

**Valors i actituds sobre
justícia distributiva:
prestacions socials i
fiscalitat**

**Centre
d'Estudis
d'Opinió**

**Generalitat
de Catalunya**

En la realització d'aquesta monografia, elaborada pel Grup de Sociologia Analítica i Disseny Institucional del Departament de Sociologia de la Universitat Autònoma de Barcelona, el CEO ha contribuït en el seu finançament. Els continguts que hi apareixen expressen l'opinió dels seus autors, la qual no és necessàriament compartida pel CEO.

Grup de Sociologia Analítica i Disseny Institucional

Equip de recerca: José Antonio Noguera (director del projecte)
Xavier Gujjarro Rubinat
Francisco José León Medina
Toni Llàcer Echave
Francisco José Miguel Quesada
Eduardo U. Tapia Tejada
Jordi Tena Sánchez
Mercedes Vinagre Amado

Primera edició: juliol 2011

Centre
d'Estudis
d'Opinió

MEMÒRIA FINAL DE PROJECTE D'INVESTIGACIÓ

VALORS I ACTITUDS SOBRE JUSTÍCIA DISTRIBUTIVA: PRESTACIONS SOCIALS I FISCALITAT

GSADI

Grup de Sociologia Analítica i Disseny Institucional

Departament de Sociologia

Universitat Autònoma de Barcelona

gsadi@uab.cat

<http://gsadi.uab.cat>

Equip de recerca:

JOSÉ ANTONIO NOGUERA (Director del projecte)

XAVIER GUIJARRO RUBINAT

FRANCISCO JOSÉ LEÓN MEDINA

TONI LLÀCER ECHAVE

FRANCISCO JOSÉ MIGUEL QUESADA

EDUARDO U. TAPIA TEJADA

JORDI TENA SÁNCHEZ

MERCEDES VINAGRE AMADO

Índex

Resum executiu	3
1. Introducció i marc teòric	5
2. Definició dels objectius i hipòtesi de treball	16
3. Metodologia	18
3.1 Orientació metodològica general	18
3.2 Construcció d'índexs	20
3.3 Anàlisi classificatòria	21
3.4 Models de regressió logística	22
4. Anàlisi de resultats	26
4.1 Anàlisi descriptiva	26
4.1.1 Anàlisi descriptiva univariant	26
4.1.2 Anàlisi descriptiva bivariant	33
4.2 Construcció d'índexs actitudinals	50
4.3 Anàlisi classificatòria	55
4.4. Anàlisi explicativa	64
5. Conclusions	78
6. Bibliografia	82
Annexos	89
A1. Fitxa tècnica	90
A2. Qüestionari	91
A3. Dades estadístiques	115

Índex de taules i gràfics

Taula I: Correspondència entre les preguntes del qüestionari i els conceptes a mesurar	14
Taula II: Resum de l'anàlisi classificatòria, segons blocs del qüestionari	21
Taula III: Percentatges de suport i rebuig a diferents principis de justícia, motivacions prosocials, principis de disseny de polítiques socials i fiscals, i propostes de reforma d'aquestes	26
Taula IV: Classes socials segons l'escala de Goldthorpe	33
Taula V: Índexs elaborats	50
Taula VI: Estadístics descriptius dels índexs	51
Taula VII: Models de regressió MIX, per classes	65
Taula VIII: Comparació de models explicatius amb anàlisi de regressió	72
Taula IX: Models de regressió EST, només amb variables estructurals	74
Taula X: Models de regressió ACT, només amb variables actitudinals	76
Diagrama 1: Exemple d'avaluació de models de regressió alternatius	22
Gràfic 1: Gràfics dels encreuaments de P8 i P24 amb sexe, edat, lloc de naixement, classe social, ingressos de la llar i autoposicionament polític	34
Gràfic 2: Gràfics dels encreuaments de P27 i P35 amb sexe, edat, lloc de naixement, classe social, ingressos de la llar i autoposicionament polític	38
Gràfic 3 : Gràfics dels encreuaments de P43 i P50 amb sexe, edat, lloc de naixement, classe social, ingressos de la llar i autoposicionament polític	42
Gràfic 4: Gràfics dels encreuaments de P64 i P70 amb sexe, edat, lloc de naixement, classe social, ingressos de la llar i autoposicionament polític	46
Gràfic 5: Gràfics de distribució dels casos en els índexs de motivacions i actituds socials	52
Gràfic 6: Gràfics de distribució dels casos en els índexs de principis de justícia i de disseny de polítiques	53
Gràfic 7: Gràfic dels clústers del bloc A	55
Gràfic 8: Gràfic dels clústers del bloc B	57
Gràfic 9: Gràfic dels clústers del bloc C	59
Gràfic 10: Gràfic dels clústers del bloc D	61
Annex 3	
Gràfic A3.1: Gràfics de freqüències de totes les preguntes del qüestionari	115

Resum executiu

Aquesta memòria presenta els principals resultats d'un estudi demoscòpic sobre les percepcions socials de justícia distributiva a la societat catalana, i específicament sobre com afecten aquestes percepcions a la valoració de determinades polítiques socials i fiscals per part de la població. En concret, i a partir de la matriu de dades facilitada pel Centre d'Estudis d'Opinió, l'estudi inclou els resultats de l'explotació estadística realitzada per l'equip investigador del projecte (compost per vuit investigadors del GSADI, Grup de Sociologia Analítica i Disseny Institucional, del Departament de Sociologia de la UAB), que va ser també responsable de l'elaboració del qüestionari.

L'estudi intenta detectar, en primer lloc, en quina mesura diferents principis de justícia distributiva (habitualment estudiats a la literatura especialitzada) són intuïtivament acceptats o recolzats per la població catalana, i quin paper hi poden jugar les principals motivacions prosocials analitzades per les ciències socials i conductuals contemporànies (com l'altruisme, l'aversion a la desigualtat, la reciprocitat forta, la solidaritat o la confiança social).

En segon lloc, s'ha analitzat quina relació hi ha entre les motivacions i els principis genèrics sobre justícia distributiva i les actituds respecte de certes regulacions bàsiques de les polítiques fiscals i de prestacions socials al nostre país. Pel que fa a les prestacions socials monetàries (com són les prestacions d'atur, rendes mínimes o pensions), s'ha avaluat el posicionament en eixos com ara universalitat-focalització, condicionalitat-incondicionalitat al nivell de renda, condicionalitat-incondicionalitat a la contribució o disponibilitat laboral, individualització-familiarització, etc.). Pel que fa a la fiscalitat, s'ha analitzat la percepció de la justícia de diferents figures impositives, així com el posicionament sobre la funció i la necessitat dels impostos, la seva estructura, el seu efecte distributiu, i altres qüestions relacionades.

En tercer lloc, l'estudi també analitza la predisposició social a certes reformes possibles del sistema de prestacions socials i del sistema fiscal, orientades en diferents direccions, amb l'objectiu de detectar el potencial de suport social que podrien obtenir, i, per tant, d'aportar evidència empírica sobre un element clau de la seva viabilitat sociopolítica.

Com a principal resultat d'aquestes anàlisis es pot dir que, en concordança amb la hipòtesi de treball de l'estudi, els principis de justícia i les motivacions prosocials intuïtivament recolzades per la població ajuden a explicar millor les actituds concretes envers les polítiques socials i fiscals, i envers algunes reformes possibles d'aquestes, i fins i tot milloren la capacitat explicativa que, des del punt de vista estadístic, tenen les variables sociodemogràfiques més tradicionalment utilitzades a la investigació prèvia sobre el tema. Això fa que sigui aconsellable tenir en compte aquestes percepcions i motivacions quan es tracta de dissenyar i implementar reformes del sistema de protecció social i del sistema fiscal, per tal d'optimitzar-ne la viabilitat política i social.

1. Introducció i marc teòric

Aquest informe presenta els principals resultats d'un estudi demoscòpic sobre les percepcions socials de justícia distributiva a la societat catalana, i específicament sobre com afecten aquestes percepcions a la valoració de determinades polítiques socials i fiscals per part de la població. En concret, i a partir de la matriu de dades facilitada pel Centre d'Estudis d'Opinió, l'estudi inclou els resultats de l'explotació estadística realitzada per l'equip investigador del projecte (compost per nou investigadors del GSADI, Grup de Sociologia Analítica i Disseny Institucional, del Departament de Sociologia de la UAB), que va ser també responsable de l'elaboració del qüestionari. En aquesta secció es contextualitza el tema de l'estudi i es defineixen els principals conceptes que el qüestionari ha intentat capturar.

Una de les línies de recerca recents sobre la viabilitat de les polítiques redistributives i l'Estat del benestar és la que investiga el paper de les motivacions prosocials i l'adhesió social a determinats principis de justícia distributiva en la consolidació i el manteniment d'aquestes polítiques. Diferents mecanismes socials poden lligar causalment les disposicions socials sobre justícia distributiva amb la viabilitat de les polítiques redistributives de recursos i oportunitats, i, en concret, de les polítiques socials i fiscals que cerquen aquesta redistribució. Aquests mecanismes poden ser d'emergència, manteniment, o afebliment de motivacions prosocials i percepcions de justícia distributiva, i poden estar parcialment produïts pel propi disseny i implementació de les polítiques. Alhora, poden afectar tant al judici/percepció dels individus sobre la justícia de determinades actuacions públiques, com a la conducta dels diferents tipus d'actors involucrats, i poden tenir efectes a curt o llarg termini sobre la viabilitat de determinades polítiques.

Per tal de desenvolupar la recerca social sobre aquests mecanismes explicatius, resulta essencial disposar de dades demoscòpiques sobre les motivacions i les percepcions de la ciutadania al respecte. El qüestionari dissenyat en aquest estudi vol constituir un pas en aquesta direcció, complementari d'altres ja existents (com el Baròmetre Fiscal de l'IEF, les enquestes sobre "Opinió Pública i Estat del Benestar" i "Opinió Pública i Política Fiscal" del CIS, la *European Values Survey*, la *World Values Survey*, o el *International Social Justice Project*), i centrat en la població catalana. En

aquest sentit, s'han estructurat les preguntes en quatre blocs temàticament diferenciats, que es justifiquen teòricament a continuació.

Bloc A. Principis de justícia distributiva i motivacions prosocials

A la literatura especialitzada sobre justícia distributiva (tant a l'economia del benestar com a les teories socials normatives i la filosofia política post-rawlsiana), s'han proposat diversos principis normatius al respecte, definits com a regles operatives que permeten distribuir de forma equitativa les principals càrregues i beneficis socials que són habitualment perseguits pels individus i els grups.¹ La investigació empírica sobre justícia distributiva i justícia social ha començat a contrastar, d'ençà dels estudis pioners de Frölich i Oppenheimer (1992), la plausibilitat cognitiva i conductual d'aquests principis mitjançant tant l'experimentació de laboratori com la investigació demoscòpica (passant per diversos tipus de disseny semiexperimental, com els estudis amb vinyetes, o l'enquesta semiexperimental en línia).² D'entre tots aquests principis, els següents semblen els més estudiats per la literatura, i els que habitualment emergeixen de l'evidència empírica:

1. **Cobertura de les necessitats bàsiques (o principi de necessitat):** són justes aquelles distribucions que estableixin un mínim de recursos garantits per a tothom, modest però suficient per satisfer les necessitats bàsiques (Barry, 1990; Goodin, 1998; Titmuss, 1987; Fitzpatrick, 2001).
2. **Igualtat de recursos (o igualitarisme):** una distribució de recursos és més justa com més igualitària és. Segons aquest principi, les desigualtats de resultats socials són indesitjables i cal promoure la igualtat final (Anderson, 1999; Clayton i Williams, 2000; Cohen, 1989, 2000, 2001; Puyol, 2001; Sen, 1982).
3. **Igualtat d'oportunitats:** una distribució és justa quan és el resultat d'una situació inicial d'igualtat d'oportunitats (encara que aquesta situació pugui donar lloc a desigualtats de recursos en un moment posterior). Segons aquest

¹ Visions panoràmiques dels principals principis de justícia distributiva discutits a la literatura poden trobar-se a Arnsperger i Van Parijs (2000); Barry (1989, 1995); Brighthouse (2004); Campbell (2001); Domènech (1998); Elster (1992); Gargarella (1999); Kukathas i Pettit (2004); Rawls (1971, 2001); Swift (2006); Van Parijs (1991).

² Vegeu Fehr i Schmidt (2006); Fitzpatrick (2001); Le Grand (2003, 2007); Noguera (2007b); Noguera i De Wispelaere (2006, 2008); Noya (2004); Rothstein (1998); Scholz i Pinney (1995); Shapiro (2006); Skitka (2009); Swift et. al. (1995).

principi, cal garantir que tots els ciutadans, independentment del seu origen social o de qualsevol altra condició, han de gaudir de les mateixes oportunitats d'accedir a llocs i resultats de rellevància social (Roemer, 1998; Van Parijs, 1996; White, 2003).

4. **Mèrit:** una distribució és justa quan es correspon o és proporcional a la distribució d'alguna altra propietat que es considera un mèrit (per exemple, l'esforç, el talent, el treball, la productivitat, etc.) (Campbell, 2001; Hayek, 1978).
5. **Maximín de Rawls** o “principi de diferència”: és justa una distribució que maximitza la dotació absoluta dels més desafavorits, encara que sigui al preu d'admetre desigualtats (Barry, 1995; Freeman, 2003; Pogge, 1989; Rawls, 1970, 2001; Van Parijs, 1995).
6. **Propietarisme:** és justa una distribució que respecti els drets de propietat existents si estan basats en una apropiació legítima. Es tracta d'un principi característic de les teories de la justícia que suscriuen el liberalisme propietarista, segons les quals els individus tenen el dret de conservar tot allò que guanyen o produeixen independentment de les conseqüències socials que pugui tenir aquest fet (Cohen, 1995; Hayek, 1978; Nozick, 1974).
7. **Eficiència:** és justa una distribució que estableixi incentius per tal de maximitzar el volum global de recursos a nivell social (Campbell, 2001; Goodin, 1988; Elster, 1992).
8. **Responsabilitat:** és justa una distribució que estableixi premis i sancions en funció d'aquelles accions i situacions de les quals els individus són responsables. Segons aquest principi, s'ha de distribuir atenent a si les causes de la situació d'una persona rauen en les decisions lliurement preses per ella o si, al contrari, cal cercar-les en factors externs que no poden ser controlats per l'individu (Hayek, 1978; Rawls, 1970, 2001).

D'altra banda, la investigació experimental en ciències conductuals ha proporcionat evidència empírica cada vegada més sòlida que el supòsit de maximització egoista en què es basa la teoria de l'elecció racional estàndard no reflecteix una part substancial de les motivacions humanes. Ben al contrari, les *motivacions prosocials* són també molt importants en termes quantitius. Es poden definir com aquelles

motivacions que no resulten indiferents respecte de les preferències i els interessos dels altres, i busquen la satisfacció d'aquestes en algun grau (a diferència, per exemple, de l'enveja, que és també una motivació social però busca la frustració dels interessos aliens).³

La discussió sobre el nombre i el tipus de motivacions prosocials està encara oberta, però en general podem classificar-les en quatre tipus, als quals hem afegit el favoritisme intragrupal i la confiança social com a possibles actituds complementàries o relacionades:

- (a) **Aversió a la desigualtat** (o a la inequitat): preferència per assolir distribucions igualitàries o equitatives, fins i tot assumint costos o pèrdua per a un mateix (Alwin i Shepelak, 1986; Busemeyer et al., 2009; Dawes et al., 2007; Elster, 2006; Fehr i Schmidt, 2006; Kahneman et al., 1986; Kenworthy i McCall, 2008).
- (b) **Reciprocitat forta**: preferència per la cooperació condicionada a la cooperació dels altres, i acompanyada de motivació per sancionar (fins i tot assumint costos) als no cooperadors (Bicchieri, 2006, 2008; Bowles i Gintis, 2000, 2001a, 2001b, 2004; Falk i Fischbacher, 2006; Fehr i Schmidt, 2006; Gintis et al., 2008).
- (c) **Altruisme** (incondicional): preferència per afavorir el benestar dels altres de manera incondicional, fins i tot assumint costos o pèrdues per a un mateix. Es diferencia de la reciprocitat forta en el fet que no s'espera que els destinataris corresponguin en el futur, i de l'aversion a la desigualtat en el fet que és indiferent a la situació dels beneficiaris en la distribució de recursos (Bowles et al., 2003; Benz i Meier, 2008; Fehr i Schmidt, 2006; Peacock i Schefczyk, 2005).
- (d) **Solidaritat**: preferència per ajudar a qui ho necessita o es troba en una situació desfavorida o de necessitat, independentment del benefici que es pugui obtenir per a un mateix.

³ Sobre la recerca experimental recent sobre motivacions prosocials vegeu: Bohnet (2009); Brañas-Garza et al. (2009); Camerer (2003); Camerer i Fehr (2004); Falk i Fischbacher (2006); Fehr i Schmidt (2006); Fehr i Gintis (2007); Gintis et al. (2005); Henrich et al. (2004); Lopes (2008); Rabin (2006); Tena-Sánchez (2010); Woodward (2008).

- (e) **Favoritisme intragrupal:** preferència per ajudar a qui forma part del propi grup (Henrich et al., 2004; Mau i Burkhardt, 2009; Yamagishi i Mifune, 2008).
- (f) **Confiança social:** expectatives positives envers individus desconeguts o anònims dels quals no es té informació (Berg, Dickhaut i McCabe, 1995; Bellemare i Shearer, 2009; Bohnet, 2008; Cook i Cooper, 2003; Gneezy i List, 2006; Herreros, 2002; Scholz i Lubell, 1999).

Les investigacions experimentals i de camp han mostrat l'existència i la importància de totes aquestes motivacions i principis intuïtius de cara al desenvolupament i la consolidació de polítiques públiques igualitaristes i redistributives, o bé de cara al seu afebliment (Bowles i Gintis, 2001; Ebert i Heinz, 2009; Le Grand, 2003, 2007; Swift et al. 1995; Shapiro, 2006; Van Oorschot, 2006; Wilson et al., 2009). Encara i així, al nostre país aquesta és una línia de recerca relativament inexplorada i sobre la qual no existeixen encara dades sistemàtiques.

La rellevància de totes aquestes evidències per al disseny institucional i la implementació de polítiques públiques difícilment pot ser exagerada: el coneixement d'aquestes actituds i valors i de la seva microfonamentació resulta essencial per tal de preveure les possibles conductes i valoracions que es poden generar com a conseqüència del disseny de certs programes i dels seus efectes macrosocials. De la mateixa manera, des del camp de les teories de la justícia distributiva contemporànies sorgeix la necessitat de teories i estudis “no ideals” aplicables al disseny institucional, i per a les quals una sociologia de la justícia social resulta particularment valuosa.

La informació demoscòpica sobre aquests extrems és de gran utilitat per informar els criteris del bon disseny de les institucions socials i les polítiques públiques a les societats democràtiques. Addicionalment, generar aquesta informació recull el suggeriment de James S. Coleman (1990) de corregir la tradicional asimetria a la recerca sobre polítiques socials, completant les investigacions sobre els efectes “macro” de les polítiques amb l'estudi dels processos “micro” que donen lloc a aquests efectes, i amb la introducció de la perspectiva dels destinataris de les polítiques. Això pot esdevenir fonamental per tal de preveure i evitar possibles problemes d'acció col·lectiva, biaixos cognitius a la percepció del disseny de les polítiques (com la coneguda “il·lusió fiscal”: vegeu Gemmel et al., 1999; Dollery i Worthington, 1996), o

normes de conducta subòptimes a la implementació de polítiques redistributives, que puguin posar en risc la seva viabilitat i efectes esperats.

Blocs B i C: Prestacions socials i fiscalitat

Per tal de generar dades actitudinals que permetessin estudiar la influència dels principis de justícia i les motivacions prosocials enumerades sobre les preferències envers les polítiques socials i fiscals, s'han definit els conceptes següents, que permeten dissenyar i trobar indicadors del nivell de suport ciutadà respecte de diversos trets i principis inspiradors d'aquestes polítiques:

- i. **Mínim social garantit:** establiment d'un mínim de recursos garantits, al nivell de la subsistència material, per a les persones que no hi arribin pels seus propis mitjans. Programes de prestacions socials per tal de garantir aquest mínim existeixen en la majoria dels països europeus, encara que varien en les condicions requerides per tal de ser-ne beneficiari; els diversos tipus de condicionalitat possibles són capturats pels conceptes (ii) a (v).
- ii. **Individualisme vs. familiarisme:** el familiarisme és un criteri de disseny de les polítiques socials segons el qual a) és la família i no l'individu la que té dret a rebre prestacions i/o b) a l'hora de decidir si una persona té o no té dret a rebre una determinada prestació, s'ha de prendre en consideració el conjunt de recursos familiars i no els de l'individu.
- iii. **Universalisme-focalització:** l'universalisme és un criteri de disseny de les polítiques socials segons el qual s'ha de garantir l'accés a les prestacions al conjunt dels ciutadans independentment de qualsevol altra consideració. Per la seva banda, la idea de focalització (*targeting*) consisteix a destinar o focalitzar les prestacions només a determinats grups socials en funció d'algun criteri (per exemple, el nivell de renda, però també l'edat, el sexe, la cotització prèvia, etc.).
- iv. **“Workfarisme”:** una política social és “workfarista” si aplica el principi segons el qual l'accés a les prestacions públiques s'ha d'adquirir per la via del treball remunerat o la realització d'activitats laborals i/o formatives de qualsevol tipus, i aquestes prestacions han d'estar dissenyades de forma

que incentivin fortament el retorn a l'ocupació, fins i tot arribant a la retirada de la prestació si no s'accepten ofertes d'ocupació.

- v. **Contributivitat:** segons aquest principi, el dret a rebre una prestació es genera pel fet d'haver sufragat una cotització a l'Estat durant un determinat període de temps, i la quantia de la prestació és en algun sentit dependent del volum de cotitzacions aportades.
- vi. **Universalisme fiscal:** segons aquest principi, els impostos han de ser sufragats per part de tota la ciutadania en la mesura que hi hagi base imposable de recursos.
- vii. **Progressivitat fiscal:** en aquest cas, el principi estableix que la imposició ha de ser progressiva, és a dir, les taxes impositives han de ser més altes quan la base imposable és més alta, i a l'inrevés. El principi de progressivitat fiscal pot tenir objectius clarament igualitaristes de redistribució de la renda.
- viii. **Finalisme fiscal:** els ingressos obtinguts amb un impost finalista només poden ser destinats per l'Administració a determinades despeses prèviament fixades, mentre que els obtinguts amb un impost general els pot destinar a qualsevol despesa pública.
- ix. **Tolerància amb el frau fiscal:** finalment, aquest concepte pretén capturar el grau en què la ciutadania està disposada a tolerar les conductes fraudulentas en el pagament d'impostos, i en quina mesura creu que haurien de ser perseguides.

Complementàriament, el qüestionari ha estat dissenyat per tal d'obtenir informació sobre determinades percepcions ciutadanes que no tenen a veure amb principis normatius aplicables al disseny de les polítiques, sinó amb percepcions o creences fàctiques, les quals estan habitualment associades a determinades valoracions normatives genèriques:

- 1) **Percepció de responsabilitat de la pobresa:** es refereix al grau en què els ciutadans atribueixen les situacions de pobresa a factors o decisions imputables als propis individus que es troben en aquesta situació, en comptes de a factors o circumstàncies que aquests individus no poden controlar.

- 2) **Percepció d'injustícia fiscal:** es refereix al grau en què els ciutadans perceben que determinats impostos o el sistema fiscal en el seu conjunt són justos o injustos.
- 3) **Percepció d'intercanvi fiscal:** es refereix al grau en què els ciutadans consideren que l'intercanvi entre el que paguen amb els seus impostos i els serveis i prestacions que reben de l'Administració és just o equitatiu.
- 4) **Percepció de progressivitat fiscal:** es refereix al grau en què els ciutadans consideren que el sistema fiscal existent respon adequadament al principi de progressivitat fiscal (és a dir, és realment una eina eficient de redistribució de la renda).

La recollida d'evidència demoscòpica sobre tots aquests extrems resulta necessària ja que les enquestes tradicionalment realitzades al nostre país sobre temes de política social i fiscal acostumen a recollir l'opinió dels enquestats sobre si l'Estat ha de gastar més o menys en determinades polítiques, però no (o, almenys, no sistemàticament) sobre el seu disseny i les seves implicacions per a la justícia distributiva.

Bloc D: Possibles reformes del sistema de prestacions socials i del sistema fiscal

Per últim, a la literatura sobre política social i teoria normativa de les dècades recents s'han encetat una sèrie de discussions polítiques i acadèmiques sobre determinades propostes més o menys innovadores de reforma del sistema de prestacions socials i del sistema fiscal, tant en una línia d'aprofundiment de l'Estat del benestar, com en la direcció de la seva reducció i contenció.⁴ En aquest sentit, s'han inclòs també al qüestionari algunes preguntes amb intenció d'obtenir indicadors sobre el grau de suport potencial de la ciutadania vers algunes d'aquestes mesures:

- A. **Renda bàsica de ciutadania:** la renda bàsica és una innovadora proposta que ha aixecat força discussió com a possible reforma universalista i igualitarista dels actuals Estats del benestar. Consisteix a pagar un ingrés a

⁴ Per a una panoràmica de totes aquestes discussions, i de les propostes a les quals han donat lloc, vegeu: Cohen (2001); Elster i Moene (1989); Gargarella i Ovejero (2001); Goodin (2001); Hayek (1978); Noguera (2001, 2002, 2004, 2007a, 2007c); Noguera i De Wispelaere (2006, 2008); Noguera, González i De Wispelaere (2008); Van Parijs (1992, 1995); White (2003); Wright (2000).

cada ciutadà pel sol fet de ser-ho, sense prendre en consideració el seu historial o disposició laboral, la seva forma de convivència, o el seu nivell de recursos (la majoria de les propostes de renda bàsica lliguen aquesta prestació a una reforma de l'impost sobre la renda en la línia d'una molt més gran progressivitat, per tal de compensar aquesta incondicionalitat). En la majoria dels casos, també, el que es proposa és una prestació de quantia modesta però suficient per satisfer les necessitats bàsiques.

- B. **Renda bàsica neoliberal:** algunes propostes de renda bàsica provinents de grups o autors neoliberals proposen simplement substituir tota l'actual arquitectura dels serveis i prestacions públics per aquesta prestació.
- C. **Pensió bàsica universal:** es tracta d'una renda bàsica restringida a les persones més grans de 65 anys (o que hagin arribat a l'edat de jubilació obligatòria); en aquest cas, tothom que arribi a aquesta edat tindria dret a una pensió bàsica sense cap condició de cotització prèvia, i qualsevol altre dret contributiu es veuria afegit a aquesta prestació. La pensió bàsica universal existeix ja en alguns països com ara Dinamarca, Holanda o el Canadà.
- D. **Prestació familiar universal:** en aquest cas es tractaria d'un ingrés incondicional restringit als menors d'edat; es tractaria d'universalitzar les actuals prestacions socials i fiscals per fills menors a càrrec. Aquest tipus de prestació existeix en molts països de la Unió Europea.
- E. **Impost negatiu sobre la renda:** aquesta mesura consistiria en què tothom estaria obligat a realitzar la declaració de l'impost sobre la renda, i qui no arribés a un mínim vital anual (fixat en 5.000 euros a l'IRPF espanyol al 2010), en lloc de pagar impostos, hauria de rebre la diferència fins a aquesta quantitat (en forma d'"impost negatiu"). S'ha demostrat que, a efectes pràctics, la proposta pot ser distributivament equivalent a la renda bàsica de ciutadania, encara que el mecanisme d'implementació sigui diferent.
- F. **Capital bàsic:** aquesta proposta consistiria en què, a l'arribar a la majoria d'edat, tothom rebria un capital que li permetés engegar un projecte de vida autònom (mitjançant la seva inversió en formació, creació d'un negoci, o qualsevol altra activitat). Una vegada més, la mesura seria equivalent a una renda bàsica, sent la diferència que el capital bàsic es rebria d'una sola vegada en comptes que es cobri mensualment.

- G. **Renda de participació:** una altra proposta innovadora consistiria a pagar una prestació a tots els ciutadans que realitzin alguna activitat considerada d'utilitat social (sigui aquesta treball remunerat, treball no remunerat, formació, cura de familiars, etc.).
- H. **Eliminació de prestacions:** s'han inclòs algunes preguntes que permeten capturar la disposició de la ciutadania a l'eliminació de determinades prestacions o en general de l'Estat del benestar.
- I. **Eliminació d'impostos:** finalment, s'han inclòs algunes preguntes que permeten capturar la disposició de la ciutadania a la reducció o eliminació d'impostos.

A la taula I es pot observar la correspondència entre tots els conceptes definits en aquesta secció i les preguntes del qüestionari que permeten obtenir-ne indicadors.

Taula I: Correspondència entre les preguntes del qüestionari i els conceptes a mesurar

CONCEPTES	PREGUNTES
Principis de justícia distributiva	
Cobertura de les necessitats bàsiques	P10-P16-P27-P37-P65
Igualtat de recursos	P17-P19-P20
Igualtat d'oportunitats	P22
Mèrit	P5-P15
Maximín de Rawls	P21
Propietarisme	P5-P17-P18-P38-P39-P40-P41-P47-P51-P69-P70
Eficiència	P3-P21-P47
Responsabilitat	P35
Motivacions prosocials	
Aversió a la desigualtat	P1-P2-P3-P4-P13-P39
Reciprocitat forta	P6-P7-P8-P32-P41-P49
Altruisme	P9-P10-P13
Solidaritat	P13
Favoritisme intragrupal	P10
Confiança social	P4-P11-P12-P14

Principis inspiradors de les polítiques socials i fiscals	
Mínim social garantit	P16-P31-P32-P33-P35-P61-P65
Individualisme/familiarisme	P23-P29
Universalisme/focalització	P24-P25-P27-P29-P31-P32-P37-P61-P63-P64
“Workfarisme”	P8-P26-P28-P32-P33-P67
Contributivitat	P27-P37-P38-P63
Universalisme fiscal	P41
Progressivitat fiscal	P45
Finalisme fiscal	P46
Tolerància amb el frau fiscal	P48-P49-P50

Percepcions del sistema de prestacions socials i del sistema fiscal	
Percepció de responsabilitat dels pobres	P18
Percepció d'injustícia fiscal	P40-P41-P42-P43-P52-P53-P54-P55-P56-P57-P59-P70
Percepció d'intercanvi fiscal	P42-P43
Percepció de progressivitat fiscal	P60

Propostes de reforma del sistema de prestacions socials i del sistema fiscal	
Renda bàsica de ciutadania	P61
Renda bàsica neoliberal	P62-P68
Pensió bàsica universal	P63
Prestació familiar universal	P64
Impost negatiu sobre la renda	P65
Capital bàsic	P66
Renda de participació	P67
Eliminació de prestacions	P25-P28-P31-P69
Eliminació d'impostos	P41-P47-P56-P57-P70

2. Definició dels objectius i hipòtesi de treball

El primer objectiu central d'aquest estudi és detectar en quina mesura diferents principis de justícia distributiva (habitualment estudiats a la literatura especialitzada) són intuïtivament acceptats o recolzats per la població catalana, i quin pes hi poden tenir les principals motivacions prosocials analitzades per les ciències socials i conductuals contemporànies (com l'altruisme, l'aversion a la desigualtat, la reciprocitat forta, la solidaritat o la confiança social).

En segon lloc, s'ha analitzat quina relació hi ha entre les motivacions i els principis genèrics sobre justícia distributiva i les actituds respecte de certes regulacions bàsiques de les polítiques fiscals i de prestacions socials al nostre país. Pel que fa a les prestacions socials monetàries (com són les prestacions d'atur, rendes mínimes o pensions), s'ha avaluat el posicionament en eixos com ara universalitat-focalització, condicionalitat-incondicionalitat al nivell de renda, condicionalitat-incondicionalitat a la contribució o disponibilitat laboral, individualització-familiarització, etc.). Pel que fa a la fiscalitat, s'ha analitzat la percepció de la justícia de diferents figures impositives, així com el posicionament sobre la funció i la necessitat dels impostos, la seva estructura, el seu efecte distributiu, i altres qüestions relacionades. Com s'ha dit, aquesta informació omple un buit important en les enquestes tradicionalment realitzades al nostre país sobre aquests temes, que han acostumat a recollir l'opinió dels enquestats sobre si l'Estat ha de gastar més o menys en determinades polítiques, però no sobre el seu disseny i les seves implicacions per a la justícia distributiva.

En tercer lloc, l'estudi també analitza la predisposició social a certes reformes possibles del sistema de prestacions socials i del sistema fiscal, orientades en diferents direccions, amb l'objectiu de detectar el potencial de suport social que podrien obtenir, i, per tant, un element clau de la seva viabilitat sociopolítica.

Per tant, els **objectius específics** de l'estudi han estat:

1. Identificar i estudiar les principals motivacions prosocials a la població catalana i en quina mesura i intensitat es poden trobar.
2. Identificar i estudiar quins són els principis de justícia distributiva que intuïtivament són acceptats per la població catalana, i amb quina intensitat.

3. Detectar com s'apliquen aquestes motivacions i principis a la valoració d'algunes polítiques de prestacions socials actuals i la seva regulació.
4. Detectar com s'apliquen aquestes motivacions i principis a la valoració del sistema fiscal actual i la seva regulació.
5. Identificar i analitzar la predisposició social a acceptar i/o recolzar determinades reformes possibles dels sistemes de prestacions socials i fiscals.
6. Generar dades i indicadors que permetin derivar implicacions pràctiques per a l'assessorament politicoadministratiu, el disseny i l'avaluació de polítiques redistributives que afectin a les prestacions socials i regulacions fiscals.
7. Constatar el potencial de recolzament i viabilitat sociopolítica de determinades línies de reforma de l'actual sistema de prestacions socials i de fiscalitat.

La **hipòtesi de treball** de l'estudi és que els principis de justícia i les motivacions prosocials intuïtivament recolzats per la població ajuden a explicar les actituds concretes vers les polítiques socials i fiscals, i vers algunes reformes possibles d'aquestes, i, específicament, milloren la capacitat explicativa que, des del punt de vista estadístic, tenen les variables sociodemogràfiques més tradicionalment utilitzades a la investigació prèvia sobre el tema. Això fa que sigui aconsellable tenir en compte aquestes percepcions i motivacions quan es tracta de dissenyar i implementar reformes del sistema de protecció social i del sistema fiscal, per tal d'optimitzar la seva viabilitat política i social.

3. Metodologia

Aquest estudi presenta la primera explotació estadística de les dades de l'enquesta "Valors i actituds sobre justícia distributiva: prestacions socials i fiscalitat". Per tal de realitzar aquesta primera explotació s'han portat a terme quatre tipus d'anàlisi de les dades: (a) anàlisi descriptiva univariada i bivariada de preguntes seleccionades de l'enquesta; (b) construcció d'índexs actitudinals corresponents a alguns dels conceptes claus definits a la secció 1; (c) construcció de classes que tipifiquin perfils d'individus a partir de patrons de resposta similars; i (d) anàlisi explicativa d'alguns dels resultats per tal de contrastar la hipòtesi de treball de l'estudi.⁵

En aquesta secció es detallaran la metodologia i les tècniques d'anàlisi que s'han fet servir amb la finalitat de desenvolupar les anàlisis (b), (c) i (d). L'objectiu d'aquestes observacions és el de servir de guia d'interpretació dels resultats de les anàlisis presentades a la secció 4 d'aquest informe.

3.1 Orientació metodològica general

Als estudis relatius a opinions i actituds respecte a justícia distributiva es poden trobar fins a cinc diferents aproximacions tècniques al problema de reconèixer i identificar les dimensions subjacents o explicatives. D'una banda, molts treballs estudien els diferents aspectes actitudinals, i la seva relació, per separat entre si i respecte a altres atributs personals. D'altres treballs utilitzen tècniques de construcció (i avaluació, mitjançant α_{Cronbach}) d'escala additiva a partir d'opinions, però sense anàlisi posterior a partir d'aquestes escales (Bryson, 1997; Gidengil et al., 2003). Una tercera aproximació es fonamenta en l'anàlisi exploratòria factorial (EFA) per trobar *factors* descriptius com a combinació de diferents opinions/actituds representats per ítem de resposta, amb dues variants per a aquesta aproximació: alguns treballs tracten per separat les diferents dimensions (Sihvo & Uusitalo, 1995), mentre que d'altres tracten de forma unificada tots els ítems (Svallfors, 1991, 1995). Com s'ha destacat críticament (van Oorschot & Meuleman, 2011), en el primer cas resulta impossible detectar si hi ha dimensions de nivell superior a les considerades d'entrada, i és impossible detectar el pes o influència concurrent d'ítems en diversos factors; i en el segon cas s'utilitza

⁵ L'explotació estadística de les dades de l'enquesta s'ha portat a terme amb el programari SPSS 17.0 per a Windows, excepte pel que fa a la generació dels clústers, que s'ha realitzat amb SPAD, i s'han exportat posteriorment els resultats a SPSS com a variables de pertinença a un clúster.

habitualment la rotació VARIMAX per a la representació, tot assumint independència entre els factors, i per tant és impossible detectar correlació entre els factors detectats. Una quarta aproximació correspon als treballs que utilitzen tècniques d'anàlisi confirmatòria factorial (CFA) per trobar models predictius a partir d'un conjunt reduït de factors explicatius (Gelissen, 2000; Sabbagh & Vanhuysse, 2006). Una cinquena aproximació utilitza tècniques d'anàlisi d'agrupació automàtica (*cluster analysis*, CA) a partir del conjunt complet de les variables dependents i ítems d'opinió, pel tal de reconèixer patrons d'opinió que permetin identificar classes d'individus que expressarien les diverses dimensions.

L'aproximació proposada en aquest estudi combina dues fases: Primerament, es modifiquen totes les variables i ítems d'opinió per a la realització d'una anàlisi d'agrupació jeràrquica (HCA) que permet identificar: 1) Agrupacions consistents d'individus a partir d'opinions similars en cadascun dels àmbits teòricament definits i que constitueixen els blocs del qüestionari, i 2) eixos factorials classificatoris dels individus, amb pesos diferents en la configuració de diferents classes. En segon lloc, s'utilitzen aquestes classificacions d'individus com a variable dependent per estimar models alternatius de regressió logística on es consideren subconjunts seleccionats de variables explicatives. Òbviament, a la construcció dels models de regressió s'ha evitar d'incloure cap variable explicativa corresponent al mateix bloc utilitzat per definir la classificació dels individus que s'està avaluant com a dependent. L'adequada selecció del subconjunt de variables explicatives permet la generació de models predictius alternatius (només variables estructurals o demogràfiques, només variables actitudinals, o tot tipus de variables) que poden ser avaluats mitjançant indicadors d'ajustament o de potència predictiva.

Els avantatges d'aquesta aproximació metodològica respecte d'altres són la possibilitat de reconèixer i estudiar patrons de respostes com a resultats de dimensions subjacents, la possibilitat de contrastar conjunts variables de diferent natura en funció de criteris teòrics, la possibilitat de classificar els individus utilitzant un sistema de múltiples dimensions i d'utilitzar aquestes classificacions per a anàlisis posteriors, i la possibilitat d'avaluar la intervenció i la interacció del conjunt de variables i ítems de la base de dades. Alguns problemes que es poden destacar són la necessitat de fer imputacions de valors per a alguns casos i categories o la necessitat de disposar d'una

mostra considerable d'individus per poder fer les estimacions per a models amb una quantitat elevada de factors o variables explicatives.

3.2 Construcció d'índexs

Al qüestionari original hi ha diversitat d'escala de mesura, per tal d'optimitzar la qualitat de recollida d'informació amb motiu de la tècnica utilitzada (qüestionari personal telefònic amb una durada de 16 a 30 minuts). Com a pas previ a la construcció dels índexs additius, a partir de conjunts teòricament seleccionats d'ítems i de la classificació automàtica, es van realitzar transformacions sobre les variables: algunes variables codificades com a dicotòmiques (0,1) es van assimilar a indicadors d'intensitat discreta del concepte que expressaven i es van transformar en variables ordinals d'escala (1,2,3); en alguns casos una pregunta del qüestionari incorporava de fet diferents conceptes en forma de variable de resposta múltiple i aquestes es van transformar en conjunts de variables indicadores d'intensitat dels conceptes implicats (1,2,3); totes les variables categòriques incorporades als models de regressió logística es van transformar en les corresponents variables dicotòmiques (0,1).

A partir de la Taula V (vegeu secció 4.2) es van construir índexs additius simples per representar sintèticament els conceptes més rellevants. Cada índex varia contínuament entre (0,1) indicant la intensitat del concepte. Algunes de les variables originals van haver de ser "invertides" abans de formar part de l'índex corresponent, ja que les "direccions" de les respostes a les qüestions originals varien al llarg del qüestionari (per tal de millorar la qualitat de la recollida d'informació). Per avaluar la qualitat d'aquests índexs s'ha utilitzat com a indicador l'estadístic alfa de Cronbach (α_{Cronbach}) que mesura, per a cada índex, la fiabilitat global o grau de consistència interna entre les respostes a les distintes preguntes que componen l'índex. A nivell interpretatiu, com més elevat sigui l' α_{Cronbach} d'un determinat conjunt d'ítems, més fiable i útil resulta. No existeix consens científic sobre el nivell mínim de fiabilitat que indiqui l'acceptabilitat d'un índex sintètic (Touliatos, Perlmutter & Strauss, 1990: 16) encara que als estudis dins de la temàtica que ens ocupa acostumen a acceptar-se com a relativament fiables índexs amb alfa igual o superior a 0,5.

3.3 Anàlisi classificatòria

A partir de les respostes corresponents a cadascun dels quatre blocs temàtics del qüestionari, per identificar patrons homogenis d'opinió es va utilitzar l'algoritme de classificació automàtica jeràrquic ascendent RECIPI, implementat pel programari SPAD. Es va triar el mètode de Wald (o mínima pèrdua d'inèrcia) per minimitzar la variància interna de cada clúster i maximitzar la variància entre els clústers, amb una mesura de distància euclidiana adequada per al conjunt de variables utilitzades.

L'existència d'una quantitat de casos amb “valors perduts” (sense informació per a alguna de les variables incorporades a l'anàlisi) va fer recomanable aplicar un procediment d'eliminació de categories amb baixa freqüència. Dins d'aquest procediment de *ventilació*, els valors de la categoria eliminada són repartits aleatòriament entre la resta de categories de la variable, per tal de possibilitar un resultat més robust de l'anàlisi.⁶

Taula II: Resum de l'anàlisi classificatòria, segons blocs del qüestionari

Bloc	Preguntes	Variables	Categories	Individus	Ventilació	Factors	Inèrcia
A. Principis genèrics de justícia distributiva i motivacions prosocials	P1-P24	24	53	1.900	4% (76)	5	86,80%
B. Prestacions socials i justícia distributiva	P25-P39	12	25	1.900	5% (95)	2	91,40%
C. Justícia distributiva i fiscalitat	P40-P60	20	44	1.900	8% (152)	5	92,10%
D. Possibles reformes de prestacions socials i fiscalitat	P61-P70	10	22	1.900	3% (57)	2	91,30%

Per tal de seleccionar el nombre final de factors classificatoris constitutius de cada clúster d'individus, s'ha utilitzat com a criteri general el límit del 80% de la variància explicada acumulada, calculada segons la modificació de Benzecri (1979).⁷

6 El programari SPAD anomena “*ventilation*” al procediment d'eliminació de categories amb baixa freqüència. En general, s'ha procedit a l'eliminació d'entre el 3% i el 5% de les categories a cada bloc, excepte per al bloc C “Justícia Distributiva i Fiscalitat”, per al qual les freqüències de la modalitat NS/NC són força elevades, la qual cosa ha fet necessari elevar el nivell d'eliminació o ventilació fins a un 8% (152 categories).

7 Breument, el mètode modificat de Benzecri prescriu l'algoritme següent per calcular els percentatges de variància explicada (PVE): 1) ordenar tots els valors propis (VP) proporcionats per SPAD en ordre descendent; 2) calcular els "valors propis transformats": $VTP = VP - (1 / \langle \text{nombre-de-variables} \rangle)$; 3)

Per tal de seleccionar el nombre final de clústers corresponents, s'ha utilitzat com a criteri general l'optimització del valor de test dins de cada bloc, amb la qual cosa s'han identificat un màxim de dos eixos factorials classificatoris forts.

Cada individu queda classificat per la seva pertinença a un clúster de cada bloc, i cada clúster queda definit preferentment per la posició respecte d'un o dos eixos factorials (depenent de la possibilitat d'interpretació teòrica dels eixos resultants). Per tal d'enriquir amb criteris teòrics aquest procediment de classificació automàtica, a partir de l'anàlisi de distribucions de cada bloc es van constituir "classes" d'individus, que corresponen a unions de determinats clústers (vegeu secció 4.3).

3.4 Models de regressió logística

L'objectiu final de la construcció de models de regressió en aquest estudi va més enllà de l'ús habitual d'aquesta tècnica. Es pretén avaluar comparativament el grau de potència explicativa de les variables de tipus estructural (o sociodemogràfiques) en relació amb les variables de tipus actitudinal (o d'opinió). En aquest sentit, per a cada variable dependent escollida, s'han construït tres models de regressió: un que utilitza només variables estructurals (EST), un que utilitza només variables actitudinals (ACT) i un altre que utilitza tots tres tipus de variables (MIX) (vegeu el diagrama 1).

calcular el sumatori de tots els VPT positius (Z , en notació pròpia de Benzeceri); 4) calcular els percentatges de variància explicada segons la fórmula $PVE = ((VPT \times 100) / Z) / 100$.

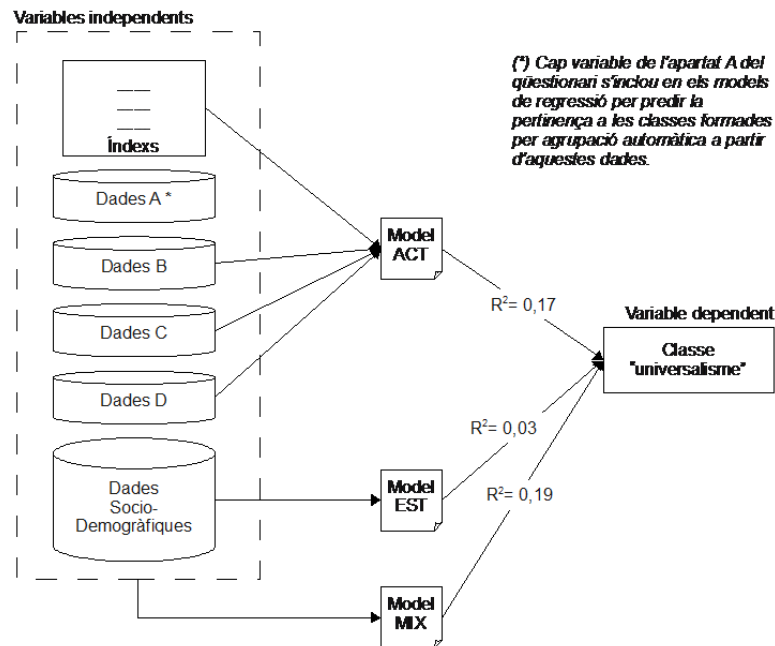

Diagrama 1
Exemple d'avaluació de models de regressió alternatius (e.g. classe “universalisme”)

Les variables dependents considerades són les corresponents a la pertinença a cadascuna de les classes segons l'anàlisi classificatòria prèvia. Les categories de pertinença són dicotòmiques (sí/no) i, per tant, es tracta de models de regressions logístiques binomials. El conjunt de variables predictores, o factors explicatius, està format per un conjunt de variables estructurals (sociodemogràfiques) i/o actitudinals, segons la variant EST, ACT o MIX del model. Entre aquestes variables n'hi ha de tipus escalar, ordinal i nominal. En el cas de les variables categòriques, la categoria de referència és, generalment, l'última, tot i que en determinats casos s'ha canviat per una altra per tal de millorar la significativitat del màxim de categories de la variable.⁸

Per a l'elaboració dels càlculs dels models s'ha treballat amb el paquet estadístic SPSS versió 17. Tots els models s'han ajustat adequadament a les dades mostrant millores significatives respecte al model nul, sent l'estadístic de raó de versemblança (LR) significatiu en tots ells. Així mateix, el tipus de contrast que s'ha utilitzat per al

⁸ No hi ha problema de comparació entre models perquè als models finals no es dona el cas que comparteixin variables amb diferents categories de referència.

càlcul de les variables *dummy* ha sigut el *contrast per indicador*, el qual compara les categories de les variables amb una categoria de referència que és codificada amb el valor 0.

Per avaluar l'ajustament dels models s'han introduït les variables independents una a una (selecció de variables cap endavant) amb la resta de variables considerades com a constants, i s'han seleccionat els models que maximitzen la bondat d'ajustament global segons l'estadístic de contrast Hosmer-Lemeshow.

A les taules de resultats presentades en aquest estudi (secció 4.4) s'han exclòs, a efectes de millorar la visibilitat, les variables explicatives amb coeficients amb nivell de significativitat superior al p-valor 0,05 segons el contrast χ^2 de Wald.⁹ Les taules expressen, per a cada model ajustat, els indicadors següents:

- Coeficients de regressió (β), per a cada variable quantitativa i categoria de variable qualitativa. β indica l'aportació de cada variable/categoria al model, tot i que resulta més difícil d'interpretar en el cas de la regressió logística que en el cas de la regressió lineal clàssica.
- El risc relatiu (*odds ratio*), o $\exp(b)$, per a cada variable quantitativa i categoria de variable qualitativa, quantifica el risc que representa la presència d'una característica qualitativa respecte a la seva absència en relació amb la pertinença a la classe considerada, tot suposant la resta de variables del model constants. De forma similar, en el cas de variables d'escala, representa el canvi en el risc quan s'augmenta una unitat del factor explicatiu. La interpretació si $\exp(b) > 1$ és “*tantes vegades més probable pertànyer a la classe*”, i si $\exp(b) < 1$ és “*1-exp(b) vegades menys probable pertànyer a la classe*”.

⁹ En el cas dels models corresponents a la classificació derivada del bloc D “Possibles reformes de les prestacions socials i la fiscalitat” cap combinació de variables conforma un model significativament ben ajustat; per aquest motiu s'han seleccionat dues variables dicotòmiques representatives d'aquest apartat com a aproximacions a la classificació.

- Pseudo-R² de Nagelkerke / Cragg-Uhler, que indica la bondat d'ajustament o potència predictiva del model de regressió logística considerat.¹⁰ La seva interpretació és similar a qualsevol altre coeficient de determinació R², val a dir, quantifica la proporció (entre 0 i 1) de variabilitat total del resultat que resulta explicada pel model de regressió.
- Percentatge de classificació correcta (%), que indica la probabilitat que qualsevol individu sigui classificat segons el model en la classe a la qual realment pertany. Tot i que s'allunya de l'aproximació clàssica de bondat d'ajustament de la recta de regressió, resulta un bon indicador de potència predictiva del model (entre 0 i 100).

Finalment, al comentari concret de cada model estimat (secció 4.4), s'incorpora informació sobre les probabilitats estimades dels individus de ser classificats com a pertanyents a la classe que el model prediu. Aquesta probabilitat es calcula assignant el valor màxim a totes les X_n de l'equació de regressió logística original:

$$\pi = \frac{e^{(a + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \dots + \beta_n X_n)}}{1 + e^{(a + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \dots + \beta_n X_n)}}$$

10 Existeixen diferents indicadors d'ajustament desenvolupats per al cas de models de regressió logística, anomenats genèricament "pseudo-R", ja que en aquest cas els coeficients estimats de la recta de regressió no han estat calculats mitjançant mètodes de minimització de la variància (OLS) sinó per la via d'algoritmes iteratius. Tot i aquesta diferència, es consideren similars a R² perquè estan expressats en la mateixa escala (0,1) amb valors més elevats com millor ajustament presenti el model.

4. Anàlisi de resultats

4.1 Anàlisi descriptiva

4.1.1 Anàlisi descriptiva univariant

En aquest apartat es descriuen els resultats de les preguntes del qüestionari. Per motius d'espai, no es mostren els resultats sistemàtics de totes i cadascuna de les preguntes sinó que se n'ha efectuat una selecció en funció de la taula de conceptes presentada a la secció 1 (Taula I).¹¹ Aquesta selecció s'ha fet seguint criteris teòrics i metodològics, tractant d'escollir les preguntes que millor copen el concepte al qual es refereixen i les que presenten menys valors perduts (“no sap, no respon”).

Els resultats, en termes de freqüències relatives de resposta, es mostren a la Taula III, en forma de percentatges d'enquestats que mostren opinions favorables i desfavorables als diferents principis de justícia, motivacions prosocials, principis de disseny de polítiques socials i fiscals, i reformes proposades del sistema de protecció social i del sistema fiscal. Posteriorment es realitza un breu comentari dels principals resultats.

Taula III
Percentatges de suport i rebuig a diferents principis de justícia, motivacions prosocials, principis de disseny de polítiques socials i fiscals, i propostes de reforma d'aquestes

Conceptes [pregunta seleccionada]	% Favorable	% Desfavorable
Principis de justícia distributiva		
Cobertura de les necessitats bàsiques (principi de necessitat) [P16]	93,8	4,5
Igualtat de recursos (repartiment igualitari de la riquesa) [P19]	55,9	39,5
Igualtat de recursos (reducció de desigualtats) [P20]	87,2	9,6
Igualtat d'oportunitats [P22]	88,8	8,5
Mèrit [P15]	91,6	6,6
Maximín de Rawls [P21]	78,1	16,8
Propietarisme [P5]	92,2	5,7
Propietarisme (no establir un límit màxim a la riquesa individual) [P17]	40,7	54,7
Eficiència [P3]	39,1	48,3
Responsabilitat [P35]	38,3	55,6

¹¹ Les dades completes sobre les freqüències de resposta (inclosos els percentatges de perduts –“no sap – no respon”) de totes les preguntes del qüestionari poden consultar-se a l'annex 3 en forma de diagrames de sectors i també estan disponibles al web del Centre d'Estudis d'Opinió: <http://ceo.gencat.cat>.

Motivacions prosocials		
Aversió a la desigualtat [P1]	54,4	40,3
Reciprocitat forta [P8]	44,7	47,6
Reciprocitat forta (només els pobres que han contribuït tenen dret a una prestació) [P32]	34,9	60,5
Altruisme [P9]	93,9	5,1
Solidaritat [P13]	80,0	18,6
Favoritisme intragrupal [P10]	26,9	69,8
Confiança social [P11]	67,3	30,4

Principis inspiradors de les polítiques socials i fiscals		
Mínim social garantit [P31]	82,2	14,3
Individualisme/familiarisme [P23]	48,5	46,1
Universalisme/focalització [P24]	49,3	48,2
“Workfarisme” [P28]	70,0	26,5
Contributivitat (com a forma de finançar les pensions) ¹² [P38]	36,7	50,2
Contributivitat (no redistribuir cotitzacions) [P39]	40,8	53,8
Universalisme fiscal ¹³ [P41]	86,1	13,5
Progressivitat fiscal [P45]	83,9	14,7
Finalisme fiscal [P46]	38,1	54,1
Tolerància amb el frau fiscal (justificació del frau) ¹⁴ [P48]	40,0	57,6
Tolerància amb el frau fiscal (no denunciaria els defraudadors) ¹⁵ [P49]	47,0	50,8
Tolerància amb el frau fiscal (considera que no s'ha de perseguir més) [P50]	19,8	73,4

¹² En el cas d'aquesta pregunta hi havia tres opcions de resposta sobre com creuen els enquestats que s'hauria de finançar el sistema de pensions: amb cotitzacions, amb impostos generals, o amb aportacions personals a plans de pensions privats. A la taula s'ha inclòs com a “favorable” el percentatge d'enquestats que opta per la primera opció (cotitzacions), i com a “desfavorable” el que opta per la segona (impostos); no s'ha inclòs el 7.8% que opta per la tercera (plans de pensions privats).

¹³ En aquesta pregunta hi havia tres opcions de resposta sobre qui creuen els enquestats que hauria de pagar els impostos: tothom, només els més rics, i ningú. S'ha inclòs com a percentatge desfavorable a l'universalisme fiscal la suma dels percentatges de resposta que optaven per la segona i la tercera opció.

¹⁴ En aquest cas, les opcions de resposta a la pregunta de si està justificat no pagar els impostos eren “Sí, en qualsevol cas”, “Sí, en determinades circumstàncies” i “No”. Els percentatges de les dues primeres opcions de respostes sumades s'han inclòs aquí com a favorables a la tolerància amb el frau fiscal.

¹⁵ En aquest cas, a la pregunta de si l'enquestat denunciaria a algú que sap que defrauda impostos, s'han agregat com a desfavorables a la tolerància amb el frau els percentatges que han respost “Sí (denunciaria), en qualsevol cas” i “Sí (denunciaria), en determinades circumstàncies”.

Percepcions del sistema de prestacions socials i del sistema fiscal		
Percepció de responsabilitat dels pobres [P18]	18,0	71,3
Percepció d'injustícia fiscal [P59]	36,0	55,4
Percepció d'intercanvi fiscal (personal) [P42]	70,0	24,1
Percepció d'intercanvi fiscal (general) [P43]	67,0	26,8
Percepció de progressivitat fiscal [P60]	30,5	63,4

Propostes de reforma del sistema de prestacions socials i del sistema fiscal		
Renda bàsica de ciutadania [P61]	40,7	55,9
Renda bàsica neoliberal [P62]	10,7	87,5
Pensió bàsica universal [P63]	70,9	26,6
Prestació familiar universal [P64]	59,6	36,6
Impost negatiu sobre la renda [P65]	74,1	22,8
Capital bàsic [P66]	52,2	43,8
Renda de participació [P67]	78,2	19,3
Eliminació de prestacions (mantenint una renda mínima per als pobres) [P68]	35,4	58,5
Eliminació de prestacions (totes) [P69]	13,7	83,3
Eliminació d'impostos (tots) [P70]	18,7	77,7

Segons les preguntes seleccionades, els principis de justícia distributiva que generen més consens entre els catalans són el de necessitat, el de mèrit, i el d'igualtat d'oportunitats, tots amb recolzaments al voltant del 90%, i, en menor mesura, el principi de la diferència *rawlsià*. Els tres primers principis permetrien suggerir que els catalans recolzen un escenari en què, d'una banda, es garanteix als ciutadans igualtat d'oportunitats per competir per l'accés a les posicions socialment més rellevants d'acord amb el mèrit individual, i de l'altra es garanteix un mínim social als "perdedors" d'aquesta competició, o, com indica el recolzament al principi de la diferència *rawlsià*, que obtinguin millores de la seva situació que no serien viables en un escenari de major igualtat.

L'igualitarisme (dels recursos) és un altre principi que assoleix un ampli consens quan es planteja als enquestats la necessitat de reduir les diferències socials. No obstant, aquest recolzament disminueix en més d'un 30% quan el que es planteja no és la disminució de les desigualtats sinó el repartiment igualitari de la riquesa. Aquests

resultats, juntament amb els comentats més amunt, suggereixen que una àmplia majoria dels catalans comparteix un igualitarisme moderat.

Pel que fa al principi de propietarisme, d'una banda, una amplíssima majoria dels enquestats es mostra favorable que les persones conservin tot el que guanyen, fins i tot si això implica l'existència de desigualtats socials. En canvi, l'opció propietarista perd gairebé 50 punts de recolzament i es converteix en minoritària quan es planteja la possibilitat d'establir un límit a la riquesa que un individu pot acumular. Aquests resultats plantegen contradiccions òbvies. D'una banda, són contradictoris entre si, si no és que s'interpreti que els catalans recolzarien un model en què cadascú pot conservar tot el que guanya fins que arriba a algun límit "excessiu". Però, fins i tot així, els resultats són contradictoris amb l'ampli recolzament obtingut pels principis d'igualtat o el màxim *rawlsià*. No obstant, aquestes contradiccions no necessàriament han d'indicar "soroll" en les respostes dels enquestats, sinó possibles efectes de *framing* que fan que les opinions dels ciutadans puguin variar en funció de les característiques de la situació que es fan prominents.

Finalment, els dos principis que generen més disparitat d'opinions són el d'eficiència i el de responsabilitat, tot i que en ambdós casos la majoria dels enquestats s'hi mostra contrari.

Pel que fa a les motivacions dels catalans, en general, els resultats assenyalen que aquests tenen unes motivacions notablement prosocials. La majoria està disposada a renunciar a part dels seus ingressos en nom de la igualtat (aversió a la desigualtat), considera que té el deure d'ajudar els més desfavorits i pensa que totes les persones mereixen que confiem en elles (confiança social).

Una amplíssima majoria declara que ofereix ajuda a les persones que ho necessiten i que sent satisfacció en fer-ho. En canvi, al voltant d'un 26% respon que només ofereix ajuda quan la persona en qüestió és un familiar, amic o conegut, revelant així que la seva motivació no és tant l'altruisme com el favoritisme intragrupal. Cal destacar que el percentatge d'enquestats que manifesta una motivació estrictament egoista i declara que no ajuda a les persones que ho necessiten, ni tan sols quan es tracta d'amics o familiars, és gairebé nul.

Finalment, la majoria dels enquestats mostra una escassa disposició cap a la reciprocitat, tot i que els percentatges varien entre les preguntes. D'una banda, la majoria dels enquestats es mostra contrària a restringir el dret a rebre prestacions

públiques a aquelles persones que hagin contribuït al benestar col·lectiu. No obstant, el percentatge és inferior al 50% i la distància amb els favorables a la mesura és de menys del 3%. D'altra banda, més d'un 60% dels enquestats considera que totes les persones en situació de pobresa han de tenir accés a les rendes mínimes i no només aquelles que hagin treballat prèviament (opció favorable a la reciprocitat forta).

En referència als principis inspiradors de les polítiques socials i fiscals, el “workfarisme”, la progressivitat fiscal i la garantia d'un mínim social constitueixen els tres principis que generen un consens més ampli (entre el 70% i el 85%). En aquest darrer cas, val la pena destacar que aquest resultat és coherent amb l'encara més ampli consens que despertava el principi de necessitat. Pel que fa al “workfarisme”, en canvi, aquest obté un recolzament molt més gran del que potser es podria esperar tenint en compte que només una minoria dels enquestats havia manifestat una disposició cap a la reciprocitat. Probablement aquest resultat és degut, novament, a causa d'una qüestió de *framing*, en el sentit que els individus apliquen principis diferents en funció del tipus de política en consideració (prestació d'atur, rendes mínimes, etc.).

A diferència dels principis que s'acaben d'esmentar, en el cas de la preferència per les polítiques familiaristes o individualistes, els enquestats es troben dividits gairebé en dues meitats iguals (P23). No obstant, el percentatge de partidaris de la segona opció és lleugerament superior.

La divisió es reproduïx entre els partidaris de les polítiques universalistes i els de les focalitzades (P24), tot i que en aquesta ocasió, l'opció universalista sembla imposar-se amb més claredat. A més, en el cas específic de la política fiscal (P41), l'universalisme és amplíssimament recolzat i més d'un 86% dels enquestats considera que tothom (i no només els més rics) ha de pagar impostos.

En referència a la tolerància envers el frau fiscal, cal destacar que, tot i ser un percentatge minoritari, fins a un 40% dels enquestats troba justificable no pagar els impostos encara que només sigui en determinades circumstàncies (mentre que un 57,6% ho considera injustificable sota qualsevol circumstància). Tot i això, tres quartes parts dels catalans opinen que l'Administració hauria de perseguir el frau més del que ho fa. Si bé aquests dos resultats poden semblar parcialment contradictoris entre si, és probable que estiguin posant de manifest que els ciutadans valoren de manera diferent el gran frau (que relacionen amb les grans fortunes, els paradisos fiscals, etc.) i les irregularitats més petites i quotidianes. Més enllà de com valoren el frau, gairebé la

meitat dels enquestats (47%) declara que si conegués a algú que no paga impostos no el denunciaria en cap cas. Aquest percentatge és molt més alt que l'escàs 6,21% que considerava que el frau fiscal estava justificat "sempre". La dada posa de manifest que, com és obvi, no és el mateix pensar que quelcom és pernicios (o beneficiós) per a la societat, que estar disposat a assumir els costos de sancionar-ho (o recompensar-ho). És molt probable que moltes de les persones que consideren que el frau fiscal és pernicios, pensin alhora que elles no tenen l'obligació de contribuir a combatre'l o que, simplement, no estiguin disposades a assumir les possibles conseqüències de denunciar algú. En el mateix sentit, mentre que un 57% considerava que el frau era injustificable en qualsevol circumstància, poc més d'un 15% està disposat a denunciar els infractors "en qualsevol cas".

Finalment, la majoria prefereix els impostos generals sobre els finalistes (P46) i es mostra favorable a la redistribució parcial de les cotitzacions a la seguretat social a l'hora de calcular les pensions, recolzant així el sistema de repartiment actualment existent enfront d'un sistema de cotització més individualitzat (P39).

Quan ens movem des del nivell de les percepcions dels principis inspiradors generals fins al plànol, més concret, de les percepcions del propi sistema de prestacions socials i fiscals, trobem que la majoria dels catalans considera que el sistema d'impostos vigent al nostre país és injust, i que més d'un 60% opina que aquest no serveix per reduir les desigualtats entre rics i pobres. D'altra banda, quan comparem els impostos que es paguen amb les prestacions que es reben a canvi, també més d'un 60% considera que es paguen massa impostos (intercanvi fiscal inadequat). En un ordre de coses diferent, gairebé tres quartes parts dels enquestats opinen que no es pot responsabilitzar les persones pobres de la seva situació.

En darrer lloc, pel que fa referència a les possibles reformes de les prestacions socials i la fiscalitat, cal destacar que la gran majoria dels catalans recolza les propostes d'aprofundiment de l'estat del benestar i refusa les mesures de tall neoliberal. En aquest sentit, propostes com l'aplicació d'un impost negatiu de la renda, d'una prestació familiar universal o d'una renda de participació, reben suports que varien entre el 60% i el 80%. D'altra banda, propostes com l'eliminació de totes les prestacions públiques, o la substitució dels impostos per donacions voluntàries, susciten el refús de prop del 80% dels enquestats.

Totes les propostes de reforma de l'estat del benestar en clau d'aprofundiment d'aquest assoleixen un recolzament majoritari (tot i que més o menys ampli dependent del cas) per part dels catalans, a excepció de la renda bàsica de ciutadania. Val la pena notar que aquest torna a ser un resultat aparentment contradictori ja que dues d'aquestes mesures (capital bàsic i impost negatiu sobre la renda) són equivalents a la renda bàsica, i dues polítiques més (pensió bàsica i prestació familiar universal) poden també resultar equivalents a la renda bàsica si s'apliquessin a la vegada i conjuntament amb alguna altra mesura com un complement salarial per a les franges de salaris baixos i un subsidi d'atur il·limitat en el temps. Una vegada més però, aquest fet, lluny d'indicar "soroll" en les respostes, pot estar il·luminant algunes claus importants per al disseny de les polítiques socials. Un cop més podem trobar-nos davant de diferents efectes de *framing*. En primer lloc, és fàcil interpretar que el major recolzament a l'impost negatiu sobre la renda enfront de la renda bàsica probablement sigui motivat pel fet que en aquest cas la dimensió redistributiva de la mesura es veu de manera molt més clara, ja que la renda bàsica pot ser percebuda (erròniament sí, com és habitual, va unida a una major progressivitat fiscal) com una mesura que afavoreix igual els rics que els pobres i és, per tant, injusta. En segon lloc, el major recolzament de la pensió bàsica universal i de la prestació familiar universal enfront de la renda bàsica permetria suggerir que els ciutadans podrien ser més favorables a la introducció d'un paquet de mesures equivalents en conjunt a una renda bàsica, que a una renda bàsica estricta presentada com a tal. Finalment, el fet que la renda de participació sigui la proposta de reforma més recolzada torna a assenyalar l'opinió favorable cap a un cert "workfarisme" a la societat catalana.

4.1.2 Anàlisi descriptiva bivariant

En aquest apartat s'analitzaran les respostes a algunes preguntes del qüestionari en funció de determinades variables sociodemogràfiques. En concret, s'han seleccionat dues preguntes significatives de cada bloc i cadascuna d'elles s'ha creuat amb sis variables de rellevància sociològica: sexe, edat, lloc de naixement, classe social (construïda segons l'escala de Goldthorpe, vegeu Taula IV), nivell d'ingressos mensuals del conjunt de la llar i autoposicionament polític¹⁶. Aquesta anàlisi no té una pretensió explicativa i consegüentment s'ha prescindit de la intensitat i la significativitat estadística de les associacions (vegeu la secció 4.4 per a una anàlisi de regressió). Es tracta, més aviat, d'oferir una visió panoràmica de certes relacions bivariades que poden resultar d'interès. Així, l'anàlisi es basa en percentatges representats en diagrames de barres, seguits d'un breu comentari dels aspectes més remarcables de cada bloc.

Taula IV: Classes socials segons l'escala de Goldthorpe

Classe I: Professionals, directius, grans propietaris, tècnics
Classe II: Empleats no manuals de l'Administració i del comerç
Classe III: Petits propietaris, artesans, autònoms
Classe IV: Petits propietaris agrícoles i altres
Classe V: Tècnics de grau mitjà, supervisors de treballadors manuals
Classe VI: Treballadors manuals semiqualficats i no qualificats
Classe VII: Camperols i altres treballadors del sector primari

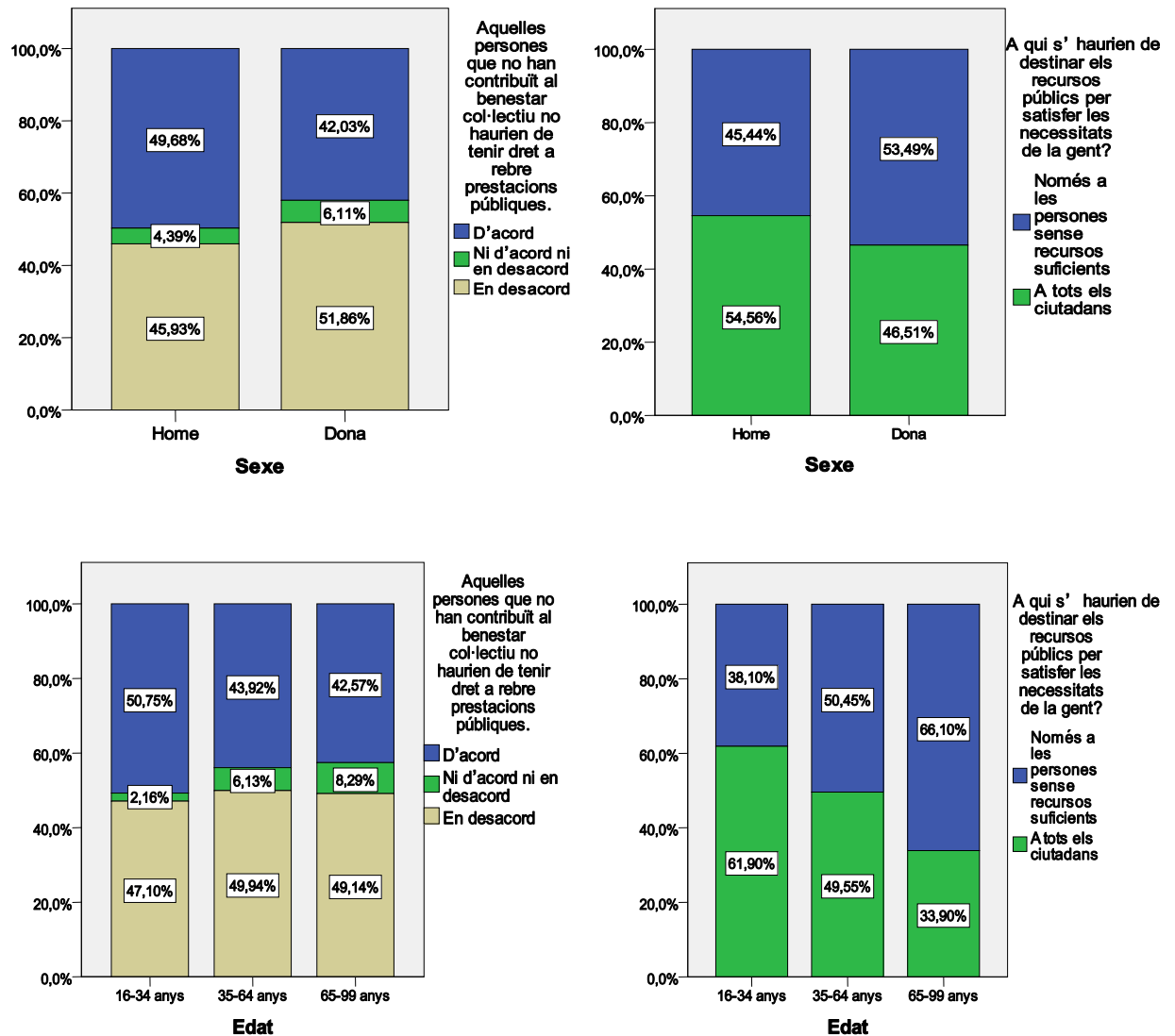
Bloc A: Principis genèrics de justícia distributiva i motivacions prosocials

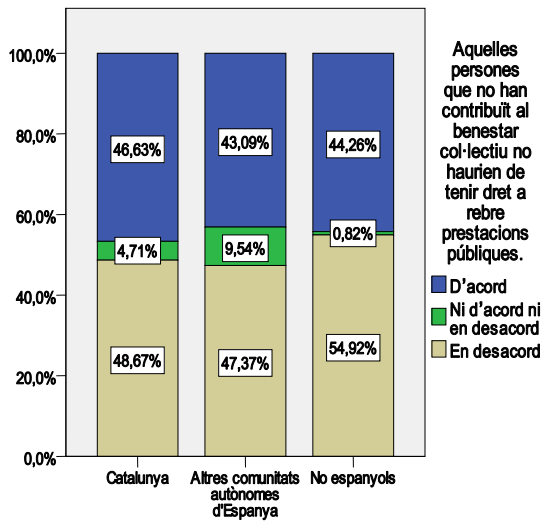
Del primer bloc s'han escollit les preguntes P8 i la P24. La primera interroga sobre si donar prestacions públiques a qui no hagi contribuït al benestar públic (principi de reciprocitat forta); la segona recull l'opinió respecte a l'alternativa de dedicar recursos públics a tota la població o només a les persones més mancades (universalisme/focalització). Aquests en són els resultats¹⁷:

¹⁶ Algunes d'aquestes variables han estat recodificades per reduir-ne el nombre de categories a tres i facilitar-ne així la interpretació de les dades. A la variable d'autoposicionament polític, l'etiqueta "esquerra" inclou les categories originals d'"extrema esquerra", "esquerra" i "centre esquerra", i el mateix passa respectivament amb l'etiqueta "dreta". Pel que fa a les altres variables sociodemogràfiques recodificades (edat, ingressos mensuals de la llar i lloc de naixement), les modificacions efectuades són autoevidents.

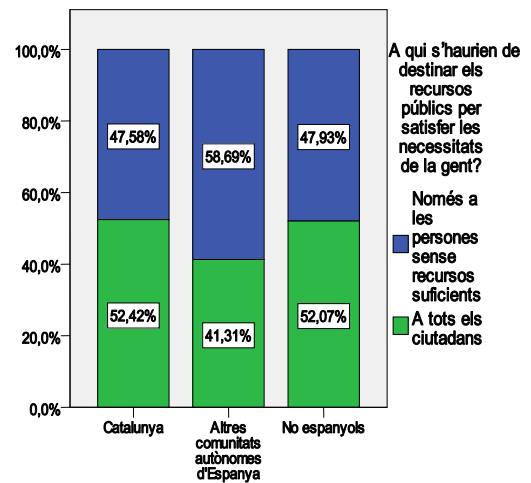
¹⁷ En aquest bloc, així com en la resta, els diagrames de barres corresponents a la primera de les preguntes es troben a la meitat esquerra de la pàgina, i els corresponents a la segona pregunta, a la meitat dreta.

Gràfic 1: Gràfics dels encreuaments de P8 i P24 amb sexe, edat, lloc de naixement, classe social, ingressos de la llar i autoposicionament polític

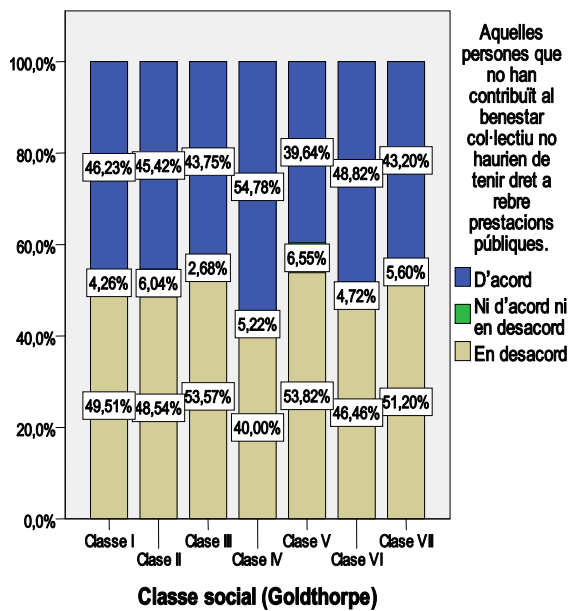

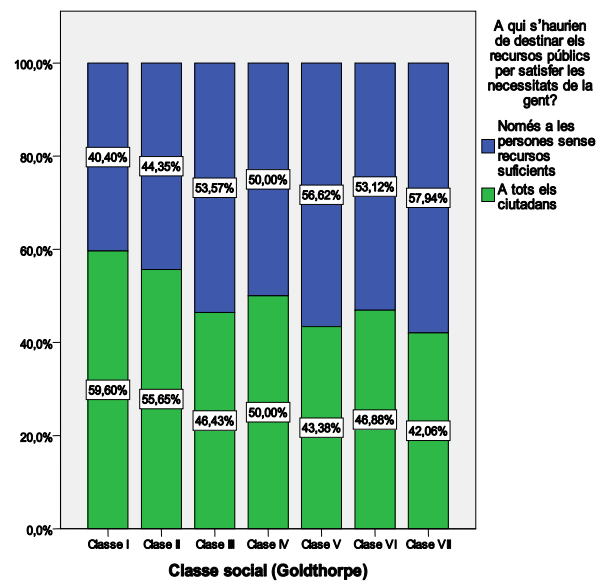
Lloc de naixement

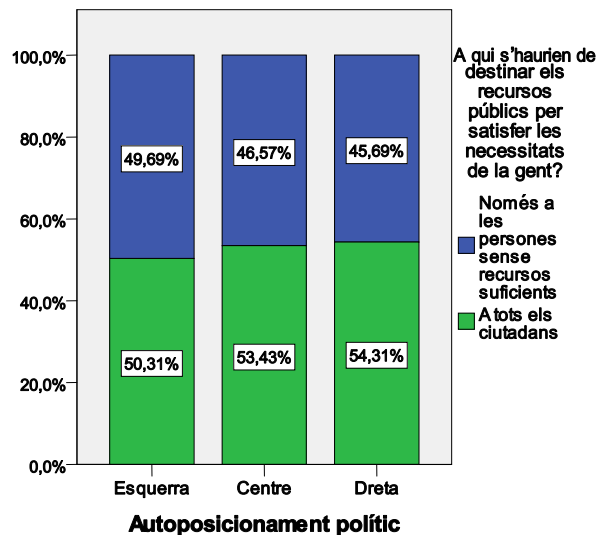
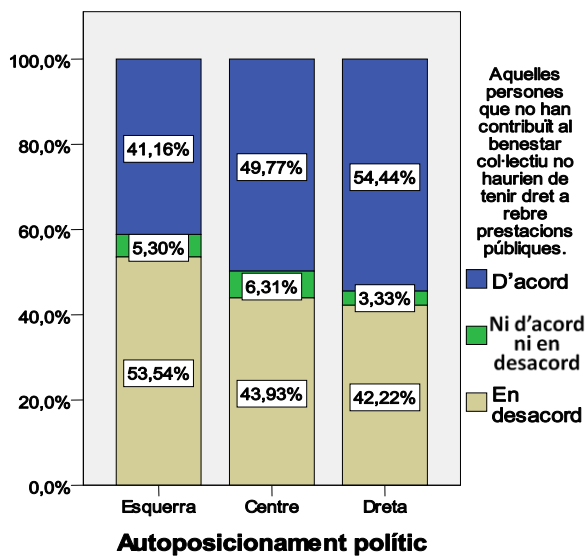
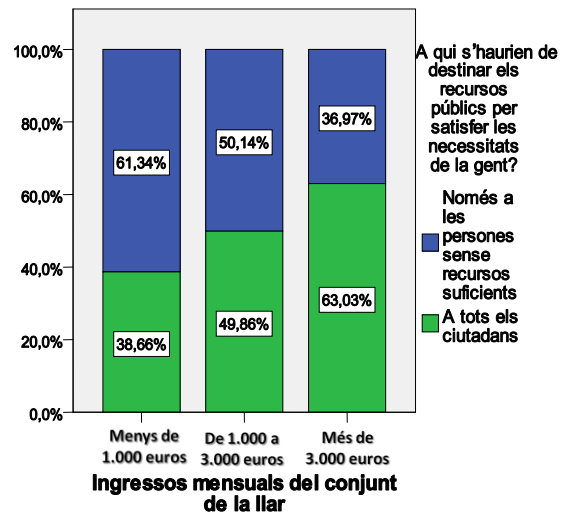
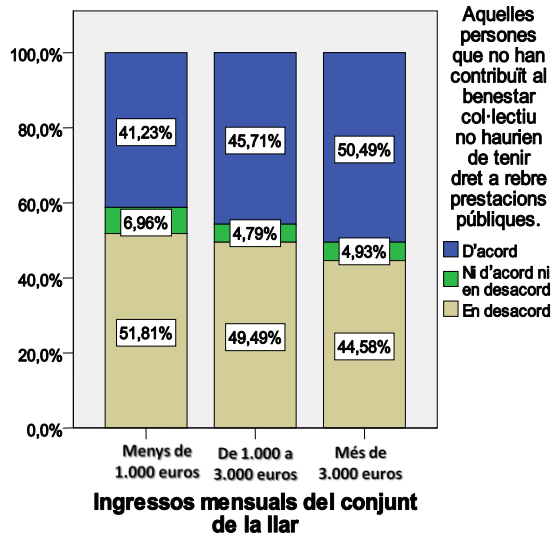
Lloc de naixement

Classe social (Goldthorpe)

Classe social (Goldthorpe)

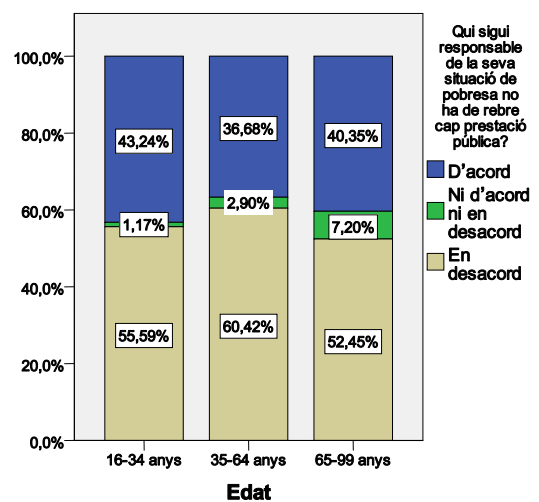
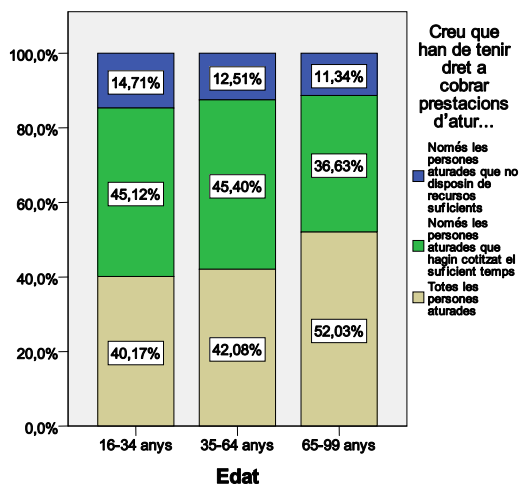
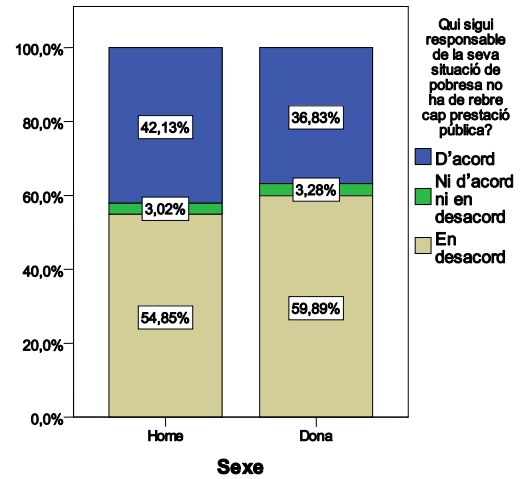
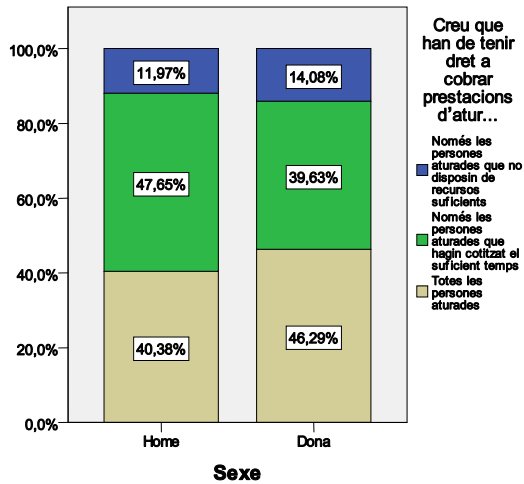
Als diagrames anteriors hom pot observar que els homes, els joves i els pertanyents a la classe IV són, percentualment i dins de la variable respectiva, més partidaris de no destinar recursos públics a qui no contribueixi al benestar col·lectiu. Paral·lelament, es pot afirmar que aquest principi de reciprocitat es fa més present com més alt és el nivell d'ingressos de la llar i com més a la dreta hom se situï políticament.

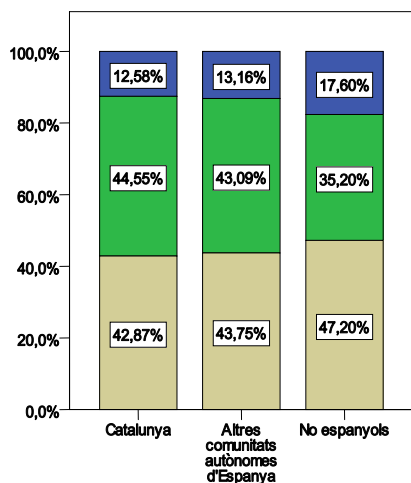
D'altra banda, s'observa que les dones, els ciutadans espanyols no nascuts a Catalunya, els de la classe VII i, lleugerament, les persones d'esquenes són, en comparació a la resta de categories de la seva variable, més partidaris de focalitzar els béns i serveis públics a qui més els necessiten; aquesta opinió, de fet, s'accentua clarament amb l'edat. En canvi, l'universalisme té una major presència percentual a les classes I i II, i mostra una tendència marcada a augmentar amb el nivell d'ingressos de la llar.

Bloc B: Prestacions socials i justícia distributiva

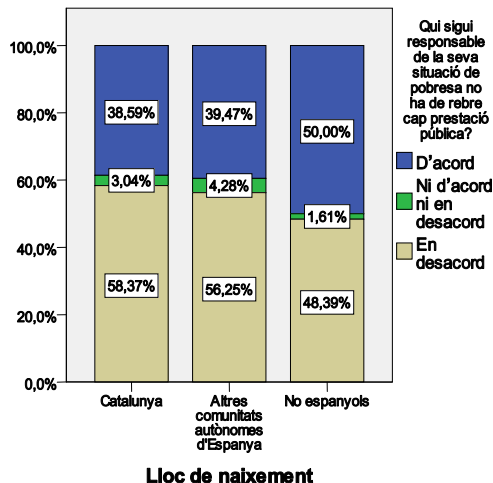
D'aquest segon bloc de preguntes, s'han escollit la P27 i la P35. La primera d'elles discrimina entre les persones que defensen que tots els desocupats tenen dret a cobrar el subsidi d'atur (universalisme) i les que creuen que el subsidi s'ha de restringir (focalització), bé a qui no té recursos suficients (principi de necessitat), bé a qui hagi cotitzat suficient temps (principi de contributivitat). La segona pregunta recull les opinions sobre el dret de les persones responsables de la seva situació de pobresa a rebre prestacions públiques (principi de responsabilitat). Els resultats dels encreuaments són els següents:

Gràfic 2: Gràfics dels encreuaments de P27 i P35 amb sexe, edat, lloc de naixement, classe social, ingressos de la llar i autoposicionament polític

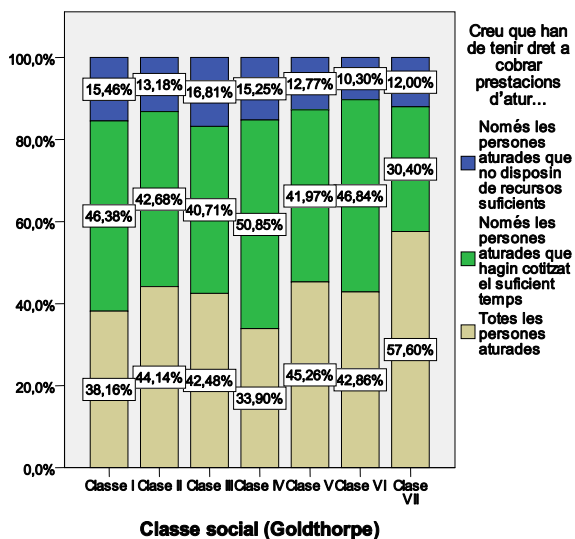

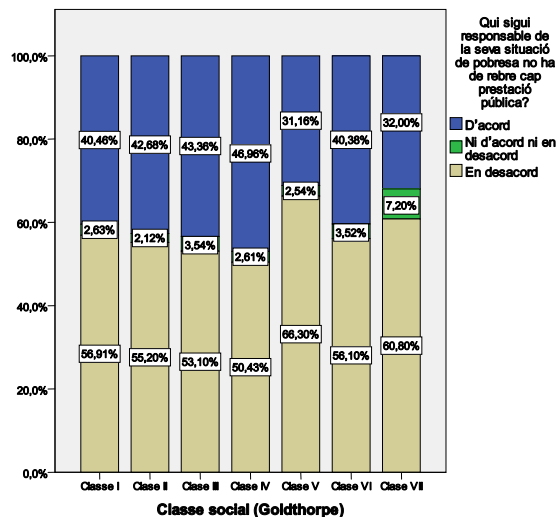
Lloc de naixement

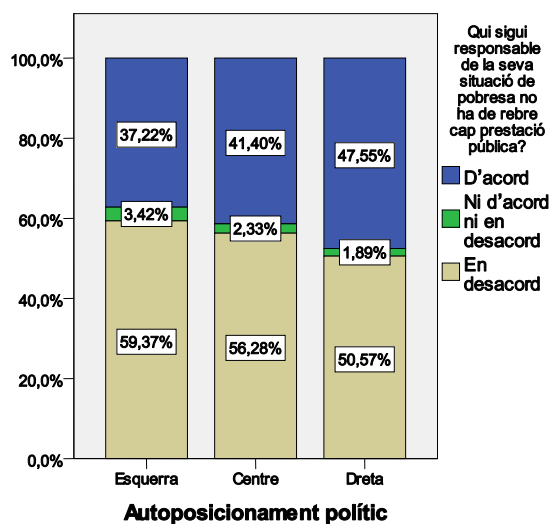
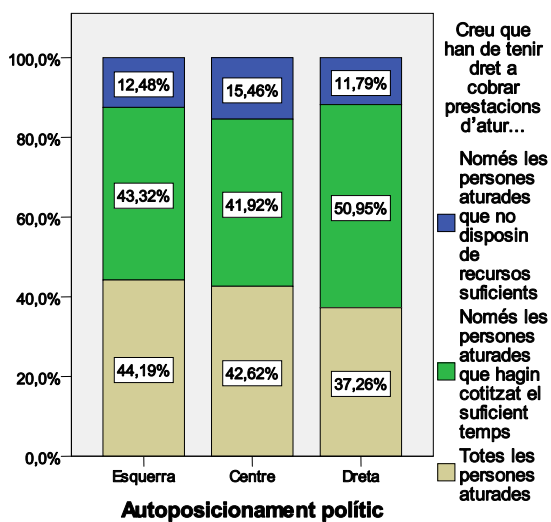
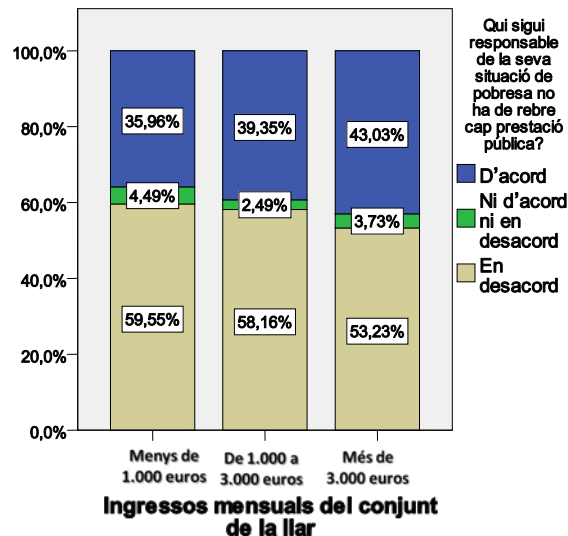
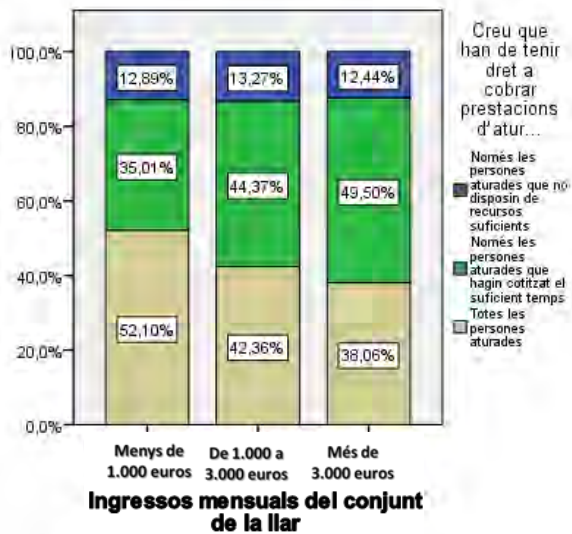
Lloc de naixement

Classe social (Goldthorpe)

Classe social (Goldthorpe)

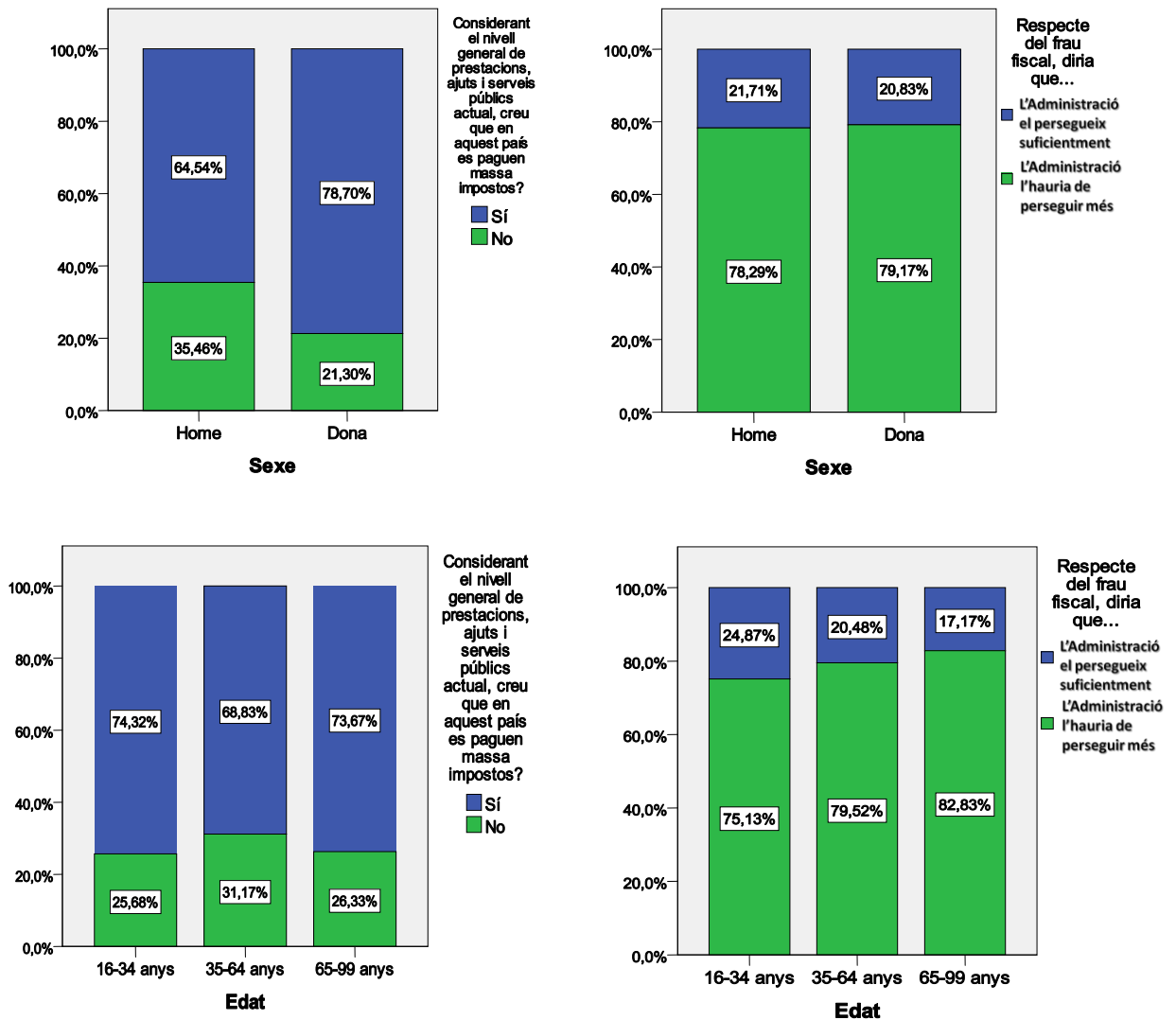
Als gràfics es pot apreciar que, pel que fa a la prestació d'atur, els majors de 65 anys i els pertanyents a la classe VII són percentualment més universalistes dins de les seves variables respectives. Així mateix, les dones i els nascuts fora d'Espanya tenen un universalisme més accentuat, però també defensen en major mesura el principi de necessitat en cas de ser partidaris de la focalització. D'altra banda, l'adhesió a l'universalisme, en aquest cas, decreix amb l'augment del nivell d'ingressos, el qual també es relaciona amb la preferència per focalitzar el subsidi en funció del temps cotitzat. A més, aquest doble patró (menys universalisme, més contributivitat) es fa palès a les persones que políticament es declaren de dretes.

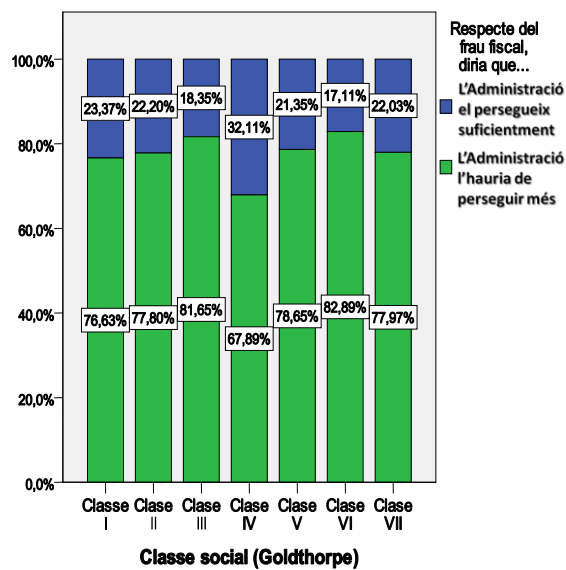
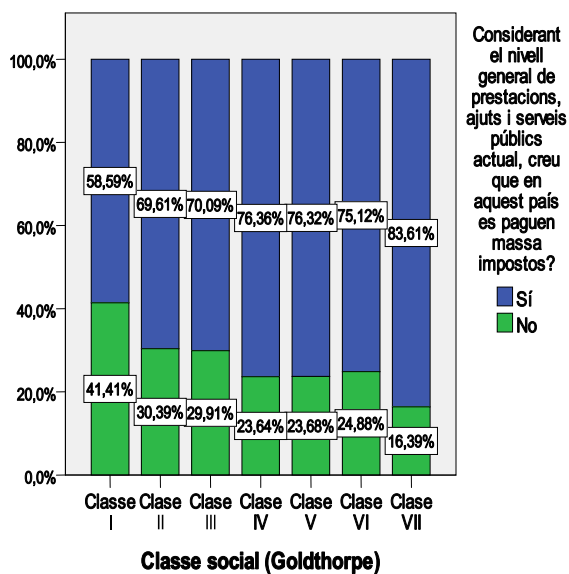
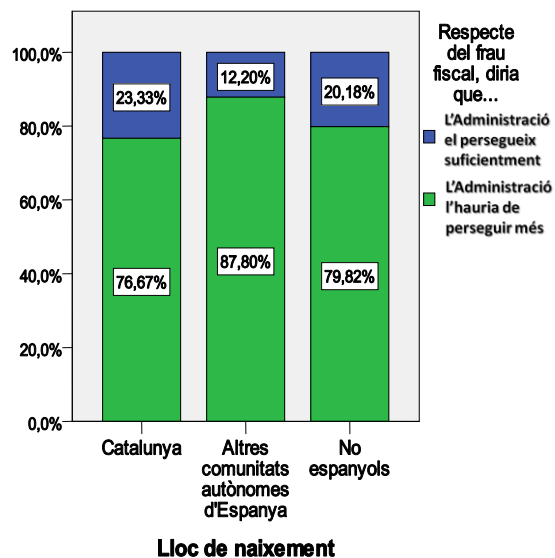
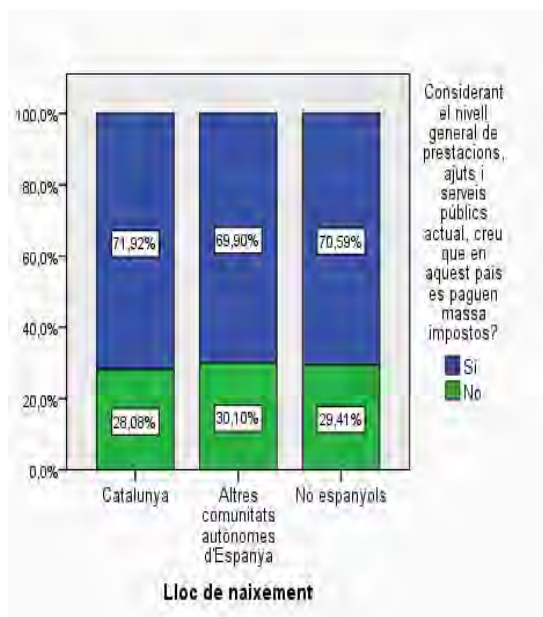
Pel que fa a la segona pregunta, trobem que les dones, les persones de mitjana edat, i els pertanyents a les classes V i VII són comparativament els menys partidaris de la concepció segons la qual les persones responsables de la pobresa no han de rebre prestacions públiques. En canvi, els nascuts fora d'Espanya són en percentatge més partidaris del principi de responsabilitat, el qual, a més, troba una major adhesió com més elevats són els ingressos de la llar i com més a la dreta se situï políticament l'enquestat/da.

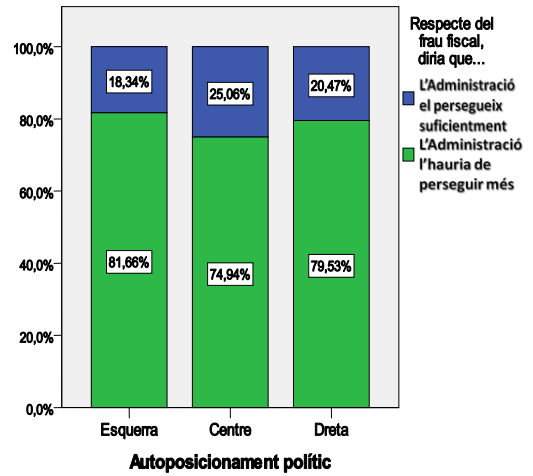
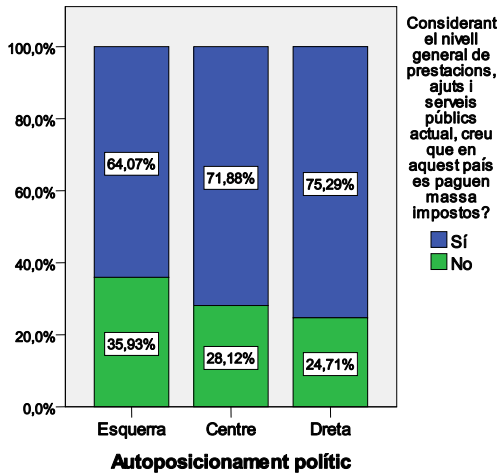
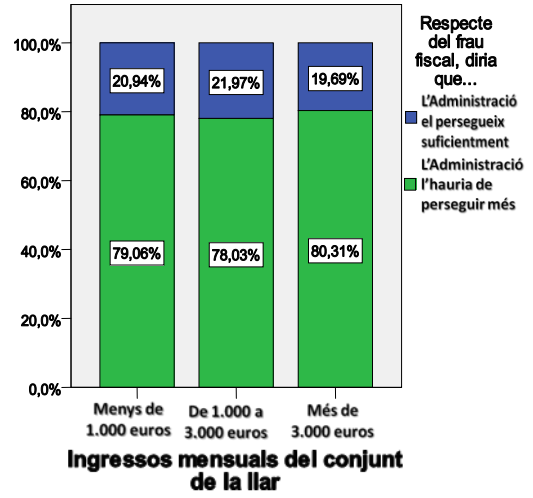
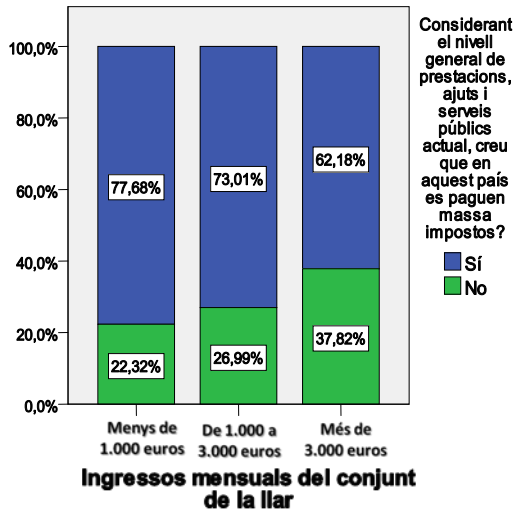
Bloc C: Justícia distributiva i fiscalitat

D'aquest bloc s'han triat les preguntes P43 i P50, que recullen dos aspectes centrals de les actituds sobre fiscalitat: la primera pretén capturar la percepció de la relació entre els impostos que es paguen i el que es rep en forma de serveis públics (principi d'intercanvi), i la segona recull l'opinió sobre el paper de l'Administració en la persecució del frau fiscal. Les anàlisis bivariades han donat els resultats següents:

Gràfic 3 : Gràfics dels encreuaments de P43 i P50 amb sexe, edat, lloc de naixement, classe social, ingressos de la llar i autoposicionament polític

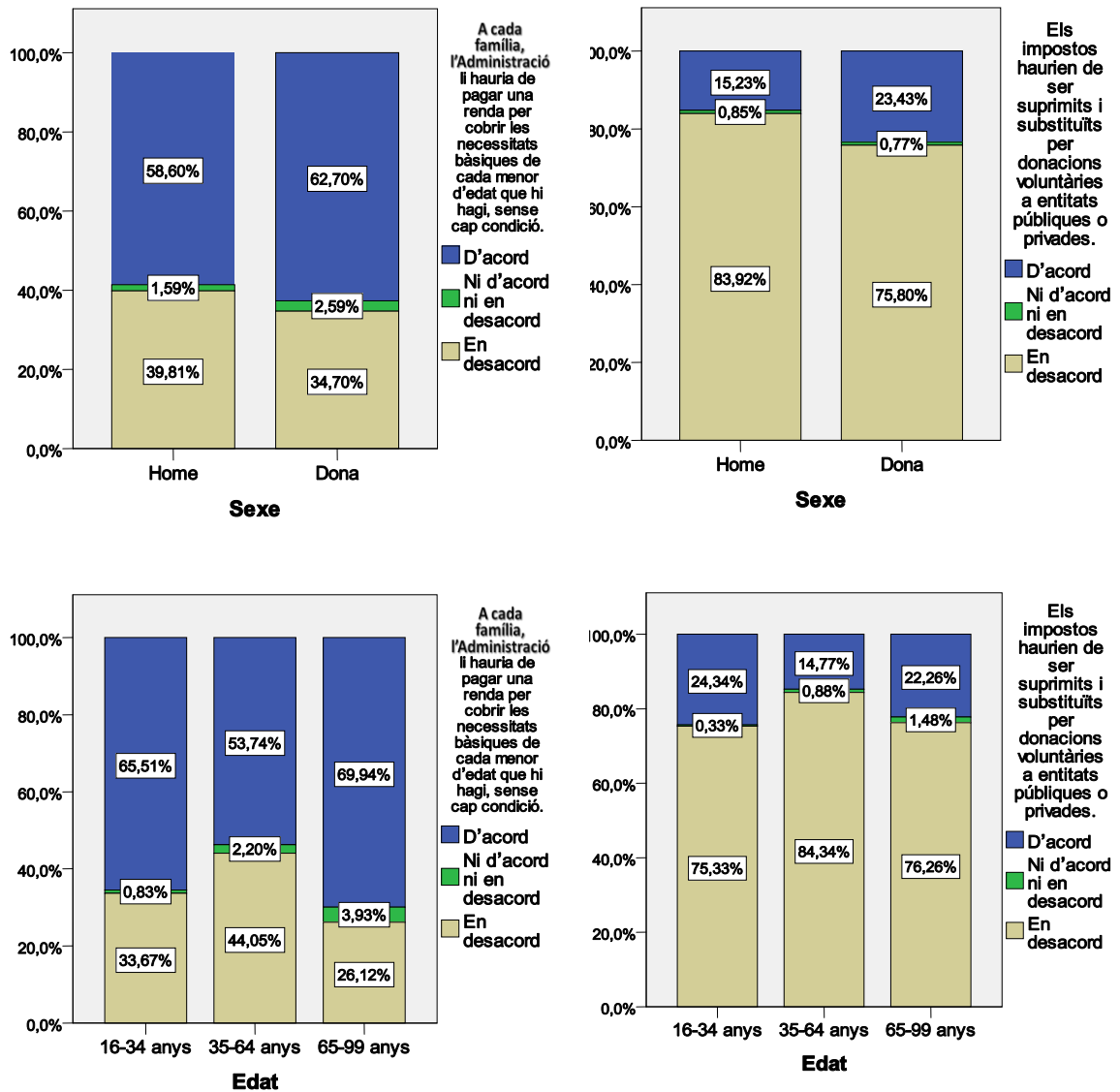
Respecte a la P43, els gràfics de comparació percentual ens permeten apreciar que els col·lectius que consideren que paguen massa impostos són sobretot les dones, les persones de mitjana edat i els pertanyents a la classe VII; addicionalment, aquesta percepció s'intensifica com més a la dreta s'estigui políticament. A la inversa, les persones que creuen que l'intercanvi entre impostos i serveis-prestacions està equilibrat són proporcionalment més nombroses entre els pertanyents a la classe I i, en especial, entre els integrants de llars amb ingressos elevats.

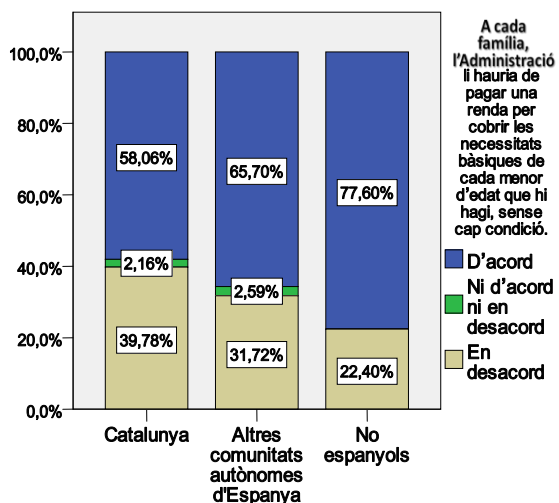
Quant a la P50, s'observa que els pertanyents a la classe IV i els que s'autodefineixen políticament com a persones de centre són els col·lectius que en termes relatius estan més satisfets amb el paper de l'Estat en la persecució del frau fiscal. En canvi, els nascuts a Espanya però fora de Catalunya semblen més inclinats a considerar que aquest paper hauria de millorar, percepció que, d'altra banda, s'intensifica en incrementar-se l'edat.

Bloc D: Possibles reformes de les prestacions socials i la fiscalitat

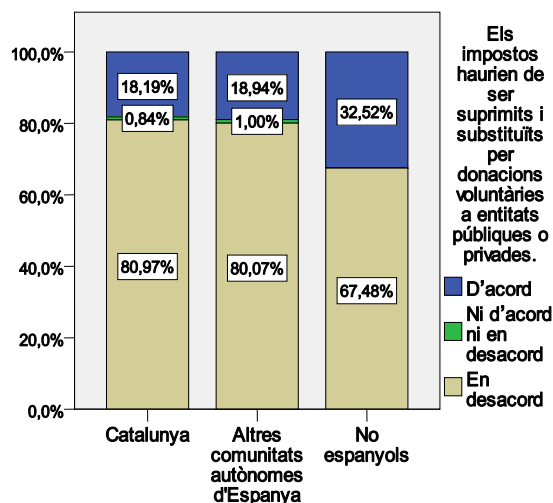
Per a l'anàlisi bivariada, d'aquest últim bloc s'han seleccionat les preguntes P64 i P70. La primera recull les opinions sobre la proposta de pagar una renda incondicional per a cada menor d'edat, que satisfaci les seves necessitats bàsiques (és a dir, d'una prestació familiar universal); la segona, en canvi, mesura l'adhesió a la idea de suprimir tots els impostos i substituir-los per donacions voluntàries. Aquests han estat els resultats obtinguts dels encreuaments de les preguntes amb les variables sociodemogràfiques:

Gràfic 4: Gràfics dels encreuaments de P64 i P70 amb sexe, edat, lloc de naixement, classe social, ingressos de la llar i autoposicionament polític

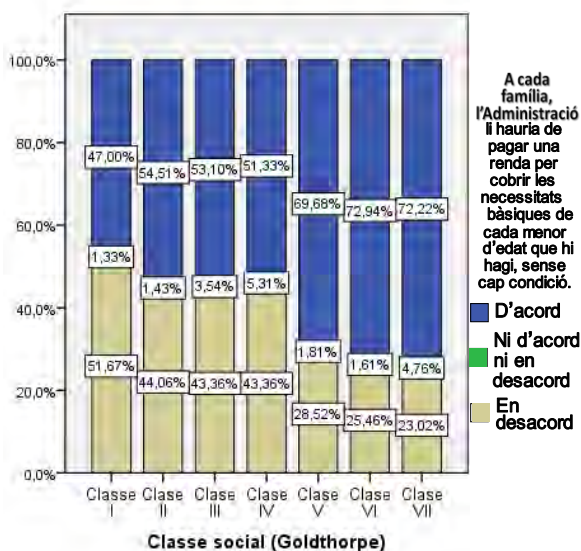

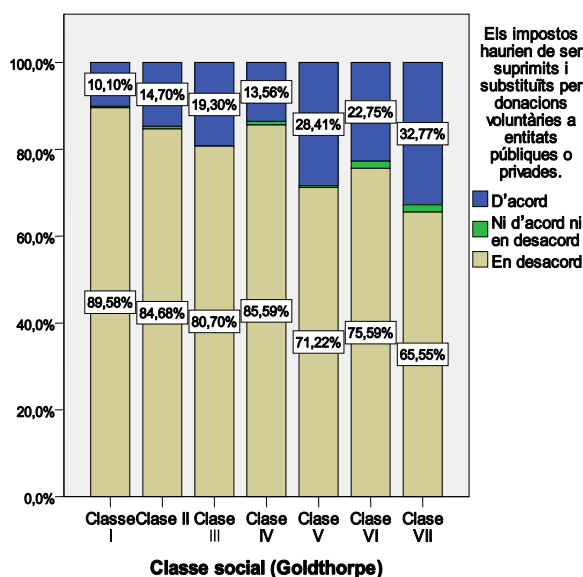
Lloc de naixement

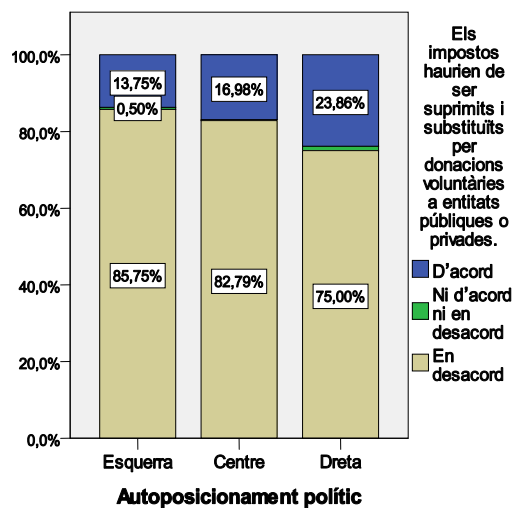
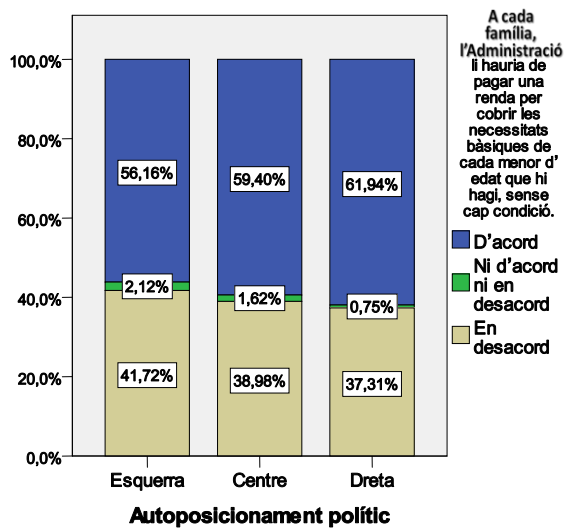
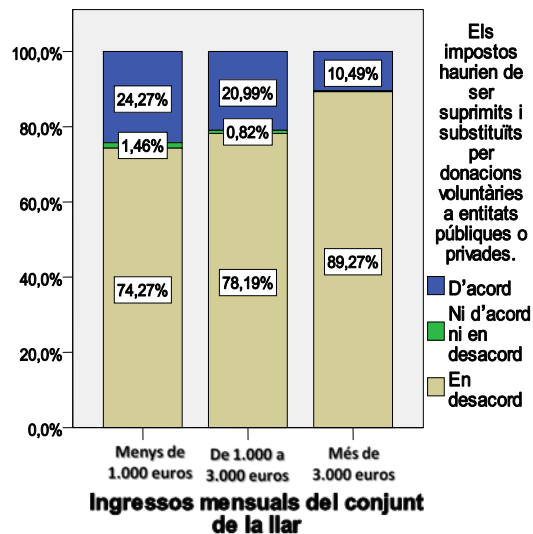
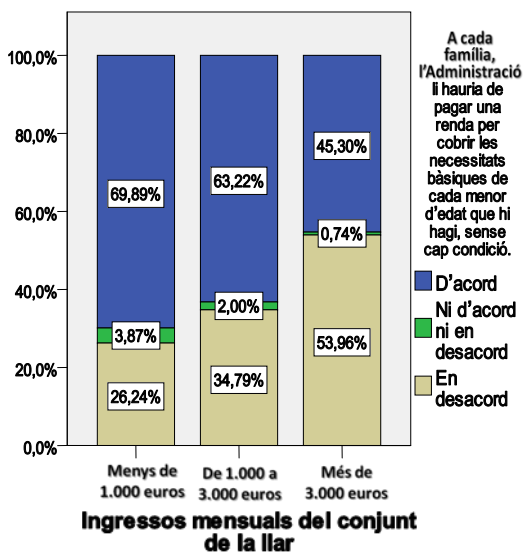
Lloc de naixement

Classe social (Goldthorpe)

Classe social (Goldthorpe)

Hom pot observar que les dones, els joves i els grans, els no espanyols i els integrants de les classes I-IV són percentualment més partidaris de la Prestació Familiar Universal que els homes, les persones de mitjana edat, els nascuts a Catalunya i els integrants de les classes V-VII. A més, el suport a la FPU creix clarament amb el nivell d'ingressos de la llar i, de forma més tímida, com més de dretes es declari l'enquestat/da.

En relació amb la segona pregunta, cal esmentar que, dins de la seva variable, els homes, les persones de mitjana edat, els nascuts a Catalunya i a Espanya, els pertanyents a les classes I, II i IV, els qui formen part de famílies amb ingressos elevats i els d'esquerres són en percentatge els més contraris a la supressió dels impostos. Alternativament, trobem que les dones, els joves i grans, els no espanyols, els pertanyents a les classes V i VII i els d'una ideologia política de dretes manifesten, en relació amb la resta de categories de la seva variable, un recolzament superior a la proposta de suprimir els impostos i substituir-los per donacions voluntàries.

4.2 Construcció d'índexs actitudinals

S'han elaborat una sèrie d'índexs que pretenen sintetitzar algunes de les actituds generals que han sigut detectades mitjançant les preguntes de l'enquesta. D'aquesta manera, podem disposar d'una mesura abreujada d'alguns dels conceptes que s'havien capturat a l'enquesta per mitjà de diverses preguntes (vegeu secció 1).

S'ha d'assenyalar que no tots els conceptes teòrics contemplats tenen el seu corresponent índex. La raó principal és que molts conceptes han estat capturats o bé mitjançant una única pregunta, o bé mitjançant diverses preguntes de resposta nominal que no permeten la seva síntesi en un únic índex.

En concret, s'han elaborat els índexs següents:

Taula V: Índexs elaborats

Índex	Descripció	Preguntes
Aversió a la desigualtat	Aversió a les distribucions desiguals dels recursos	P1, P2, P3, P4, P13
Reciprocitat forta	Motivació per correspondre la conducta dels altres fins i tot assumint costos personals per fer-ho	P6, P7, P8, P32
Altruisme	Generositat incondicional	P9, P10, P13
Confiança social	Expectativa de cooperació envers individus desconeguts	P4, P11, P12, P14
Igualitarisme	Principi d'igualtat dels resultats	P17, P19, P20
Principi de necessitat	Principi segons el qual la necessitat és la font dels drets socials	P27, P37, P65
“Workfarisme”	Principi segons el qual la participació en l'ocupació és la font dels drets socials	P8, P32, P33
Mínim social	Principi segons el qual s'hauria de garantir un nivell mínim de subsistència	P31, P32, P33, P35, P61
Contributivitat	Principi segons el qual les cotitzacions són la font dels drets socials	P27, P37, P63
Justícia fiscal	Actitud general d'acceptació de la necessitat i justícia dels impostos	P40, P41, P42, P43, P52, P53, P54, P56, P57, P59, P70
Intercanvi fiscal	Percepció del desequilibri negatiu entre els impostos pagats i els serveis i prestacions rebuts	P42, P43
Universalisme	Principi segons el qual les prestacions i serveis haurien de ser universals i incondicionals	P25, P27, P31, P32, P37, P61, P63, P64
Propietarisme	Principi segons el qual la propietat i l'esforç individual haurien de ser l'única font de benestar	P5, P18, P38, P39, P40, P41, P47, P51, P69, P70

De cara a l'elaboració d'aquests índexs, cadascuna de les preguntes contemplades s'ha transformat a una escala contínua 0-1, i posteriorment s'ha calculat la mitjana d'aquestes respostes per cada enquestat. Així, tots els índexs estan expressats en una escala entre 0 i 1.

S'ha de tenir en compte que cadascuna de les respostes d'una pregunta pot apuntar a un concepte diferent. Per això, hi ha preguntes que, codificades de diferent manera, formen part de més d'un índex.

En la taula següent podem veure els estadístics més importants d'aquests índexs. L'alfa de Cronbach és una mesura de la fiabilitat de l'índex, és a dir, mesura el grau de coherència entre les respostes a les distintes preguntes que componen l'índex.

Taula VI: Estadístics descriptius dels índexs

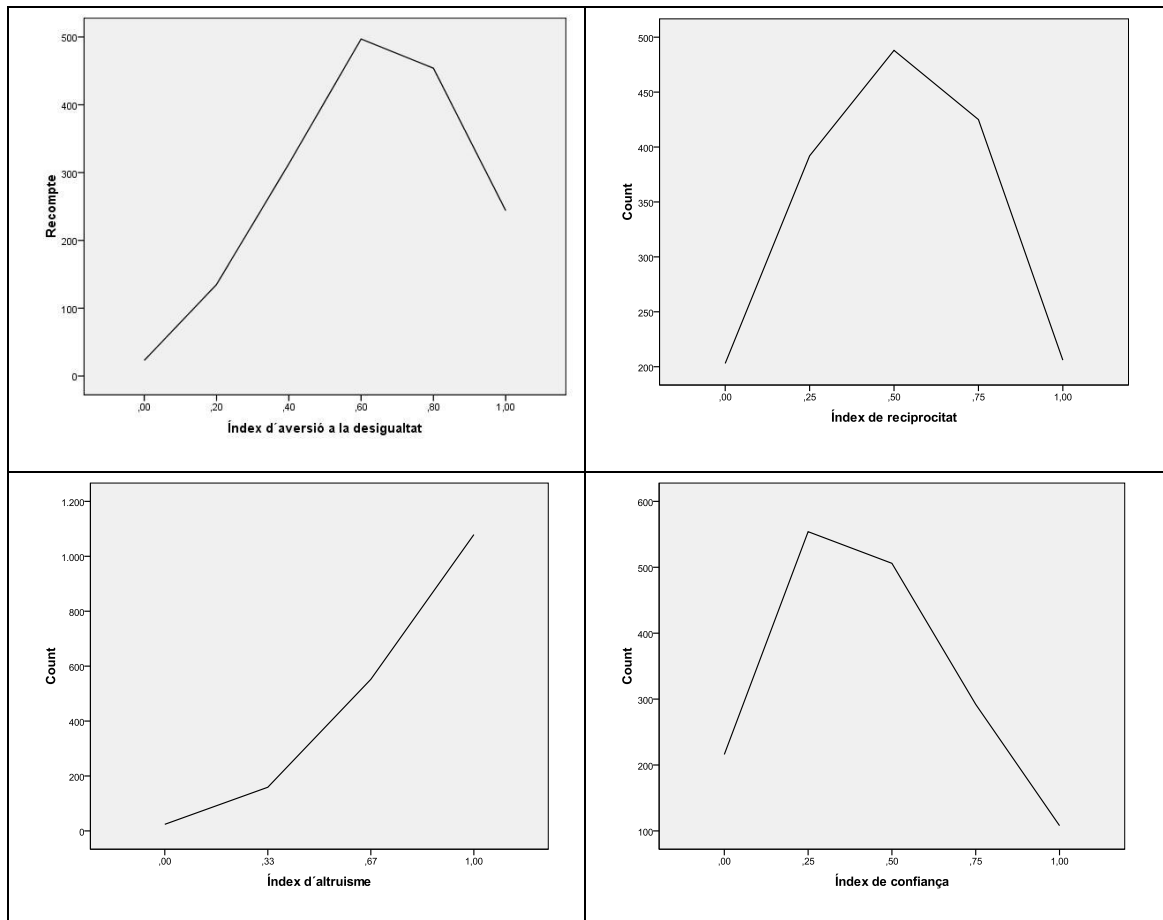
	Nmre.	Mitjana	Desviació estàndard	Alfa de Cronbach
Índex d'aversion a la desigualtat	1.666	0,6348	0,24209	0,39
Índex de reciprocitat forta	1.714	0,5057	0,29911	0,48
Índex d'altruisme	1.814	0,8269	0,23678	0,31
Índex de confiança social	1.676	0,4287	0,27357	0,36
Índex d'igualitarisme	1.802	0,6755	0,30040	0,41
Índex del principi de necessitat	1.797	0,6149	0,31557	0,40
Índex de "workfarisme"	1.727	0,5163	0,32902	0,46
Índex del mínim social	1.657	0,5523	0,27324	0,55
Índex de contributivitat	1.816	0,3194	0,32325	0,49
Índex de justícia fiscal	1.409	0,5624	0,21203	0,69
Índex de percepció d'intercanvi fiscal	1.697	0,7322	0,38087	0,65
Índex d'universalisme	1.646	0,5902	0,26470	0,70
Índex de propietarisme	1.606	0,2888	0,16085	0,49

Com es pot veure, l'alfa de Cronbach no és gaire elevada en alguns dels índexs (encara que els índexs d'universalisme i de justícia fiscal semblen força consistents malgrat l'elevat nombre de preguntes incloses). Això pot ser o bé a causa del fet que els conceptes són complexos i multidimensionals, de manera que cada pregunta capturava una d'aquestes dimensions, o bé del fet que s'hagin produït diversos efectes de *framing*

o “enquadrament”, de manera que el tipus de presentació de la idea hagi tingut un impacte en la selecció de les respostes, generant inconsistències.

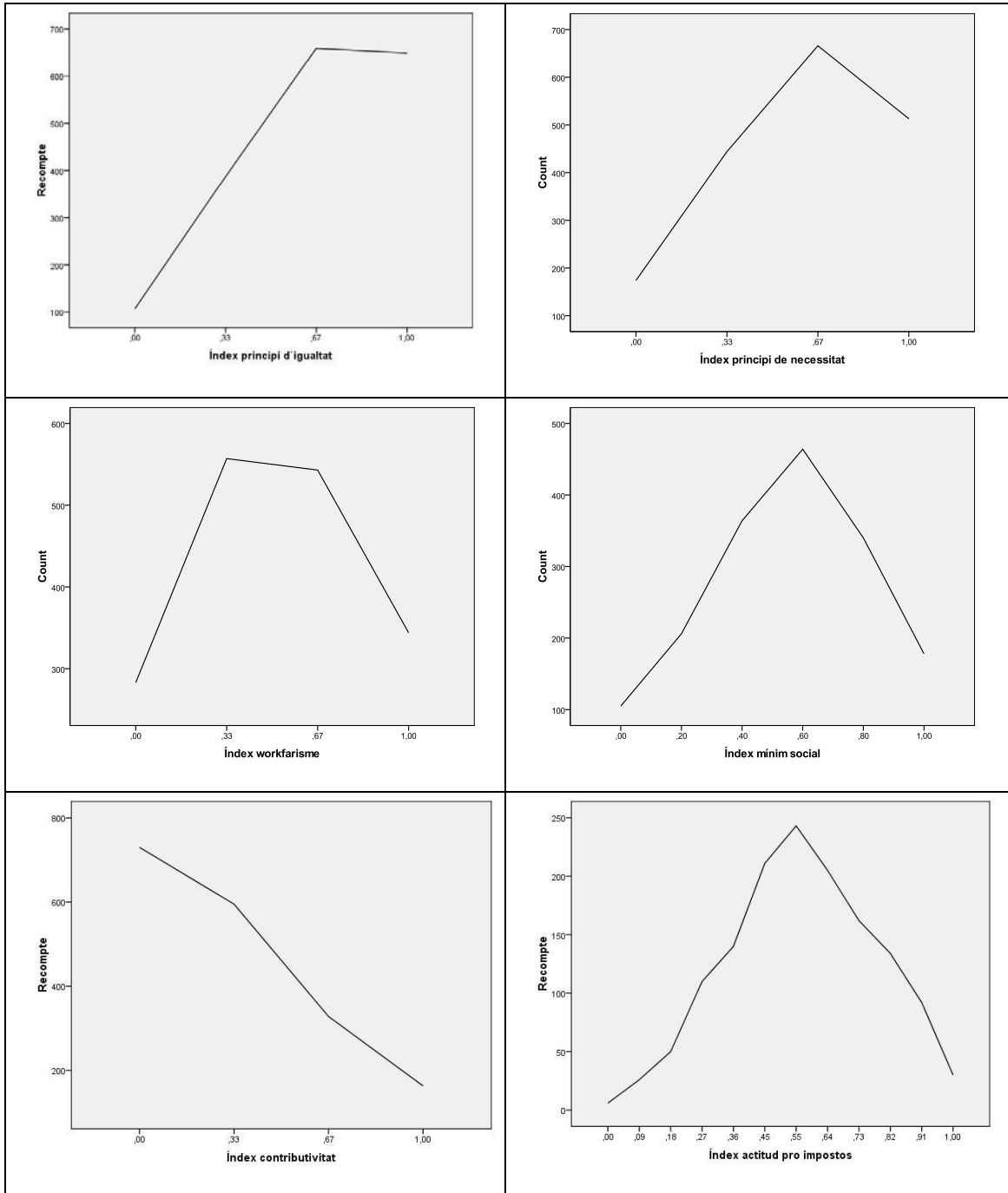
A continuació, podem veure una sèrie de gràfics descriptius d'aquests índexs.

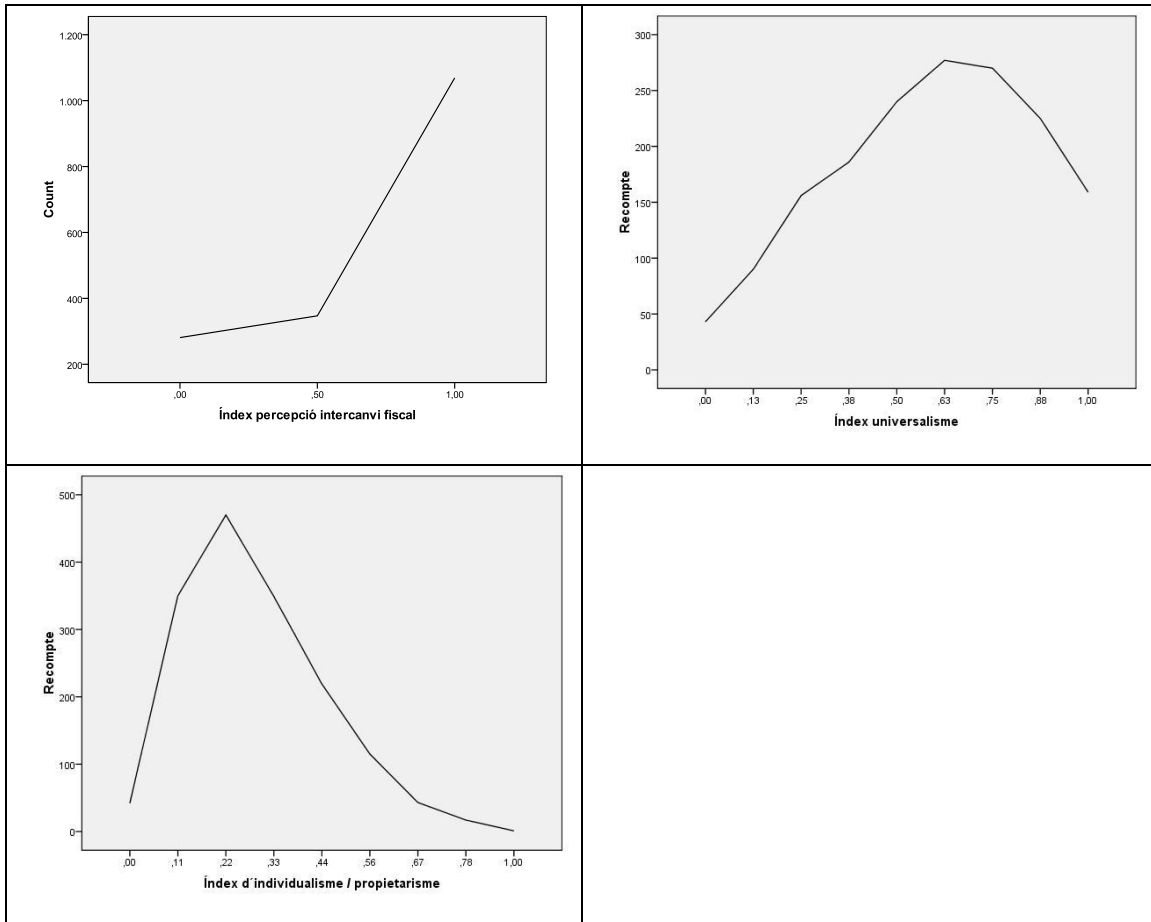
Gràfic 5: Gràfics de distribució dels casos en els índexs de motivacions i actituds socials

Com podem veure, les distribucions de les respostes a aquests índexs assenyalen l'índex de reciprocitat com a molt ajustat a una distribució normal. El d'aversió a la desigualtat, el d'altruisme i el de confiança social, tanmateix, estan desplaçats. Els dos primers, cap als valors superiors de l'escala, i el tercer cap als nivells inferiors. És a dir, quan s'observa mitjançant aquests índexs, la població catalana sembla demanar distribucions dels recursos no gaire desiguals, i es mostra disposada a ajudar als altres, però en general manté un nivell de confiança relativament moderat als desconeguts.

Gràfic 6: Gràfics de distribució dels casos en els índexs de principis de justícia i de disseny de polítiques

La distribució dels casos en aquests índexs sembla apuntar al fet que la població catalana està majoritàriament compromesa amb principis igualitaristes i universalistes, i no tant amb els individualistes i els propietaristes. En general, són majoritaris els recolzaments als plantejaments que assegurin un mínim vital, la garantia de satisfacció de les necessitats bàsiques, i l'universalisme. En el pla de les adhesions als principis abstractes de distribució, aquests darrers són els considerats com més justos.

Un aspecte remarcable és la tendència inversa dels principis de la contributivitat i de l'universalisme. Aquesta inversió apunta al fet que la població catalana considera que determinats drets socials són inalienables i han d'estar reconeguts per tots, independentment de la seva contribució prèvia. Tanmateix, la gran majoria considera que els impostos actuals no es corresponen amb els beneficis i els serveis que ells mateixos obtenen.

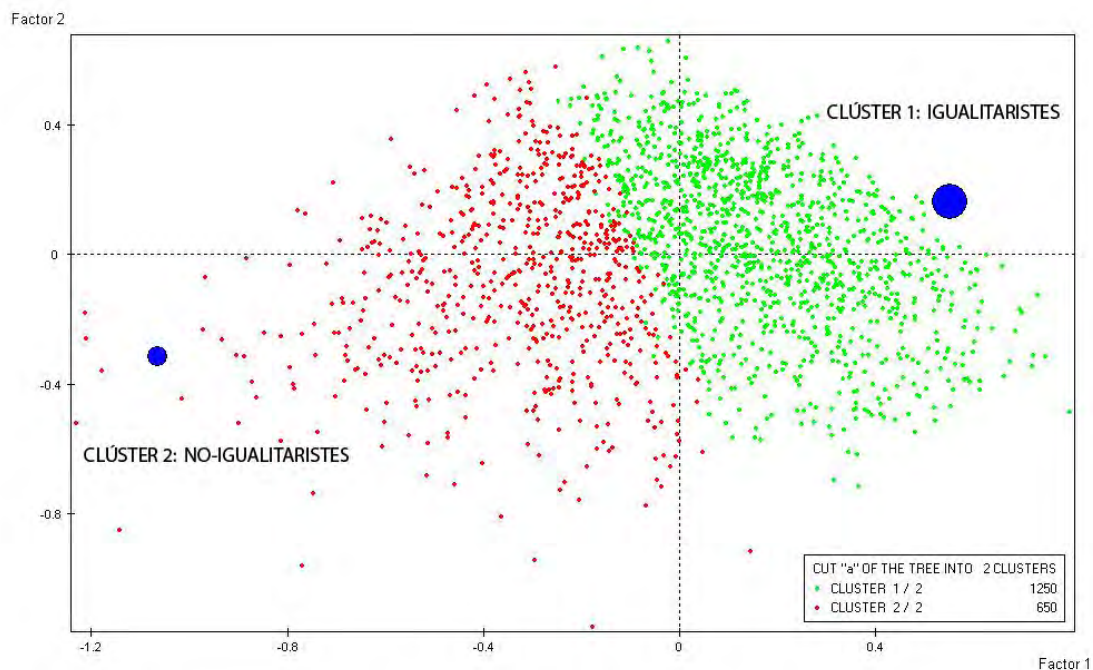
4.3 Anàlisi classificatòria

A continuació es descriuen els resultats de l'anàlisi de classificació d'individus realitzat per a cada bloc de l'enquesta amb l'objectiu de tipificar perfils d'opinió en cada bloc.

Bloc A: Principis genèrics de justícia distributiva i motivacions prosocials

El bloc A inclou les preguntes de la P1 a la P24, que sondegen l'opinió dels individus respecte a motivacions prosocials i principis genèrics de justícia distributiva. L'anàlisi s'ha fet amb dos clústers, la distribució dels quals es pot apreciar al gràfic següent¹⁸:

Gràfic 7: Gràfic dels clústers del bloc A

Les variables que han resultat més definitòries del Factor 1, reflectit a l'eix d'abscisses, han estat les preguntes P1 ("Renunciaria a part dels seus ingressos si això suposés un repartiment social més igualitari?") i P3 ("És més important el repartiment de la riquesa que el creixement econòmic?"). Als quadrants positius de l'eix se situen

¹⁸ S'ha treballat amb cinc variables factorials (86,8% de la inèrcia), i els valors de les categories amb una freqüència inferior al 4% s'han repartit aleatòriament entre les altres categories de la variable.

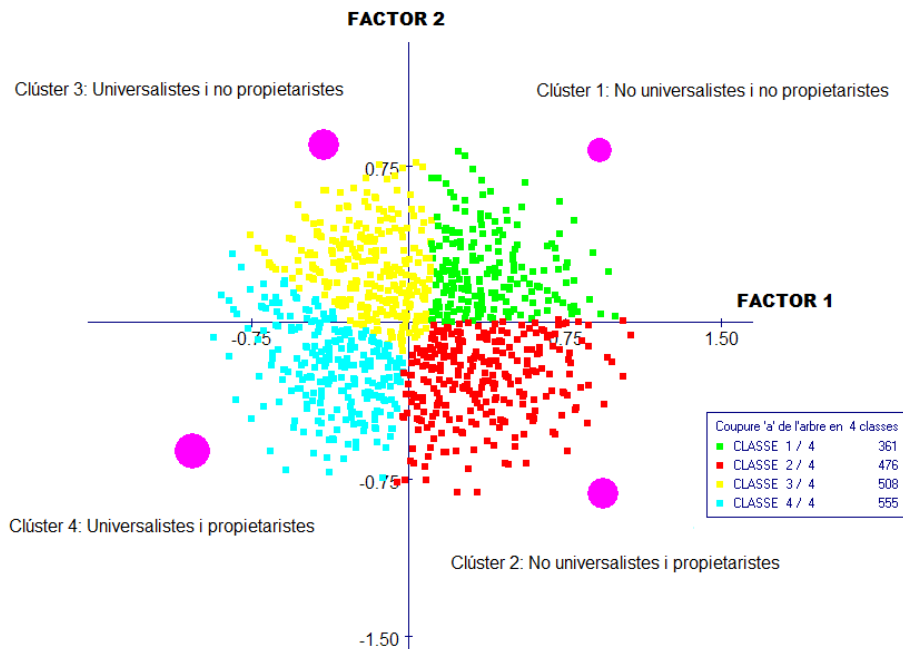
els individus que han mostrat una aversió més forta a la desigualtat, mentre que els quadrants negatius agrupen opinions més tolerants amb la desigualtat. D'altra banda, les variables que més han contribuït al Factor 2 han estat les preguntes P7 (“Crec que les persones han de guanyar-se el dret a ser ajudades”) i P17 (“S’hauria d’establir un límit màxim a la riquesa que un individu pot acumular”). Els clústers d’aquest bloc s’han construït a partir només del factor 1, ja que mostra una homogeneïtat conceptual més clara. El clúster 1 agrupa 1.250 casos, que representen el 65,79% de la mostra. Aquest grup, que anomenarem “igualitaristes”, està definit per les respostes afirmatives que han donat a les preguntes P1 (“En general, renunciaria a part dels seus ingressos si això suposés un repartiment social més igualitari”), amb un valor de test de 21,22; i P13 (“Creu que vostè té el deure d'ajudar els més desfavorits?”), amb un valor de test de 17,59. El clúster 2, que anomenarem “no igualitaristes”, està format per 650 individus que representen el 34,21% de la mostra. El clúster s’ha definit per respostes que demostren tolerància amb la desigualtat, principalment a les preguntes P1 (“En general, renunciaria a part dels seus ingressos si això suposés un repartiment social més igualitari?”, valor de test: 20,54) i P3 (“És més important el repartiment de la riquesa que el creixement econòmic”, valor de test:19,63). Així, els dos clústers anteriors constitueixen les dues classes en què s’agrupen les persones segons les seves opinions al bloc A.

Bloc B: Prestacions socials i justícia distributiva

El bloc B, format per preguntes de la P25 a la P39, explora les opinions dels individus sobre pensions, rendes mínimes i prestacions d’atur. En aquest cas, l’anàlisi de clúster s’ha efectuat en relació amb quatre grups, la distribució dels quals es mostra al gràfic¹⁹:

¹⁹ S’ha treballat amb cinc variables factorials (91,4% de la inèrcia), i els valors de les categories amb una freqüència inferior al 5% s’han repartit aleatòriament entre les altres categories de la variable.

Gràfic 8: Gràfic dels clústers del bloc B

El factor 1 representa l'actitud vers l'universalisme, ja que està definit sobretot per les variables P32 ("Vostè creu que han de tenir dret a rebre una renda mínima totes les persones en situació de pobresa o només les que persones pobres que hagin contribuït a la societat?") i la P25 ("Creu vostè que totes les persones en atur haurien de tenir dret a una prestació d'atur o només les que compleixen certes condicions"). Els casos situats al quadrant negatiu de l'eix corresponen a les opinions més universalistes, mentre que al quadrant positiu es representen les menys universalistes. El factor 2 ha resultat majoritàriament definit per les variables P39 ("Està vostè d'acord que les cotitzacions socials que paga cada persona s'haurien de destinar a finançar només la seva pensió, i no les pensions d'altres persones?") i P35 ("Qui sigui responsable de la seva situació de pobresa, ha de rebre prestacions públiques?"). L'eix d'ordenades representa, per tant, les actituds relacionades amb el propietarisme i el principi de responsabilitat, tot i que la resta de variables que intervenen en la conformació de l'eix donen més pes al propietarisme. Les opinions més propietaristes es distribueixen al quadrant negatiu de l'eix, mentre que les opinions menys propietaristes se situen al quadrant positiu.

El clúster 1, que agrupa al 19% de la mostra (361 casos), està format per persones que han mostrat una opinió contrària a l'universalisme i al propietarisme. Les

categories que defineixen amb més intensitat el grup fan referència al fet que no totes les persones tenen dret a cobrar una prestació d'atur, sinó que han de complir certes condicions (P25, valor de test de 16,30), com ara no tenir recursos suficients o haver cotitzat suficientment (P27, amb un valor de test de 17,72).

El clúster 2 està format per individus que han expressat una opinió no universalista i propietarista. Està format per 476 individus, que representen el 25,05% de la mostra. Les categories que més han determinat la formació del clúster pertanyen a la P32 (creuen que només “haurien de tenir dret a rebre una renda mínima les persones que hagin contribuït a la societat”, valor de test de 22,39); i a la P35 (estan d'acord que “Qui sigui responsable de la seva situació de pobresa no ha de rebre cap prestació pública?”, valor de test de 20,28).

El clúster 3 agrupa persones que han mostrat opinions universalistes i no propietaristes. Amb 508 casos, representa el 26,74% de la mostra. Les categories que defineixen amb més rellevància el grup formen part de la P32 (creuen que “totes les persones han de rebre una renda mínima, no només les que hagin contribuït a la societat”, amb un valor de test de 15,54); i la P39 (estan en desacord que “les cotitzacions socials que paga cada persona s'haurien de destinar a finançar només la seva pensió, i no les pensions d'altres persones”, amb un valor de test de 13,94).

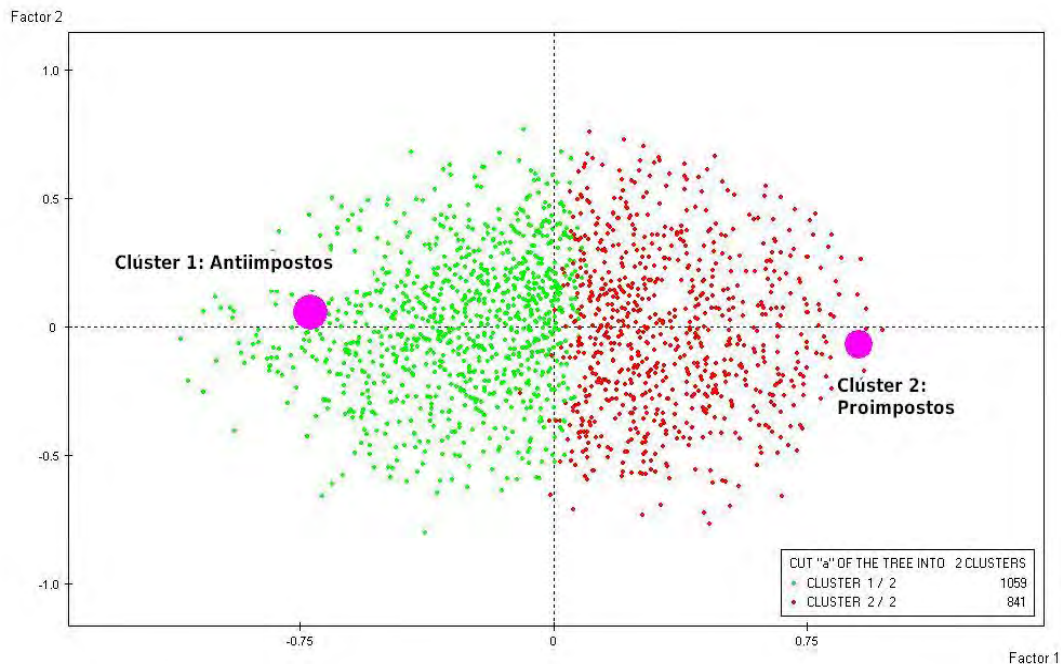
Per últim, el clúster 4 està format per opinions favorables tant a l'universalisme com al propietarisme. Aquest clúster agrupa 555 casos, que representen el 29,21% de la mostra. Les persones que l'integren han donat respostes favorables a la incondicionalitat de les prestacions a la P25 (“Creu vostè que totes les persones aturades haurien de tenir dret a una prestació d'atur o només les que compleixen certes condicions?”, amb un valor de test de 22,87); i a la P27 (“Creu que han de tenir dret a cobrar prestacions d'atur totes les persones o només les persones sense recursos suficients o que hagin cotitzat suficientment?”, amb un valor de test de 22,37).

En aquest cas, l'anàlisi no s'ha realitzat tenint en compte els dos factors conjuntament sinó que, per criteris de rellevància teòrica (vegeu secció 3.3), s'han tractat els conceptes d'universalisme i propietarisme de forma separada. Així, d'aquest bloc en surten dues parelles independents de classes d'individus: “universalistes” / “no universalistes” i “propietaristes” / “no propietaristes”.

Bloc C: Justícia distributiva i fiscalitat

El bloc C, que va de les preguntes P40 a la P60, està relacionat amb les actituds dels individus vers la justícia distributiva i la fiscalitat²⁰. S'han distribuït els individus en dos grups, tal com mostra el gràfic²¹.

Gràfic 9: Gràfic dels clústers del bloc C

Les variables que han resultat més determinants del factor 1 són la P43 (“Considerant el nivell general de prestacions, ajuts i serveis públics actual, creu que en aquest país es paguen massa impostos?”) i la P54 (“Digui'm si considera just o injust que existeixin impostos sobre el consum”). Les respostes més favorables a l'aplicació d'impostos se situen al quadrant positiu de l'eix d'abscisses, mentre que les opinions més contràries a la fiscalitat es distribueixen al quadrant negatiu. Les variables més implicades a la definició del factor 2 han estat la P60 (“El sistema d'impostos vigent al nostre país serveix per reduir les desigualtats entre les persones més riques i les més pobres?”) i la P47 (S'haurien de reduir els impostos a les persones més productives i

²⁰ L'anàlisi s'ha realitzat prescindint de les preguntes 44 i 51, donats els alts percentatges de valors perduts que presentaven (17,5% i 13%, respectivament).

²¹ S'ha treballat amb tres variables factorials (88,4% de la inèrcia), i els valors de les categories amb una freqüència inferior al 8% s'han repartit aleatòriament entre les altres categories de la variable.

emprenedores com a incentiu perquè contribueixin a la riquesa social?). Són qüestions també relatives a la fiscalitat, però que analitzen altres dimensions com ara la confiança dels individus en els impostos en relació amb el principi d'eficiència-incentius. Les persones que mostren menys confiança vers la progressivitat dels impostos se situen al quadrant positiu de l'eix d'ordenades, mentre que els que més hi confien se situen al quadrant positiu.

El clúster 1, que representa el 55,74% de la mostra (1.059 casos), agrupa les persones que tenen una opinió menys positiva en relació amb la fiscalitat (“antiimpostos”). Està definit principalment per les variables P43 (creuen que “considerant el nivell general de prestacions, ajuts i serveis públics actual, en aquest país es paguen massa impostos”, valor de test: 26,31) i P54 (consideren “injust que existeixin impostos sobre el consum”; valor de test de 21,55).

El clúster 2, que representa el 44,26% de la mostra (841 casos), agrupa les persones que valoren positivament l'existència d'impostos (“pro impostos”). Per tant, han contestat negativament a les preguntes que més defineixen el grup, que són la P43 (“Considerant el nivell general de prestacions, ajuts i serveis públics actual, creu que en aquest país es paguen massa impostos?”, amb un valor de test de 25,87); i la pregunta P42 (“Creu vostè que paga massa impostos en comparació amb el que rep de l'Administració?”, valor de test: 21,34).

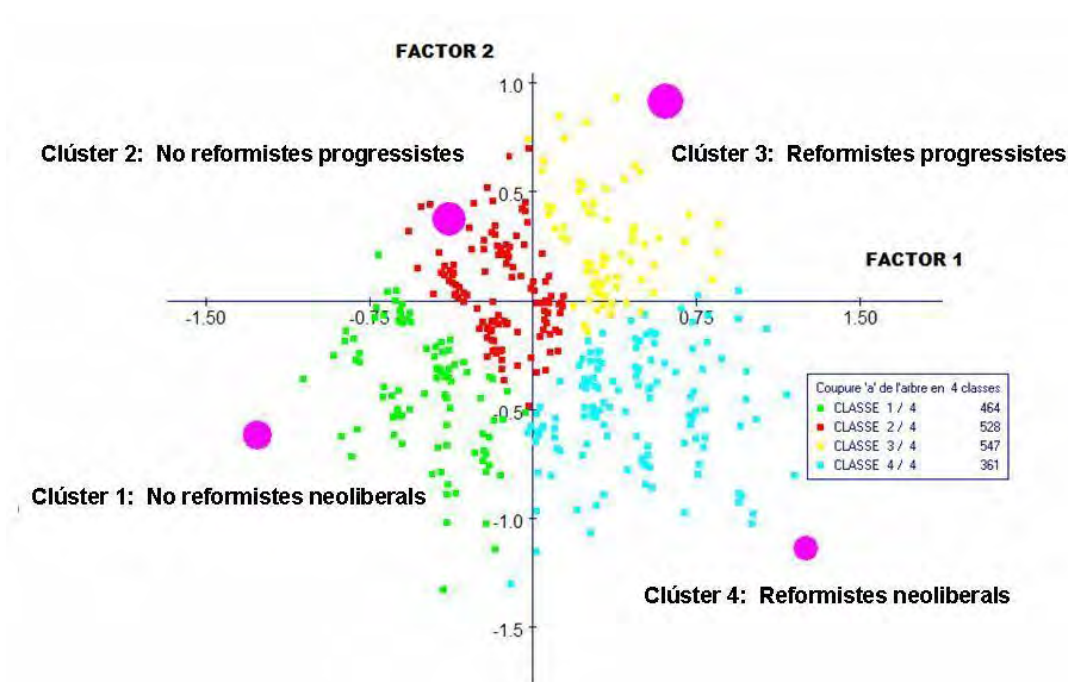
Aquests dos clústers, doncs, constitueixen les dues classes en què es classifiquen els enquestats en funció de les seves opinions a les preguntes del bloc C.

Bloc D: Possibles reformes de les prestacions socials i la fiscalitat

El bloc D, de les preguntes P61 a la P70, explora l'opinió dels individus sobre possibles reformes de les prestacions socials i la fiscalitat. En aquest bloc, l'anàlisi s'ha realitzat basant-se en quatre clústers.²²

²² S'ha treballat amb dues variables factorials (91,3% de la inèrcia), i els valors de les categories amb una freqüència inferior al 3% s'han repartit aleatòriament entre les altres categories de la variable.

Gràfic 10: Gràfic dels clústers del bloc D

El factor 1 reflecteix l'actitud respecte a la introducció de reformes. Les variables que més han intervingut a la definició de l'eix són la P61 ("L'Administració hauria de pagar a tots els ciutadans una renda suficient per cobrir les seves necessitats, sense cap condició") i la P64 ("A cada família, l'Administració li hauria de pagar una renda per cobrir les necessitats bàsiques de cada menor d'edat que hi hagi, sense cap condició"). Al quadrant positiu se situen les opinions menys conservadores respecte al canvi, és a dir, més favorables a l'aplicació de reformes en sentit universalista i igualitari; mentre que al quadrant negatiu se situen les persones que mostren més aversió als canvis. El factor 2 ha quedat definit per les opinions vers el caràcter de les reformes, que poden ser progressistes o neoliberals. Les preguntes que defineixen l'eix són la P69 (D'acord o en desacord: "La gent s'hauria de preocupar del seu propi benestar i, per tant, s'haurien de suprimir tots els serveis i prestacions socials públiques") i la P68 ("L'Administració hauria de pagar a tota persona en situació de pobresa una renda suficient per cobrir les necessitats bàsiques, i a canvi hauria de suprimir la resta de prestacions i serveis socials?"). Les opinions més favorables a aquest tipus de reformes neoliberals se situen al quadrant negatiu de l'eix; les persones que són favorables a reformes progressistes se situen al quadrant positiu.

El resultat és la distribució de les opinions en quatre clústers. El primer clúster representa el 24,42% de la mostra (464 casos) i agrupa opinions poc favorables a les

reformes (postures conservadores) i properes al neoliberalisme. Les categories que més intervenen en la formació del clúster pertanyen a la P64 (desacord que “a cada família, l’Administració li hauria de pagar una renda per cobrir les necessitats bàsiques de cada menor d’edat que hi hagi, sense cap condició”; valor de test de 25,07); i a la P66 (desacord que “l’Administració hauria de pagar de cop a tota persona que arribi a l’edat adulta un capital igual per a tothom, i suficient per engegar un projecte de vida autònom”; valor de test de 23,60).

El clúster 2 agrupa el 27,79% de la mostra (528 casos) i està format per persones que també mostren aversió al canvi, però les seves opinions s’allunyen del neoliberalisme. Els/les integrants d’aquest grup han mostrat el seu desacord amb les propostes de la P61 (“L’Administració hauria de pagar a tots els ciutadans una renda suficient per cobrir les seves necessitats, sense cap condició”, amb un valor de test d’11,63) i la P69 (“La gent s’hauria de preocupar del seu propi benestar i, per tant, s’haurien de suprimir tots els serveis i prestacions socials públics”; valor de test de 10,21).

El clúster 3 representa el 28,79% de la mostra (547 casos) i agrupa les persones que mostren una actitud més favorable a les reformes de caire progressista. Estan d’acord amb les reformes proposades a la P64 (“A cada família, l’Administració li hauria de pagar una renda per cobrir les necessitats bàsiques de cada menor d’edat que hi hagi, sense cap condició”, valor de test: 19,91) i a la P66 (“L’Administració hauria de pagar de cop a tota persona que arribi a l’edat adulta un capital igual per a tothom, i suficient per engegar un projecte de vida autònom”; valor de test: 17,52).

El clúster 4 representa el 19% de la mostra (361 casos) i agrupa les opinions favorables a la implantació de reformes, però de caràcter neoliberal, és a dir, orientades a la disminució o desaparició de l’Estat. Les persones que formen part d’aquest clúster es manifesten a favor de les propostes de la P69 (“La gent s’hauria de preocupar del seu propi benestar i, per tant, s’haurien de suprimir tots els serveis i prestacions socials públics”; valor de test: 23,65) i la P68 (“L’Administració hauria de pagar a tota persona en situació de pobresa una renda suficient per cobrir les necessitats bàsiques, i a canvi hauria de suprimir la resta de prestacions i serveis socials”; valor de test: 20,36).

Val a dir, tanmateix, que de cara a l’anàlisi explicativa s’ha considerat convenient fusionar els dos clústers que agrupen les persones no reformistes. Per a aquesta recerca sí que té interès teòric distingir entre els tipus de reformes que es

defensen; en canvi, no resulta rellevant diferenciar entre els diferents tipus d'opinions immobiliistes. Així doncs, d'aquest bloc finalment en resulten tres classes: “no reformistes”, “reformistes progressistes” i “reformistes neoliberals”.

4.4 Anàlisi explicativa

Aquest apartat consta de tres blocs. En el primer es presenta un conjunt de models de regressió amb els quals s'estudia la capacitat explicativa que presenta un conjunt de variables sociodemogràfiques i actitudinals obtingudes mitjançant l'enquesta de referència. Al segon bloc s'estudia comparativament el rendiment explicatiu de models de regressió amb subconjunts de variables (o bé sociodemogràfiques-estructurals o bé actitudinals). En tots dos casos, la variable dependent objecte de la predicció és la pertinença dels individus a cadascuna de les classes característiques emergents de l'anterior anàlisi de clústers, i que expressen (empíricament i teòricament) dimensions subjacents d'actituds i opinions sobre justícia distributiva.

Totes les taules de resultats mostren només les variables independents significatives a un nivell de confiança del 95%.

1) Regressió amb variables estructurals i actitudinals (Model MIX)

A continuació es presenten els resultats dels models generals de regressió logística binomial compostos per variables independents tant de tipus estructural com actitudinal (anomenat model MIX ja que l'anàlisi s'ha fet incorporant ambdós tipus de variables del conjunt de dades).

Taula VII: Models de regressió MIX, per classes

Variables independents estructurals i actitudinals	Coefficient regressió (beta)	Exp (b)	Variable dependent	Pseudo-R ² (Nagelkerke)	% Classificació correcta
Treballa actualment	0,275	1,316	Classe "universalisme"	0,189	65,9
No rep prestacions	0,266	0,766			
Edat					
de 16 a 34 anys	0,443	1,558			
de 35 a 50 anys	0,209**	1,233			
més de 50 anys	Cat. Ref.				
Índex de reciprocitat	0,229	1,258			
Índex d'aversió a la desigualtat	-0,171	0,843			
Autoposicionament polític					
Esquerra	0,521	1,683			
Centre	0,529	1,698			
Dreta	Cat. Ref.				
Altruisme (P10)	-0,332	0,718			
Desconfiança social (P11)	0,32	1,377			
A favor de la meritocràcia (P15)	0,509	1,664			
Responsabilitat dels pobres (P18)					
En desacord	0,275**	1,316			
Ni d'acord ni en desacord	1,016	2,762			
D'acord	Cat. Ref.				
Constant (a)	-1,114				
Amb fills	-0,298	0,742	Classe "propietarisme"	0,032	57,6
Edat					
de 16 a 34 anys	0,358	1,431			
de 35 a 50 anys	0,282	1,326			
més de 50 anys	Cat. Ref.				
Índex d'aversió a la desigualtat	-0,08	0,923			
Constant (a)	1,139				
Treballa actualment	0,402	1,495	Classe "igualitarisme"	0,219	79,1
Nivell de formació					
Sense estudis, o primaris	0,251**	1,286			
Estudis secundaris	-0,299	0,742			
Estudis superiors	Cat. Ref.				
Edat					
de 16 a 34 anys	0,62	1,858			
de 35 a 50 anys	0,327**	1,387			
més de 50 anys	Cat. Ref.				
Índex de reciprocitat	0,146	1,157			
Autoposicionament polític					
Esquerra	-1,304	0,271			
Centre	-0,759	0,468			
Dreta	Cat. Ref.				
Altruista incondicional (P10a)	-0,774	0,461			
Desconfiança social (P11)	0,92	2,51			
Principi d'igualtat d'oportunitats (P22)					
En desacord	1,469	4,343			
Ni d'acord ni en desacord	0,952	2,592			
D'acord	Cat. Ref.				

Variables independents estructurals i actitudinals	Coefficient regressió (beta)	Exp (b)	Variable dependent	Pseudo-R ² (Nagelkerke)	% Classificació correcta
Responsabilitat dels pobres (P18)					
En desacord	-0,708	0,492	Classe "igualitarisme"	0,219	79,1
Ni d'acord ni en desacord	-0,105	0,900			
D'acord	Cat. Ref.				
Constant (a)	-1,271				
Home	0,856	2,355	Classe "pro impostos"	0,170	65,6
Nivell de formació					
Sense estudis, o primaris	-0,677	0,508			
Estudis secundaris	-0,474	0,622			
Estudis superiors	Cat. Ref.				
Amb fills	-0,307	0,736			
Classe social (Goldthorpe)					
Classe I: Professionals, directius, grans propietaris, tècnics	0,372**	1,45			
Classe II: Empleats no manuals de l'Administració i del comerç	0,55	1,733*			
Classe III: Petits propietaris, artesans, autònoms	0,727	2,068*			
Classe IV: Petits propietaris agrícoles i altres	0,365**	1,441			
Classe V: Tècnics de grau mitjà, supervisors de treballadors manuals	0,229**	1,257			
Classe VI: Treballadors manuals semiqualficats i no qualificats	0,056**	1,058			
Classe VII: Camperols i altres treballadors del sector primari	Cat. Ref.				
Edat					
de 16 a 34 anys	-0,803	0,448			
de 35 a 50 anys	-0,355	0,7701			
més de 50 anys	Cat. Ref.				
Índex de reciprocitat	-0,071	0,931			
Índex d'aversion a la desigualtat	0,111	1,118			
Autoposicionament polític					
Dreta	0,74	2,096			
Centre	0,602	1,825			
Esquerra	Cat. Ref.				
Desconfiança social (P11)	-0,27	0,763			
Principi d'igualtat d'oportunitats (P22)					
En desacord	-0,474	0,622			
Ni d'acord ni en desacord	-0,944	0,389			
D'acord	Cat. Ref.				
Constant (a)	-1,278				
Nivell de formació			P61. (Universalisme/ Renda bàsica de ciutadania)	0,144	65,4
Sense estudis, o primaris	1,109	3,303			
Estudis secundaris	0,543	1,72			
Estudis superiors	Cat. Ref.				
Ingressos mensuals					
Sense ingressos	1,405	4,074			
fins a 1.000 euros	1,434	4,196			
de 1.001 a 3.000 euros	0,91	2,485			
més de 3.000 euros	Cat. Ref.				

Variables independents estructurals i actitudinals	Coefficient regressió (beta)	Exp (b)	Variable dependent	Pseudo-R ² (Nagelkerke)	% Classificació correcta
Edat					
de 16 a 34 anys	0,277	1,319			
de 35 a 50 anys	-0,172**	0,842			
més de 50 anys	Cat. Ref.				
Autoposicionament polític					
Dreta	-0,329	0,719	P61. (Universalisme/ Renda bàsica de ciutadania)	0,144	65,4
Centre	-0,526	0,591			
Esquerra	Cat. Ref.				
Altruista incondicional (P10a)	0,399	1,491			
A favor de la meritocràcia (P15)	-0,611	0,543			
Responsabilitat fàctica (P18)					
En desacord	-0,345	0,708			
Ni d'acord ni en desacord	-1,028	0,358			
D'acord	Cat. Ref.				
Constant (a)	-0,984				
Home	-0,405	0,667			
Nivell de formació					
Sense estudis, o primaris	0,941	2,564	P67. (Workfarisme/ Renda de participació)	0,056	79,7
Estudis secundaris	0,58	1,786			
Estudis superiors	Cat. Ref.				
Edat					
de 16 a 34 anys	0,489	1,631			
de 35 a 50 anys	-0,025**	0,975			
més de 50 anys	Cat. Ref.				
Altruista incondicional (P10a)	0,288	1,334			
Desconfiança social (P11)	0,319	1,376			
Constant (a)	0,724				

** Sig.>0,05

Classe “universalisme”

La capacitat explicativa del model MIX per a aquesta variable dependent queda definida per una $R^2_{\text{Nagelkerke}}$ de 0,190 amb un percentatge de classificació correcta del 65,9%. Les variables significatives a l'hora de classificar la població són les següents: Responsabilitat dels pobres (beta 1,02), autoposicionament polític (beta 0,52), principi del mèrit (beta 0,51), edat (beta 0,44), desconfiança social (beta 0,32), no rebre prestacions (beta 0,27), treballar actualment (beta 0,27), índex de reciprocitat (beta 0,23), índex d'aversion a la desigualtat (beta -0,17) i altruisme incondicional (beta -0,332).

El perfil dels individus més “universalistes” correspon a aquells que estan “ni en acord ni en desacord” que els pobres són responsables de la seva situació (exp. 2,76), els

que es consideren d'esquerres (exp. 1,68), els que defensen el principi meritocràtic (exp. 1,66), els més joves (exp. 1,56), els desconfiats (exp. 1,37), els que no reben prestacions socials (exp. 1,31) i aquells que puntuen alt en l'índex de reciprocitat (beta 0,22). Contràriament, estan menys a favor de l'universalisme els individus amb un nivell baix a l'índex d'aversion a la desigualtat (beta -0,17*)²³ i els altruistes (exp. 0,72*). Persones amb aquest perfil tenen una probabilitat estimada 0,9216 de ser classificats com a "universalistes" fent servir el model de regressió MIX.

"Universalistes"

"No universalistes"

Joves d'esquerres, desconfiats i amb actitud reciprocant	Indiferents a les desigualtats, però amb actitud altruista incondicional
--	--

Classe "propietarisme"

La capacitat explicativa del model és inferior a l'anterior ($R^2_{\text{Nagelkerke}}$ de 0,032) tot i que genera un percentatge de classificació acceptable, del 57,6%. Les variables significatives a l'hora de classificar la població són l'edat (beta entre 0,28 i 0,36), tenir fills (beta -0,3) i l'índex d'aversion a la desigualtat (beta -0,08). En concret, els individus més "propietaristes" són els que tenen de 16 a 34 anys (exp. 1,43) i els menys propietaristes són els que tenen fills (exp. 0,74*) i puntuen baix a l'índex d'aversion a la desigualtat (beta -0,08*). Persones amb aquest perfil tenen una probabilitat estimada molt elevada (0,8556) de ser classificats com a "propietaristes" segons el model de regressió MIX.

"Propietaristes"

"No propietaristes"

Joves	Amb fills i indiferents a les desigualtats
-------	--

Classe "igualitarisme"

La capacitat explicativa del model és bona, amb una $R^2_{\text{Nagelkerke}}$ de 0,220 i amb un elevat percentatge de classificació correcta (79,1%). Les variables significatives a

²³ El signe * indica $\exp(b) < 1$; s'ha d'entendre com que per a cada individu de la categoria de referència hi ha $1 - \exp(b)$ individus de la categoria comentada, en relació amb la dimensió dependent analitzada. Vegeu la secció 3.

l'hora de classificar la població a la classe “igualitarisme” són el principi d'igualtat d'oportunitats (beta 1,47), la desconfiança social (beta 0,92), l'edat (beta 0,62), el fet de treballar actualment (beta 0,4), l'índex de reciprocitat (beta 0,15), el nivell de formació (beta -0,3), l'actitud respecte a la responsabilitat dels pobres (beta -0,76), l'altruisme (beta -0,77) i l'autoposicionament polític (beta entre -0,76 i -1,3).

Concretament, els individus més igualitaristes són els que es manifesten “en desacord” amb el principi d'igualtat d'oportunitats (exp. 4,34), els desconfiats socials (exp. 2,51), els menors de 34 anys (exp. 1,85), els que treballen actualment (exp. 1,5), i els que puntuen alt a l'índex de reciprocitat (beta 0,15). Contràriament, els menys igualitaristes són els que tenen estudis secundaris respecte als que tenen estudis superiors (exp. 0,74*), els que estan “en desacord” que els pobres siguin responsables de la seva situació (exp. 0,49*), els altruistes (exp. 0,46*) i els d'esquerres. Aquest perfil és molt consistent, amb una probabilitat estimada del 0,9077 de ser classificats com a “igualitaristes” fent servir el model de regressió MIX.

“Igualitaristes”

“No igualitaristes”

<p>Contraris al principi d'igualtat d'oportunitats, joves, desconfiats, amb feina i actitud de reciprocitat</p>	<p>Amb nivells inferiors d'estudis, contraris a la idea que els pobres són responsables de la seva situació, i favorables a l'altruisme incondicional</p>
---	---

Classe “pro impostos”

En aquest cas, la capacitat explicativa del model és de 0,170 ($R^2_{\text{Nagelkerke}}$) amb un considerable percentatge de classificació correcta del 65,6%.

Les variables significatives a l'hora de classificar els individus com a membres de la classe “pro impostos” són, en ordre de rellevància, el sexe (beta 0,86), l'autoposicionament polític (beta entre 0,6 i 0,74), pertànyer a les classes socials II i III (beta entre 0,55 i 0,73), l'índex d'aversion a la desigualtat (beta 0,11) i el de reciprocitat (beta -0,07), la desconfiança social (beta -0,27), tenir fills (beta -0,31), l'actitud respecte a la igualtat d'oportunitats (beta -0,47) i, finalment, el nivell formatiu (beta -0,67) i l'edat (beta -0,8). En concret, el model indica que estan més a favor dels impostos els homes (exp. 2,36), els autoposicionats políticament al centre i encara més a l'esquerra

(exp. 1,8 i 2,1 respectivament), els empleats no manuals de l'Administració i del comerç (Classe II) els petits propietaris, autònoms i artesans (Classe III) respecte als camperols (VII) (exp 1,73 i 2,07 respectivament), i els individus amb puntuacions altes segons l'índex d'avversió a la desigualtat (beta 0,11). Al contrari, estan menys a favor dels impostos aquells individus amb índexs baixos de reciprocitat (beta -0,07), els desconfiats socials (exp. 0,76*), els que tenen fills (exp. 0,74*), els que estan en desacord amb el principi d'igualtat d'oportunitats (exp. 0,62*), els que no tenen estudis o tenen estudis primaris o secundaris respecte als universitaris (exp. 0,51* i 0,62* respectivament), i els més joves (exp. 0,77*). Aquest model també ofereix una considerable potència classificatòria, amb una probabilitat estimada de 0,7606 de classificar com a “pro impostos” a persones amb aquest perfil.

“Pro impostos”

“Antiimpostos”

<p>Homes, políticament d'esquerres, empleats no manuals de l'Administració i del comerç, o petits propietaris, autònoms i artesans, amb una elevada aversió a la desigualtat</p>	<p>Joves, sense estudis o fins a secundaris, amb fills, i una actitud social desconfiada, desfavorables al principi d'igualtat d'oportunitats i també a la reciprocitat</p>
--	---

Classe “pro Renda Bàsica”

Cap dels models de regressió predictius del clúster automàtic corresponent al bloc D (referit a opinions respecte a propostes de reformes del sistema de prestacions socials i fiscal) presenta un ajustament significatiu. Per aquest motiu s'ha decidit en aquest cas seleccionar respostes a qüestions puntuals, en comptes de pertinença al clúster genèric, que ofereixin models de regressió significatius. Les dues variables que compleixen amb aquest ajustament dels models són la P61, referent a la renda bàsica de ciutadania, (“L'Administració hauria de pagar a tots els ciutadans una renda suficient per cobrir les seves necessitats, sense cap condició”) i la P67, referent a la renda de participació (“L'Administració hauria de pagar a tota persona una renda per cobrir les seves necessitats, amb la condició que treballi o realitzi alguna altra activitat d'utilitat social”).

La capacitat explicativa del model de regressió respecte a la pregunta P61 (renda bàsica) és d'una $R^2_{\text{Nagelkerke}}$ de 0,140, amb un percentatge de classificació correcta del 65,4%. Les variables significatives a l'hora de predir la posició personal respecte a la renda bàsica (RB) són els ingressos (beta entre 0,91 i 1,43), el nivell de formació (beta entre 0,54 i 1,11), l'actitud altruista (beta 0,4), l'edat (0,28), l'autoposicionament polític (beta -0,53), l'actitud meritocràtica (beta -0,61) i l'opinió respecte a la responsabilitat dels pobres per la seva situació (beta entre -0,35 i 1,03).

Els individus més a favor de la RB són els que guanyen fins a 1.000 euros respecte als que en guanyen més de 3.000 (exp. 4,2), els que tenen estudis baixos (exp. 3,3), els altruistes incondicionals (exp. 1,49) i els joves de 16 a 34 anys respecte als més grans (exp. 1,32), mentre que els més desfavorables a la proposta són els de centre (exp. 0,59*), els favorables al principi del mèrit (exp. 0,54*) i els que no es mostren “ni d'acord ni en desacord” o estan “en desacord” amb la idea que els pobres són responsables de la seva situació (exp. 0,36* i 0,71* respectivament). Les persones amb aquest perfil tenen una probabilitat estimada del 0,9033 de ser classificats com “a favor de la Renda Bàsica”.

“Pro Renda Bàsica”

“Contraris a la Renda Bàsica”

Sense ingressos i que guanyen fins a 1.000 euros, amb estudis primaris, altruistes i joves	Favorables al principi del mèrit
--	----------------------------------

Classe “pro Renda de Participació”

El model de regressió per predir la resposta sobre si l'Administració hauria de pagar a tota persona una renda per cobrir les seves necessitats, amb la condició que treballi o realitzi alguna altra activitat d'utilitat (Renda de Participació, RP), ofereix una capacitat explicativa de 0,060 ($R^2_{\text{Nagelkerke}}$) amb un bon percentatge de classificació correcta del 79,7%. Les variables significatives que permeten predir la resposta són el nivell de formació (beta entre 0,58 i 0,94), l'edat (beta 0,49), la desconfiança social (beta 0,32), l'altruisme (beta 0,29) i el sexe (beta -0,41).

Els individus més a favor de la RP són els que tenen estudis primaris i també secundaris, respecte als universitaris (exp. 2,56 i 1,79 respectivament), els joves de 16 a

34 anys (exp. 1,63), els desconfiats socials (exp. 1,38) i els altruistes (exp. 1,33), mentre que els homes (exp. 0,67*) són més desfavorables a la RP. En general, persones amb el perfil definit per aquest model tenen una probabilitat estimada del 0,9405 de ser classificats com “a favor de la Renda de Participació”.

“Pro Renda de Participació”

“Contraris a la Renda de Participació”

Joves amb baix nivell d'estudis, socialment desconfiats i amb actituds altruistes	Homes
---	-------

2) Comparació entre models EST (estructurals), ACT (actitudinals) i MIX (mixtos)

A continuació es presenta un resum dels resultats d'una col·lecció de models, segons la variable dependent i el tipus de variables explicatives utilitzades per estimar els models de regressió. L'objectiu és contrastar la hipòtesi sobre la superioritat relativa dels models explicatius amb variables actitudinals respecte a variables estructurals o sociodemogràfiques. A la secció 3 s'han detallat els criteris interpretatius aplicables als indicadors de la taula següent.

Taula VIII. Comparació de models explicatius amb anàlisi de regressió

COMPARACIÓ DE MODELS	Només ESTRUCTURALS		Només ACTITUDINALS		MIXTOS	
	Pseudo-R ²	% Classificació correcta	Pseudo-R ²	% Classificació correcta	Pseudo-R ²	% Classificació correcta
	R ² de Nagelkerke		R ² de Nagelkerke		R ² de Nagelkerke	
Classe “universalisme”	0,030	55,9	0,170	65,3	0,190	65,9
Classe “propietarisme” *	0,024	57,3	0,010	57,7	0,030	57,6
Classe “igualitarisme”	0,010	77,3	0,190	79,4	0,220	79,1
Classe “pro impostos”	0,089	60,7	0,090	60,8	0,170	65,6
P61.Renda Bàsica	0,126	63,3	0,060	62,4	0,140	65,4
P67.Renda de Participació	0,040	80,3	0,020	79,5	0,060	79,7

En general, el model mixt resulta més explicatiu que els models “parcials” si comparem les pseudo-R². I en cas de diferències significatives entre els dos models

* Aquest cas presenta una anomalia per divergència entre els dos indicadors d'ajustament. Les diferències observades entre els models són mínimes; les divergències s'han d'entendre dins del context de variabilitat propi d'un estudi per mostreig.

parcials, resulten més explicatius els models que incorporen només variables actitudinals que els corresponents que incorporen únicament variables estructurals si fem referència a les classes emergents de l'anàlisi de clústers (indicadors de les dimensions subjacents). Contràriament, per als models que proven de predir respostes a dues qüestions concretes i puntuals respecte al bloc D (possibles reformes fiscals), tot i mantenir-se la línia general de màxima explicació del model mixt, presenten la particularitat de resultar més predictiu el model que incorpora només variables estructurals que només actitudinals, encara que per una diferència no apreciable.

Realitzant una anàlisi més específica dins de les taules dels models de regressió mixtos, també vam poder constatar que les variables actitudinals tenen un major nivell d'associació (o capacitat predictiva) que les variables estructurals per a la majoria de casos. En el cas del clúster "igualitarisme" va ser la variable „principi d'igualtat d'oportunitats" (P22 del qüestionari) la que més associada estava al fet que una persona pogués ser classificada com a igualitarista en el clúster corresponent. És a dir, els individus que van estar en desacord amb aquest principi tenen 4,3 vegades més probabilitats de ser classificats com a igualitaristes respecte als que hi van estar d'acord. La segona variable amb un major nivell d'associació amb la variable dependent va ser, dins del mateix clúster, el principi del mèrit. En aquesta variable, els individus que es mostraven favorables a aquest principi, amb respecte als que no, tenen 2,5 vegades més probabilitats de ser classificats com a igualitaristes.

Per al clúster "pro impostos", la variable d'autoposicionament polític és la que més associada es mostra, respecte de la resta de variables del model, al fet de ser classificat com a favorable als impostos. Un individu autodefinit com d'esquerres té 2,906 vegades més de probabilitats d'estar a favor dels impostos respecte a un individu autodefinit com de dretes. En la mateixa variable, i amb un alt nivell d'associació, trobem que els individus autoposicionats com de centre tenen 1,8 vegades més probabilitats de ser classificats com favorables als impostos respecte als de dreta.

Novament, en el clúster d'"universalisme" dues variables actitudinals són les que major nivell d'associació mostren amb el fet de ser classificat com a universalista: l'autoposicionament polític i la creença que els pobres són responsables de la seva situació. En la primera variable, un individu autodefinit com d'esquerres té aproximadament un 60% més de probabilitats de ser universalista respecte d'un autodefinit com de dretes. En la segona variable, les persones que no estan ni d'acord ni

en desacord amb la responsabilitat fàctica tenen 2,7 vegades més probabilitats de ser classificats com a universalistes en funció dels que van estar-hi d'acord.

Taula IX: Models de regressió EST, només amb variables estructurals

Variables independents estructurals	Coefficient regressió (beta)	exp (b)	Variable dependent	Pseudo-R ² (Nagelkerke)	% Classificació correcta
Home	0,234	1,263	Classe "universalisme"	0,030	55,9
No rep prestacions	0,317	1,373			
Classe social (Goldthorpe)					
Classe I: Professionals, directius, grans propietaris, tècnics	0,595	1,817			
Classe II: Empleats no manuals de l'Administració i del comerç	0,666	1,942			
Classe III: Petits propietaris, artesans, autònoms	0,391**	1,421			
Classe IV: Petits propietaris agrícoles i altres	0,853	2,276			
Classe V: Tècnics de grau mitjà, supervisors de treballadors manuals	0,299**	1,320			
Classe VI: Treballadors manuals semiqualficats i no qualificats	0,466	1,632			
Classe VII: Camperols i altres treballadors del sector primari	Cat. Ref.				
Constant (a)	-0,911				
Amb fills	-0,358	0,699	Classe "propietarisme"	0,024	57,3
Edat					
de 35 a 50 anys	-0,038**	0,963			
més de 50 anys	-0,327	0,721			
de 16 a 34 anys	Cat. Ref.				
Constant (a)	0,592				
Edat			Classe "igualitarisme"	0,010	77,3
de 16 a 34 anys	0,455	1,576			
de 35 a 50 anys	0,231**	1,260			
més de 50 anys	Cat. Ref.				
Constant (a)	-1,456				
Home	0,729	2,073	Classe "pro impostos"	0,089	60,7
Nivell de formació					
Sense estudis, o primaris	-1,258	0,284			
Estudis secundaris	-0,703	0,495			
Estudis superiors	Cat. Ref.				
Amb fills	-0,376	0,686			
Edat					
de 16 a 34 anys	-0,726	0,484			
de 35 a 50 anys	-0,263	0,769			
més de 50 anys	Cat. Ref.				
Constant (a)	0,528				
Nivell de formació			P61. (Universalisme/ Renda bàsica de ciutadania)	0,126	63,3
Sense estudis, o primaris	0,988	2,687			
Estudis secundaris	0,478	1,612			
Estudis superiors	Cat. Ref.				

Variabls independents estructurals	Coefficient regressió (beta)	exp (b)	Variable dependent	Pseudo-R ² (Nagelkerke)	% Classificació correcta
Classe social (Goldthorpe) Classe I: Professionals, directius, grans propietaris, Tècnics Classe II: Empleats no manuals de l'Administració i del comerç Classe III: Petits propietaris, artesans, autònoms Classe IV: Petits propietaris agrícoles Classe V: Tècnics de grau mitjà, supervisors de treballadors manuals Classe VI: Treballadors manuals semiqualficats i no qualificats Classe VII: Camperols i altres treballadors del sector primari Edat de 16 a 34 anys de 35 a 50 anys més de 50 anys Ingressos mensuals Sense ingressos fins a 1.000 euros de 1.001 a 3.000 euros més de 3.000 euros Constant (a)	-0,679 -0,715 -0,725 -0,904 -0,345** -0,454 Cat. Ref. -0,402 -0,174** Cat. Ref. 1,357 1,373 0,755 Cat. Ref. -1,252	0,507 0,489 0,484 0,405 0,708 0,635 Cat. Ref. 1,190 0,796 Cat. Ref. 3,885 3,948 2,127 Cat. Ref.	P61. (Universalisme/ Renda bàsica de ciutadania)	0,126	63,3
Home Nivell de formació Sense estudis, o primaris Estudis secundaris Estudis superiors Edat de 16 a 34 anys de 35 a 50 anys més de 50 anys Constant (a)	-0,416 0,943 0,639 Cat. Ref. 0,437 -0,088** Cat. Ref. 1,032	0,660 2,567 1,895 Cat. Ref. 1,547 0,915 Cat. Ref.	P67. ("Workfarisme"/ Renda de participació)	0,044	80,3

** Sig.>0,05

Taula X: Models de regressió ACT, només amb variables actitudinals

Variables independents estructurals	Coefficient regressió (beta)	exp (b)	Variable dependent	Pseudo-R ² (Nagelkerke)	% Classificació correcta			
Índex de reciprocitat	0,220	1,246	Classe “universalisme”	0,166	65,3			
Índex d'aversió a la desigualtat	-0,168	0,845						
Autoposicionament polític								
Esquerra	0,563	1,755						
Centre	0,554	1,741						
Dreta	Cat. Ref.							
Altruisme (P10)	-0,410	0,664						
Desconfiança social (P11)	0,226	1,305						
A favor del principi del mèrit (P15)	0,570	1,769						
Responsabilitat dels pobres (P18)								
En desacord	0,334	1,397						
Ni d'acord ni en desacord	0,984	2,674						
D'acord	Cat. Ref.							
Constant (a)	-0,882							
Índex d'aversió a la desigualtat	-0,074	0,928	Classe “propietarisme”	0,011	57,7			
Constant (a)	1,100							
Índex de reciprocitat	0,125	1,133	Classe “igualitarisme”	0,190	79,4			
Autoposicionament polític								
Esquerra	-1,203	0,300						
Centre	-0,659	0,518						
Dreta	Cat. Ref.							
Altruisme (P10)	-0,809	0,445						
Desconfiança social (P11)	0,883	2,417						
Principi d'igualtat d'oportunitats (P22)								
En desacord	-0,604	4,397						
Ni d'acord ni en desacord	0,008**	2,475						
D'acord	Cat. Ref.							
Responsabilitat dels pobres (P18)								
En desacord	1,481	0,547						
Ni d'acord ni en desacord	0,906**	1,008						
D'acord	Cat. Ref.							
Constant (a)	-0,87							
Índex d'aversió a la desigualtat	0,143	1,154	Classe “pro impostos”	0,090	60,8			
Autoposicionament polític								
Esquerra	0,787	2,197						
Centre	0,749	2,114						
Dreta	Cat. Ref.							
Desconfiança social (P11)	-0,426	0,653						
A favor del principi del mèrit (P15)	0,440	1,553						
Principi d'igualtat d'oportunitats (P22)								
En desacord	-0,532	0,587						
Ni d'acord ni en desacord	-0,795**	0,451						
D'acord	Cat. Ref.							
Constant (a)	-2,720							

Variables independents estructurals	Coefficient regressió (beta)	exp (b)	Variable dependent	Pseudo-R ² (Nagelkerke)	% Classificació correcta
Índex de reciprocitat	-0,061	0,941	P61. (Universalisme/ Renda bàsica de ciutadania)	0,060	62,4
Autoposicionament polític					
Esquerra	-0,368**	0,692			
Centre	-0,637	0,529			
Dreta	Cat. Ref.				
Altruisme (P10a)	0,352	1,422			
A favor del principi del mèrit (P15)	-0,629	0,533			
Responsabilitat dels pobres (P18)					
En desacord	-0,574	0,563			
Ni d'acord ni en desacord	-1,081	0,339			
D'acord	Cat. Ref.				
Constant (a)	1,374				
Autoposicionament polític			P67. ("Workfàrisme/ Renda de participació)	0,024	79,5
Dreta	-0,423	0,655			
Centre	-0,459**	0,632			
Esquerra	Cat. Ref.				
Desconfiança social (P11)	0,437	1,548			
Responsabilitat dels pobres (P18)					
En desacord	-0,471	0,624			
Ni d'acord ni en desacord	-0,488	0,614			
D'acord	Cat. Ref.				
Constant (a)	1,959				

** Sig.>0,05

A tall de conclusió d'aquest apartat, podem destacar com, globalment, les variables actitudinals dels models ACT han mostrat una major tendència d'associació amb les nostres variables dependents que les variables estructurals o sociodemogràfiques dels models EST. Aquesta conclusió, no obstant, deixa oberta la porta a un treball més intensiu i més focalitzat que provi de determinar (o almenys explorar) quins són els mecanismes que podrien explicar la rellevància dins dels models de les variables que mostren major capacitat predictiva.

5. Conclusions

Aquest informe ha presentat els principals resultats d'una primera explotació de les dades de l'enquesta "Valors i actituds sobre justícia distributiva: prestacions socials i fiscalitat", dissenyada pel GSADI i portada a terme pel CEO. Les dades que l'enquesta ofereix són susceptibles d'explotacions posteriors que desenvolupin els aspectes estudiats aquí, aprofundeixin l'anàlisi d'algunes qüestions o grups de preguntes, i cerquin altres mecanismes o relacions explicatives d'alguns dels resultats. A continuació enumerem les principals conclusions a què es pot arribar a partir de l'explotació de les dades presentada:

- Com a principal conclusió, es pot dir que, en concordança amb la hipòtesi de treball de l'estudi, els principis de justícia i les motivacions pro socials intuïtivament recolzats per la població catalana ajuden a explicar millor les seves actituds concretes envers les polítiques socials i fiscals, i envers algunes reformes possibles d'aquestes, i fins i tot milloren la capacitat explicativa que, des del punt de vista estadístic, tenen les variables sociodemogràfiques més tradicionalment utilitzades a la investigació prèvia sobre el tema. Això fa que sigui aconsellable tenir en compte aquestes percepcions i motivacions quan es tracta de dissenyar i implementar reformes del sistema de protecció social i del sistema fiscal, per tal d'optimitzar la viabilitat política i social d'aquestes.
- No obstant això, la potència explicativa d'ambdós tipus de variables (sociodemogràfiques i actitudinals) respecte de les actituds concretes envers les polítiques socials i fiscals resulta més aviat moderada, la qual cosa és habitual quan es treballa amb dades actitudinals de certa complexitat i molt dependents del context.
- En aquest sentit, cal constatar a partir de les dades analitzades la més que probable existència d'importants efectes de *framing* o "enquadrament" que poden afectar significativament a les respostes dels enquestats sobre les qüestions plantejades a l'enquesta. Per exemple: el grau en què els

enquestats accepten els principis propietaristes “en abstracte” experimenta un fort descens quan es proposen mesures antipropietaristes com la de limitar l’acumulació individual de riquesa; el grau en què accepten globalment la idea de reciprocitat forta no es correspon amb el baix recolzament a algunes mesures concretes de política social que s’inspirarien en aquest principi; la igualtat de recursos és més recolzada sota el *frame* de la “reducció de desigualtats” que sota el de “repartiment igualitari de la riquesa”, etc.

- Pel que fa als principis de justícia distributiva intuïtivament recolzats per la població catalana, quan es plantegen com a tals, sembla que alguns desperten una actitud molt majoritàriament favorable (principis de necessitat, igualtat d’oportunitats i mèrit), mentre que altres desperten més rebuig que suport (eficiència, responsabilitat), i encara altres motiven una adhesió majoritària però no aclaparadora (maximín rawlsiana), o bé semblen fortament sensibles a efectes de *framing* (propietarisme, igualtat de recursos).
- Pel que fa a les motivacions prosocials estudiades, l’altruisme i la solidaritat, i, en menor mesura, la confiança social, semblen (almenys declaradament) gaudir de bona salut entre la població catalana, mentre que d’altres com la reciprocitat forta, l’aversió a la desigualtat o el favoritisme intragrupal desperten un recolzament explícitament menor. Tot i això, cal insistir novament en què el pronunciament sobre aquestes darreres motivacions pot resultar molt sensible a la formulació de les preguntes, cosa molt patent, per exemple, en els resultats de les diverses preguntes que interroguen sobre igualitarisme, o sobre confiança social.
- Quan es tracta d’aplicar els principis i motivacions enumerats al disseny i l’aplicació concrets de les polítiques socials i fiscals, els enquestats no sempre són coherents amb els seus pronunciaments “abstractes”, i en moltes ocasions els apliquen en mesures molt diverses depenent del tipus de prestació o política de què es tracti (per exemple, els principis de reciprocitat forta semblen aplicar-se de forma molt més estricta quan es tracta de prestacions d’atur, que quan es tracta de rendes mínimes per a la població

pobra o de pensions; l'opció per l'universalisme de les prestacions guanya per poc a l'opció per la focalització quan aquestes opcions es presenten en abstracte, però és molt més majoritària quan s'aplica a polítiques socials concretes). Això pot indicar que l'activació de diferents principis, motivacions o heurístiques és contextual en un grau molt alt, depenent de factors com les conseqüències socials percebudes de cada mesura, la funció percebuda de cada política, el tipus de beneficiaris, etc.

- Encara que la immensa majoria dels enquestats creu que els impostos són necessaris per assolir la justícia social, i que la majoria de les figures impositives existents són justes, la percepció d'injustícia fiscal i de manca de correspondència (tant a nivell personal com social) entre els impostos que es paguen i les prestacions i serveis que l'Estat ofereix a canvi és clarament majoritària, de la mateixa manera que ho és la percepció de la falta de progressivitat i justícia del sistema fiscal realment existent. Això potser pot explicar la preocupant (encara que no majoritària) proporció de la població que mostra actituds tolerants amb el frau fiscal.
- En general, encara que es poden observar diferències apreciables en les actituds de la població enfront d'algunes preguntes segons el sexe, l'edat, la classe social, el nivell d'ingressos familiars, el nivell de formació o el lloc de naixement, cal dir que aquestes diferències no són significatives, la qual cosa confirma la hipòtesi central de l'estudi segons la qual les actituds de la població envers les polítiques socials i fiscals estan més influenciades pels principis de justícia i motivacions prosocials intuïtivament recolzades que per les seves característiques sociodemogràfiques (com s'ha mostrat amb les anàlisis de regressió).
- A grans trets cal també constatar l'existència d'un fort recolzament de certes reformes d'aprofundiment de l'Estat del benestar en un sentit igualitarista i universalista (com la pensió bàsica universal, l'impost negatiu sobre la renda, la prestació familiar universal, o la renda de participació, però no així a una renda bàsica incondicional, que obté una majoria en contra), al mateix

temps que es mostra un rebuig aclaparador de les possibles reformes del sistema de protecció social i del sistema fiscal en una línia neoliberal o conduent a l'eliminació d'impostos i prestacions. Aquest punt, de lectura inequívoca a partir dels resultats, hauria de resultar d'especial interès per als responsables del disseny de polítiques socials i fiscals a l'Administració pública, en un context de previsibles i fortes retallades del sistema de protecció social i de reformes fiscals, que no semblen anar en la direcció d'allò desitjat per la majoria de la població catalana, si s'ha de jutjar amb aquestes dades a la mà.

- Finalment, cal dir que totes aquestes conclusions podrien obtenir un grau més alt de confirmació o contrastació si properes recerques poguessin introduir millores en la qualitat i informativitat de les dades, com ara podrien ser: mètodes no telefònics d'enquesta, introducció de parts semiexperimentals en el qüestionari que permetin comparar grups de tractament i de control, realització de l'enquesta en diversos moments temporals per tal d'obtenir sèries temporals de respostes, o realització de l'enquesta en altres comunitats autònomes o estats per tal d'obtenir dades comparatives amb les de Catalunya.

7. Bibliografia

- Alwin, D. i Shepelak, N. (1986): "Beliefs about inequality and perceptions of distributive justice", *American Sociological Review*, 51(1): 30-46.
- Anderson, Elizabeth S. (1999): "What is the Point of Equality?", *Ethics*, 109(2): 287-337.
- Arnsperger, Christian i Van Parijs, Philippe (2000): *Ética económica y social. Teorías de la sociedad justa*. Barcelona, Paidós, 2002.
- Barry, Brian (1989): *Teorías de la justicia*. Barcelona, Gedisa, 1995.
- Barry, Brian (1990): "The Welfare State versus the Relief of Poverty", *Ethics*, 100(3).
- Barry, Brian (1995): *La justicia como imparcialidad* (Barcelona, Paidós, 1997).
- Bellemare, C. i Shearer, B. (2009): "Gift giving and worker productivity: Evidence from a firm-level experiment", *Games and Economic Behavior*, 67: 233-244.
- Benz, M. i Meier, S. (2008): "Do people behave in experiments as in the field? Evidence from donations", *Experimental Economics*, 11: 268-281.
- Benzecri, J. (1979): "Sur le calcul des taux d'inertie dans l'analyse d'un questionnaire", *Cahiers de l'Analyse de Données*, 3: 377-378.
- Berg, J. E., Dickhaut, J. i McCabe, K. (1995): "Trust, Reciprocity and Social History", *Games and Economic Behavior*, 10: 122-142.
- Bicchieri, C. (2006): *The Grammar of Society*. Cambridge, Cambridge University Press.
- Bicchieri, C. (2008): "The Fragility of Fairness: an Experimental Investigation on the Conditional Status of Pro-Social Norms", *Nous (Philosophical Issues 18, Interdisciplinary Core Philosophy)*: 227-246.
- Bohnet, I. (2008): "Trust in Experiments", S. Durlauf i L. Blume (eds.): *The New Palgrave Dictionary of Economics*, 2nd ed. Palgrave MacMillan. The New Palgrave Dictionary of Economics Online.
- Bohnet, I. (2009): "Experiments", Hedström, P. i Bearman, P. (eds.) *The Oxford Handbook of Analytical Sociology*. Oxford, New York: Oxford University Press.
- Bowles, S. (2004): *Microeconomics. Behavior, institutions and evolution*. New Jersey, Princeton University Press.
- Bowles, S. i Gintis, H. (2000): "The evolution of reciprocal preferences", *Working Papers Santa Fe Institute*.
- Bowles, S. i Gintis, H. (2001a): "¿Ha pasado de moda la igualdad? El *homo reciprocans* y el futuro de las políticas igualitarias" a Gargarella, R i Ovejero, F. (2001): *Razones para el socialismo*. Barcelona, Paidós.
- Bowles, S. i Gintis, H. (2001b): "In search of homo economicus: behavioral experiments in 15 small-scale societies", *Working Papers Santa Fe Institute*.
- Bowles, S. i Gintis, H. (2002): "Homo Reciprocans", *Nature*, 405.
- Bowles, S. i Gintis, H. (2004): "The Evolution of Strong Reciprocity: Cooperation in Heterogeneous Populations", *Theoretical Population Biology*, 65: 17-28.
- Bowles, Samuel; Boyd, R.; Fehr, E. i Gintis, H. (2003): "Explaining Altruistic Behavior in Human", *Evolution & Human Behavior*, 24.
- Brañas-Garza, P.; Espinosa, M.P. i García-Muñoz, T. (2009): "Expectativas sobre comportamiento egoísta", *Cuadernos Económicos del ICE*, 77: 33-43.
- Brighouse, Harry (2004): *Justice*. Cambridge, Polity Press.
- Bryson, C. (1997): "Benefit Claimants: Villains or Victims?", a Jowell, R.; Curtice, J.; Park, A; Brook, L.; Thomson, K.; Bryson, C. (eds.) *British Social Attitudes, the 14th Report*: 73-88. Aldershot, Ashgate.

- Busemeyer, M. Goerres, A. i Weschle, S. (2009): "Attitudes towards redistributive spending in an era of demographic ageing: the rival pressures from age and income in 14 OECD countries", *Journal of European Social Policy*, 19: 195 i següents.
- Camerer, C. (2003): *Behavioral Game Theory: Experiments in Strategic Interaction*, Princeton: Princeton University Press.
- Camerer, C. i Fehr, E. (2004): "Measuring Social Norms and Preferences Using Experimental Games: A Guide for Social Scientists", a Henrich, J. et al. (eds.), *Foundations of Human Sociality. Economic Experiments and Ethnographic Evidence from Fifteen Small-Scale Societies*. Oxford, Oxford University Press.
- Campbell, Tom (2001): *La justicia: los principales debates*. Barcelona, Gedisa, 2002.
- Clayton, Matthew i Williams, Andrew (eds.) (2000): *The Ideal of Equality*. Londres, MacMillan.
- Cohen, Gerald A. (1989): "On the Currency of Egalitarian Justice", *Ethics*, 99(4): 906-944.
- Cohen, Gerald A. (1995): *Self-Ownership, Freedom and Equality* (Cambridge, Cambridge University Press).
- Cohen, Gerald A. (2000): *Si eres igualitarista, ¿cómo es que eres tan rico?* (Barcelona, Paidós, 2001).
- Cohen, Gerald A. (2001): "¿Por qué no el socialismo?", en Roberto Gargarella i Félix Ovejero (comps.), *Razones para el socialismo* (Barcelona, Paidós): 63-85.
- Coleman, J. S. (1990): *Foundations of Social Theory*. Cambridge, The Belknap Press.
- Cook, K.S. i Cooper, R.M. (2003): "Experimental Studies of Cooperation, Trust and Social Exchange", E. Ostrom i J. Walker (eds.): *Trust and Reciprocity*. New York: Russell Sage.
- Dawes, C.T. et al. (2007): "Egalitarian Motives in Humans", *Nature*, 446: 794-796.
- Dollery, B. E. i Worthington, A. C. (1996): "The empirical analysis of fiscal illusion", *Journal of Economic Surveys*, 10(3): 261-297.
- Domènech, Antoni (1998): "Ocho desiderata metodológicos de las teorías sociales normativas", *Isegoría*, 18: 115-141.
- Ebert, U. i Heinz Welsch. (2009): "How do europeans evaluate income distributions? An assessment based on happiness surveys", *Review of Income and Wealth Series*, 55(3).
- Elster, J. (2006): "Fairness and Norms", *Social Research*, 73(2): 365-376.
- Elster, Jon (1992): *Local Justice*. New York, Russell Sage Foundation.
- Elster, Jon i Moene, Karl Ove (eds.) (1989): *Alternatives to Capitalism* (Cambridge, Cambridge University Press).
- Falk, A. i Fischbacher, U. (2006): "A theory of reciprocity", *Games and Economic Behavior*, 54: 293-315.
- Fehr, E. i Gintis, H. (2007): "Human Motivation and Social Cooperation: Experimental and Analytical Foundations", *Annual Review of Sociology*, 33: 43-64.
- Fehr, E. i Schmidt, K. (2006): "The Economics of Fairness, Reciprocity and Altruism- Experimental Evidence and New Theories", Kolm, S. i Mercier, Y. (eds.) *Handbook of the Economics of Giving, Altruism and Reciprocity*. Amsterdam/Londres: Elsevier.
- Fehr, E., Kirchsteiger, G. i Riedl, A. (1993): "Does Fairness Prevent Market Clearing? An Experimental Investigation", *Quarterly Journal of Economics*, 108(2):437-459.

- Fehr, E., Kirchsteiger, G. i Riedl, A. (1998): "Gift exchange and reciprocity in competitive experimental markets", *European Economic Review*, 42(1): 1-34.
- Fitzpatrick, Tony (2001): *Welfare Theory* (New York, Palgrave).
- Freeman, Samuel (ed.) (2003): *The Cambridge Companion to Rawls*. Cambridge, Cambridge University Press.
- Frey, B. S. i Meier, S. (2004): "Pro-social behavior in a natural setting", *Journal of Economic Behavior & Organization*, 54: 65-88.
- Frölich, N. i Oppenheimer, J. A. (1992): *Choosing Justice. An Experimental Approach to Ethical Theory*. Oxford, University of California.
- Gargarella, Roberto (1999): *Las teorías de la justicia después de Rawls*. Barcelona, Paidós.
- Gargarella, Roberto i Ovejero, Félix (comps.) (2001): *Razones para el socialismo* (Barcelona, Paidós).
- Gelissen, J. (2000): "Popular Support for Institutionalized Solidarity: A Comparison Between European Welfare States", *International Journal of Social Welfare* 9(4): 285-300.
- Gemmel, N.; Morrissey, O i Pinar, A. (1999): "Fiscal illusion and the demand for government expenditures in the UK", *European Journal of Political Economy*, 15: 687-704.
- Gidengil, E.; Blais, A.; Nadeau, R.; Nevitte, N. (2003): "Women to the Left? Gender Differences in Political Beliefs and Policy Preferences", a Tremblay, M. (ed.) *Women and Electoral Politics in Canada*. New York: Oxford University Press: 140-159.
- Gintis, H. et al. (ed.) (2005): *Moral Sentiments and Material Interests*. The MIT Press.
- Gintis, H.; Bowles, S.; Boyd, R. i Fehr, E. (2008): "Strong Reciprocity and the Roots of Human Morality", *Social Justice Research*, 21: 241-253.
- Gneezy, U. i List, J. A. (2006): "Putting Behavioral Economics to Work: Testing for Gift Exchange in Labor Markets Using Field Experiments", *Econometrica*, 74(5): 1365-1384.
- Goodin, Robert (2001): "Work and Welfare: Towards a Post-productivist Welfare Regime", *British Journal of Political Science*, 31: 13-39.
- Goodin, Robert E. (1988): *Reasons for Welfare: The Political Theory of the Welfare State* (Princeton, N.J.: Princeton University Press).
- Goodin, Robert E. i Le Grand, Julian (1987): "Not Only the Poor", Cap. 10 de *Not Only the Poor. The Middle Classes and the Welfare State* (Londres, Allen & Unwin).
- Hayek, Friedrich A. (1978): *Derecho, legislación y libertad, vol. 2: El espejismo de la justicia social* (Madrid, Unión Editorial, 1988).
- Henrich, J., Boyd, R., Bowles, S., Camerer, C., Fehr, E. i Gintis, H. (eds.) (2004): *Foundations of Human Sociality. Economic Experiments and Ethnographic Evidence from Fifteen Small-Scale Societies*. Oxford, Oxford University Press.
- Herreros, F. (2002): *¿Por qué confiar? El Problema de la creación de capital social*, Madrid: Centro de Estudios Avanzados en Ciencias Sociales del Instituto Juan March de Estudios e Investigaciones.
- Kahneman, D. i Tversky, A. (eds.) (2000): *Choices, Values, and Frames*. Cambridge, Cambridge University Press.
- Kahneman, D., Knetsch, J.L. i Thaler, R. (1986): "Fairness as a constraint on profit seeking" *The American Economic Review*, 76(4): 728-741.
- Ka-ying Wong, T., Po-san Wan, S. i Wing-kin Law, K. (2009): "Welfare attitudes and social class". *International Journal of Social Welfare*, 18: 142-152.

- Kenworthy, L. i McCall Inequality, L. (2008): "Public opinion and redistribution", *Socio-Economic Review*, 6: 35–68
- Korobow, A.; Johnson, C. i Axtell, R. (2007): "An Agent-Based Model of Tax Compliance with Social Networks", *National Tax Journal*, LX(3): 589-610.
- Kukathas, Chandran i Pettit, Philip (2004): *La teoría de la justicia de John Rawls y sus críticos*. Madrid, Tecnos.
- Le Grand, J. (1997): "Knights, Knaves and Pawns", *Journal of Social Policy*, 26(2).
- LeGrand, J. (2003): *Motivation, agency, and public policy*. Oxford, Oxford University Press.
- LeGrand, J. (2007): *The Other Invisible Hand*. Princeton, Princeton University Press.
- Lepianka, D., Van Oorschot, W. i Gelissen, J. (2009): "Popular Explanations of Poverty: A Critical Discussion of Empirical Research", *Journal of Social Policy*, 38(3): 421–438.
- Levitt, S.D. i List, J. (2007): "What Do Laboratory Experiments Measuring Social Preferences Reveal About the Real World?", *Journal of Economic Perspectives*, 21(2): 153–174.
- Long, J. Scott (1997): *Regression Models for Categorical and Limited Dependent Variables*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Lopes, H. (2008): "From Self-Interest Motives to Justice Motives. The Challenges of Some Experimental Results", *American Journal of Economics & Sociology*, 67(2): 287-313.
- Mansbridge, J. (1990): *Beyond self-interest*. Chicago, University of Chicago.
- Mau, S. i Burkhardt, C. (2009): "Migration and welfare state solidarity in Western Europe". *Journal of European Social Policy*, 19 (3).
- Noguera, José A. (2001): "La Renta Básica y el principio contributivo", en Daniel Raventós (ed.), *La Renta Básica*. Barcelona, Ariel.
- Noguera, José A. (2002): "¿Renta Básica o «Trabajo Básico»? Algunos argumentos desde la teoría social", *Sistema*, 166: 61-85.
- Noguera, José A. (2004): "Citizens or Workers? Basic Income vs. Welfare-to-Work Policies", *Journal of Law and Urban Studies*, 2(1).
- Noguera, José A. (2007a): "Capitalismo y justicia: los términos de la cuestión", *Sistema*, 200: 87-106.
- Noguera, José A. (2007b): "How Social Mechanisms Matter for Social Justice: The Case of the Design of Tax and Transfer Policies", *ECPR Joint Session "Social Justice: Ideal Theory, Non-Ideal Circumstances"*, Helsinki, 8-12 de maig.
- Noguera, José A. (2007c): "Why Left Reciprocity Theories Are Inconsistent", *Basic Income Studies*, 2 (1).
- Noguera, José A. (2008): "Rational Choice Theory, Social Justice, and Institutional Design" ponència al *First ISA Forum of Sociology*, „*Sociological Research and Public Debate*”, Barcelona, 5-8 de setembre.
- Noguera, José A. i De Wispelaere, J. (2006): "A Plea for the Use of Laboratory Experiments in Basic Income Research", *Basic Income Studies*, 1 (2).
- Noguera, José A. i De Wispelaere, J. (2008): "The socio-political feasibility of Basic Income: a theoretical framework", ponència al *12th Basic Income Earth Network(BIEN) Congress*, Dublín, juny.
- Noguera, José A. i González, S. (2008): "Labour Market Behaviour, Unconditional Benefits, and Social Mechanisms: An Agent Based Model", *38th World Congress of the International Institute of Sociology*, Budapest, **Hongria**, 26-30 juny.

- Noya, J. (2004): *Ciudadanos ambivalentes. Actitudes ante la igualdad y el Estado de Bienestar en España*. Madrid, CIS.
- Nozick, Robert (1974): *Anarchy, State and Utopia* (Oxford, Blackwell).
- Ostrom, E. (2005): *Understanding Institutional Diversity*. Princeton, Princeton University Press.
- Peacock, M. S. i Schefczyk, M. (eds.) (2005): *Ernst Fehr on Human Altruism. An Interdisciplinary Debate*, special issue of *Analyse & Kritik*, 27(1).
- Pfeifer, M. (2009): "Public Opinion on State Responsibility for Minimum Income Protection: A Comparison of 14 European Countries" *Acta Sociologica*, 52: 117 i següents.
- Pogge, Thomas W. (1989): *Realizing Rawls*. Ithaca, Cornell University Press.
- Puyol, Àngel (2001): *El discurso de la igualdad*. Barcelona, Crítica.
- Rabin, Matthew (2006): "The Experimental Study of Social Preferences", *Social Research*, 73(2): 405-428.
- Rawls, John (1971): *Teoría de la justicia* (Madrid, Fondo de Cultura Económica, 1995).
- Rawls, John (2001): *La justicia como equidad. Una reformulación* (Barcelona, Paidós, 2002).
- Regner, T. (2009): "Social Preferences? Google Answers!", *Jena Economic Research Papers in Economics*, 35.
- Roemer, John E. (1998): "Igualdad de oportunidades", *Isegoría*, 18.
- Rothstein, Bo (1998): *Just Institutions Matter. The Moral and Political Logic of the Universal Welfare State*. Cambridge, Cambridge University Press.
- Sabbagh, C. i Vanhuyse, P. (2006): "Exploring Attitudes Towards the Welfare State: Students' Views In Eight Democracies", *Journal of Social Policy* 35(4): 607-628.
- Scholz, J. T. i M. Lubell (1999): "Trust and Taxpaying: Testing the Heuristic Approach to Collective Action", *American Journal of Political Science*, 42 (2): 398-417.
- Scholz, J. T. i N. Pinney (1995): "Duty, Fear and Tax Compliance: The Heuristic Basis of Citizenship Behavior", *American Journal of Political Science*, 39: 490-512.
- Sen, Amartya K. (1982): "¿Equality of What?", en *Choice, Welfare and Measurement* (Oxford, Basic Blackwell).
- Shapiro, I. (2006): "Notes on the Political Psychology of Redistribution", *Social Research*, 73(2): 607-618.
- Sihvo, T. i Uusitalo, H. (1995): "Attitudes Towards the Welfare State Have Several Dimensions", *Scandinavian Journal of Social Welfare*, 4: 215-223.
- Skitka, L. (2009): "Exploring the „Lost and Found” of Justice Theory and Research". *Social Justice Research*, 22: 98-116
- Svallfors, S. (1991): "The Politics of Welfare Policy in Sweden: Structural Determinants and Attitudinal Cleavages", *British Journal of Sociology*, 42(4): 609-634.
- Svallfors, S. (1995): "The End of Class Politics? Structural Cleavages and Attitudes to Swedish Welfare Policies", *Acta Sociologica*, 38(1): 53-74.
- Swift, Adam (2006): *Political Philosophy. A Beginners' Guide for Students and Politicians*. Cambridge, Polity Press.
- Swift, Adam et. al. (1995): "Distributive justice: does it matter what the people think?", a J. R. Kluegel et. al. (eds.), *Social Justice and Political Change*. Berlín, A. de Gruyter.

- Tena-Sánchez, Jordi (2010): “El pluralismo motivacional en la especie humana. Aportaciones recientes desde la ciencia social experimental”, *Papers. Revista de Sociologia*, 95 (2): 421-439.
- Titmuss, Richard (1987): *The Philosophy of Welfare* (London, Allen & Unwin).
- Touliatos, John; Perlmutter, Barry F.; Straus, Murray A. (2001): *Handbook of family measurement techniques*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Tversky, A. & Kahneman, D. (1986): “Rational Choice and the Framing of Decisions”, *Journal of Business*, 59(4): 251-278.
- Van Oorschot, Wim (2006): “Making the difference in social Europe: deservingness perceptions among citizens of European welfare states”. *Journal of European Social Policy*, 16(1): 23-42
- Van Oorschot, Wim i Meuleman, Bart (2011): “Welfarism and the multidimensionality of welfare state legitimacy: evidence from The Netherlands, 2006”, *International Journal of Social Welfare*, en premsa.
- Van Parijs, Philippe (1991): *¿Qué es una sociedad justa?. Introducción a la práctica de la filosofía política*. Barcelona, Ariel, 1993.
- Van Parijs, Philippe (1995): *Libertad real para todos. Qué puede justificar al capitalismo (si hay algo que pueda hacerlo)* (Barcelona, Paidós, 1996).
- Van Parijs, Philippe (1996): “¿Cuándo son justas las desigualdades?”, en VV.AA., *Perspectivas teóricas y comparadas de la desigualdad*. Madrid, Fundación Argentaria.
- Van Parijs, Philippe (ed.) (1992): *Arguing for Basic Income: Ethical Foundations for a Radical Reform*, London, Verso.
- White, Stuart K. (2003): *The Civic Minimum. On the Rights and Obligations of Economic Citizenship*. Oxford, Oxford University Press.
- Wilson, S, Spies-Butcher, B. i Stebbing, A. (2009): “Targets and Taxes: Explaining the Welfare Orientations of the Australian Public”, *Social Policy & Administration*, 43(5): 508-525.
- Woodward, J. (2008): “Social Preferences in Experimental Economics”, *Philosophy of Science*, 75: 646-657.
- Wright, Erik O. (2000): “Propuestas utópicas reales para reducir la desigualdad de ingresos y riqueza”, en Roberto Gargarella i Félix Ovejero (comps.), *Razones para el socialismo* (Barcelona, Paidós): 195-221.
- Yamagishi, T. i Mifune, N. (2008): “Does Shared Group Membership Promote Altruism?: Fear, Greed, and Reputation”, *Rationality & Society*, 20 (1): 5-30.

Altres enquestes i fonts d'informació

Barómetro Fiscal. Instituto de Economía y Hacienda. <http://www.ief.es/>

Encuesta “Opinión Pública y Estado del Bienestar”. Centro de Investigaciones Sociológicas.

http://www.cis.es/cis/opencm/ES/1_encuestas/estudios/listaTematico.jsp?tema=66&todos=si

Encuesta “Opinión Pública y Política Fiscal”. Centro de Investigaciones Sociológicas.

http://www.cis.es/cis/opencm/ES/1_encuestas/estudios/listaTematico.jsp?tema=66&todos=si

Eurobarometer. European Comission. http://ec.europa.eu/public_opinion/index_en.htm

European Social Survey. <http://www.europeansocialsurvey.org/>

European Values Survey. <http://www.ucd.ie/issda/dataset-info/evs.htm>

International Social Justice Project. <http://www.butler.edu/ISJP/index.html>

International Social Survey Programme. <http://www.issp.org/>

Revista Social Justice Research, Springer, <http://www.isjr.org/Journal.html>

World Values Survey. <http://www.worldvaluessurvey.org/>

**Centre
d'Estudis
d'Opinió**

ANNEXOS

ANNEX 1

FITXA TÈCNICA

Tècnica: Entrevista telefònica CATI amb rotació de blocs i preguntes

Durada del qüestionari: de 16 a 30 minuts

Mostra: 1.900

Univers: població de Catalunya major de 16 anys

Error: +/- 2,84%

Tipus de mostreig: Per quotes. Estratificat per províncies i dimensió de municipi, amb selecció de municipis de forma proporcional i dels individus aleatòriament seguint quotes creuades de sexe i edat.

Treball de camp: Instituto Dym. Realitzat del 15 al 29 de març de 2010.

ANNEX 2

QÜESTIONARI

i [ENTREVISTADOR/A: INDIQUEU EL RESULTAT DE LA TRUCADA]

- RESPONEN..... 1 PASSEU A PREG PO
- COMUNIQUEN 2 PASSEU A ENGAGED
- NO RESPONEN..... 3 PASSEU A NOREPLAY
- CONTESTADOR AUTOMÀTIC LLAR..... 4 PASSEU A NOREPLAY
- CONTESTADOR AUTOMÀTIC EMPRESA..... 5 PASSEU A NOUTIL
- TELÈFON CANVIAT 6 PANTALLA N T
- TELÈFON INEXISTENT 7 PANTALLA TEST
- TELEFAX/MÒDEM 8 PASSEU A NOREPLAY

PROGRAMACIÓ: CAL QUE APAREGUIN LES QUOTES (SEXE, EDAT, ZONA, HÀBITAT) AL TOPSCREEN DURANT TOTA L'ENTREVISTA

P0 Bon dia / bona tarda.
Buenos días / buenas tardes.
[SI AGAFA EL TELÈFON UNA PERSONA MENOR O INCAPACITADA PREGUNTEU PER UN ALTRE MEMBRE DE LA LLAR].

Estem realitzant un estudi de temes d'actualitat per al Centre d'Estudis d'Opinió de la Generalitat de Catalunya. Aquest és el seu habitatge particular?
Estamos realizando un estudio de temas de actualidad para el Centro de Estudios de Opinión de la Generalitat de Catalunya. ¿Es este su domicilio particular?

[ENTREVISTADORA: INDIQUEU EL RESULTAT DE LA TRUCADA]

- SÍ, ÉS EL SEU DOMICILI PARTICULAR 1 PASSEU A iv
- ESTABLIMENT / DESPATX 2 PASSEU A NOUTIL
- NO MEMBRE DE LA LLAR..... 3 PASSEU A NO
- OCUPAT / DA 4 PASSEU A APPOINTMENT
- NEGATIVA DE LA PERSONA..... 5 PASSEU A REFUSAL
- NO CONTACTABLE 6 PANTALLA NCTABLE

NO Posi'm, si us plau, amb un membre de la llar.
Póngame, por favor, con un miembro del hogar.

- S'HI POSA**..... 1 PASSEU A PREG. iv
- ABSENT 2 PASSEU A APPOINTMENT
- OCUPAT/DA 3 PASSEU A APPOINTMENT
- NEGATIVA A PASSAR AMB LA PERSONA. 4 PASSEU A NEG HOM (NEG)
- NEGATIVA DE LA PERSONA 5 PASSEU A REFUSAL (NEG)
- NO CONTACTABLE 6 PANTALLA NCTABLE
- NO EXISTEIX LLAR..... 7 PASSEU A NOUTIL

Piv **Estem realitzant un estudi de temes d'actualitat per al Centre d'Estudis d'Opinió de la Generalitat de Catalunya. Digui'm, si us plau, quantes persones viuen a la seva llar?**
Estamos realizando un estudio de temas de actualidad para el Centro de Estudios de Opinión de la Generalitat de Catalunya. Dígame, por favor, ¿cuántas personas viven en su hogar?

personas

Pv Per a cadascun d'aquests membres, digui'm si us plau el sexe i l'edat que tenen. Començarem per la persona més jove.
Para cada uno de estos miembros, dígame por favor el sexo y la edad que tienen. Empezaremos por la persona más joven.

Sexe
Sexo:
Home 1
Hombre 1
Dona 2
Mujer 2
Edat:
Edad:

		anys
		años

(ÍDEM FINS AL NOMBRE DE PERSONES CITAT A Piv)
[PROGRAMACIÓ: S'HA D'ESCOLLIR ALEATÒRIAMENT UNA PERSONA DE LES QUE TENEN 16 ANYS O MÉS.

PARLAR AMB EL TÈCNIC PER A FACTORS DE CORRECCIÓ].

[SI LA QUOTA DE SEXE I EDAT PER LA QUAL DEMANEM ESTÀ COBERTA HA DE SORTIR UNA PANTALLA QUE DIGUI:

"**Moltes gràcies per la seva col·laboració, el seu grup d'edat ja està cobert**"

"**Muchas gracias por su colaboración, su grupo de edad ya está completo**"]

C Posi'm, si us plau, amb ... (PERSONA SELECCIONADA A v)
Póngame, por favor, con... (PERSONA SELECCIONADA EN v)

S'HI POSA	1	PASSEU A PREG. SEXE
ABSENT	2	PASSEU A APPOINTMENT
OCUPAT/DA	3	PASSEU A APPOINTMENT
NEGATIVA A PASSAR AMB LA PERSONA	4	PASSEU A NEGHOM (NEG)
NEGATIVA DE LA PERSONA	5	PASSEU A REFUSAL (NEG)
NO CONTACTABLE	6	PANTALLA NCTABLE

SEXE

Sexe:
Sexo:
ENTREVISTADOR/A: ANOTI EL SEXE PER LA VEU. SI NO ES DISTINGEIX, PREGUNTEU:
Estic parlant amb un home o una dona?

¿Estoy hablando con un hombre o una mujer?
HOME..... 1
DONA..... 2

EDAT ¿Quina edat té vostè?
¿Qué edad tiene Ud.?

--	--

[PROGRAMACIÓ: MARCAR QUOTA]

Menys de 16 anys	1	PASSAR A QFAIL
De 16 a 34 anys	2	
De 35 a 49 anys	3	
De 50 a 64 anys	4	
65 anys o més.....	5	

NOTA: SI LA PERSONA SELECCIONADA TÉ MENYS DE 16 ANYS, NO ÉS VÁLIDA.

DISPLAY:

Estem realitzant un estudi de temes d'actualitat per al Centre d'Estudis d'Opinió de la Generalitat de Catalunya.

L'informo que aquesta entrevista pot ser escoltada o gravada per un supervisor per garantir que està sent realitzada d'acord amb les instruccions rebudes.

Estamos realizando un estudio de temas de actualidad para el Centro de Estudios de Opinión de la Generalitat de Catalunya.

Le informo que esta entrevista puede ser escuchada o grabada por un supervisor para garantizar que está siendo realizada de acuerdo con las instrucciones recibidas.

PObis (A TOTS)

Prefereix que li faci les preguntes en català o en castellà?

¿Prefiere que le haga las preguntas en catalán o en castellano?

CATALÀ 1 PASSEU A OST.CATALÀ-P1

CASTELLÀ 2 PASSEU A OST.CASTELLÀ-P1

LI ÉS INDIFERENT 3 PASSEU A OST.CATALÀ-P1

BLOC A: PRINCIPIS GENÈRICS DE JUSTÍCIA DISTRIBUTIVA I MOTIVACIONS PROSOCIALS

[PROGRAMACIÓ: ROTAR ELS BLOCS A1 I A2]

BLOC A1: MOTIVACIONS PROSOCIALS

P1 En general, renunciaria vostè a part dels seus ingressos si això suposés un repartiment social més igualitari? (RESPOSTA SIMPLE)
En general, ¿renunciaria usted a parte de sus ingresos si esto supusiese un reparto social más igualitario? (RESPUESTA SIMPLE)

Sí..... 1
No..... 2
NS..... 98
NC 99

P2 L'incomoda que existeixin desigualtats socials? (RESPOSTA SIMPLE)
¿Le incomoda que existan desigualdades sociales? (RESPUESTA SIMPLE)

Sí..... 1
No..... 2
NS..... 98
NC 99

P3. Què creu que és més important, el creixement econòmic o el repartiment de la riquesa?
(RESPOSTA SIMPLE)

¿Qué cree que es más importante, el crecimiento económico o el reparto de riqueza?
(RESPUESTA SIMPLE)

És més important el creixement econòmic..... 1
Es más importante el crecimiento económico..... 1
És més important el repartiment de la riquesa 2

Es más importante el reparto de la riqueza.....	2
SÓN IGUAL D'IMPORTANTS	3
SON IGUAL DE IMPORTANTES	3
NS.....	98
NC	99

P4-P8. Ara li llegiré una sèrie **de frases i m'agradaria que em digués si hi està d'acord o en desacord.** (RESPOSTA SIMPLE)

Ahora le leeré una serie de frases y me gustaría que me dijese si está de acuerdo o en desacuerdo. (RESPUESTA SIMPLE)

[PROGRAMACIÓ: ROTAR DE P4 A P8]

P4. Si no hi **hagués desigualtats socials, la gent no s'esforçaria per millorar**

Si no hubiera desigualdades sociales, la gente no se esforzaría por mejorar.

D'acord	1
De acuerdo.....	1
NI D'ACORD NI EN DESACORD	2
NI DE ACUERDO NI EN DESACUERDO.....	2
En desacord	3
En desacuerdo	3
NS.....	98
NC	99

[ÍDEM PER A:]

P5. La gent té dret a conservar tot allò que ha guanyat.

La gente tiene derecho a conservar todo lo que ha ganado.

P6. Ningú hauria de rebre ajuda sense oferir quelcom a canvi.

Nadie debería recibir ayuda sin ofrecer nada a cambio.

P7. Crec que les persones han de guanyar-se el dret a ser ajudades.

Creo que las personas deben ganarse el derecho a ser ayudadas.

P8. Aquelles persones que no han contribuït al benestar col·lectiu no haurien de tenir dret a rebre ajuts de **l'Administració** pública.

Aquellas personas que no han contribuido al bienestar colectivo no deberían tener derecho a recibir ayudas de la Administración pública.

[PROGRAMACIÓ: ROTAR DE P9 A P14]

P9. En la seva vida quotidiana, el satisfà ajudar els altres encara que sàpiga que no li tornaran **l'ajuda? (LLEGIU) (RESPOSTA SIMPLE)**

En su vida cotidiana, ¿le satisface ayudar a los demás aunque sepa que no le devolverán la ayuda? (LEER) (RESPUESTA SIMPLE)

Més aviat sí	1
Más bien sí	1
Més aviat no.....	2
Más bien no.....	2
NS.....	98
NC	99

- P10. Si veu que una persona necessita ajuda, la hi ofereix... (LLEGIU) (RESPOSTA SIMPLE)
Si ve que una persona necesita ayuda, se la ofrece... (LEER) (RESPUESTA SIMPLE)
Sí, en tot cas	1
Sí, en cualquier caso.....	1
Només si és un familiar, amic o conegut	2
Sólo si es un familiar, amigo o conocido.....	2
No li ofereix ajuda	3
No le ofrece ayuda	3
NS.....	98
NC	99
- P11. **D'entrada, creu que totes les persones es mereixen que confiem en elles?** (LLEGIU)
(RESPOSTA SIMPLE)
De entrada, ¿cree que todas las personas se merecen que confiemos en ellas? (LEER)
(RESPUESTA SIMPLE)
Més aviat sí	1
Más bien sí	1
Més aviat no.....	2
Más bien no.....	2
NS.....	98
NC	99
- P12. En general, creu que la gent tendeix a evitar les seves obligacions si pensa que no serà descoberta? (LLEGIU) (RESPOSTA SIMPLE)
En general, ¿cree que la gente tiende a evitar sus obligaciones si piensa que no será descubierta? (LEER) (RESPUESTA SIMPLE)
Més aviat sí	1
Más bien sí	1
Més aviat no.....	2
Más bien no.....	2
NS.....	98
NC	99
- P13. **Creu que vostè té el deure d'ajudar els més desfavorits?** (RESPOSTA SIMPLE)
¿Cree que usted tiene el deber de ayudar a los más desfavorecidos? (RESPUESTA SIMPLE)
Sí.....	1
No.....	2
NS.....	98
NC	99
- P14. **Creu que la majoria de la gent s'aprofitaria de vostè si tingués l'oportunitat de fer-ho?**
(LLEGIU) (RESPOSTA SIMPLE)
¿Cree que la mayoría de la gente se aprovecharía de usted si tuviese la oportunidad de hacerlo? (LEER) (RESPUESTA SIMPLE)
Més aviat sí	1
Más bien sí	1
Més aviat no.....	2
Más bien no.....	2
NS.....	98
NC	99

BLOC A2: PRINCIPIS GENÈRICS DE JUSTÍCIA DISTRIBUTIVA

- P15-22. Ara li llegiré una sèrie de frases, digui'm si hi està d'acord o en desacord. (RESPOSTA SIMPLE)
 Ahora le leeré una serie de frases, dígame si está de acuerdo o en desacuerdo. (RESPUESTA SIMPLE)

[PROGRAMACIÓ: ROTAR P15-V22]

- P15. **És just que les persones que més s'esforcen obtinguin una recompensa superior.**
 Es justo que las personas que más se esfuerzan obtengan una recompensa superior.
D'acord	1
De acuerdo	1
NI D'ACORD NI EN DESACORD	2
NI DE ACUERDO NI EN DESACUERDO	2
En desacord	3
En desacuerdo	3
NS.....	98
NC	99

[ÍDEM PER A]

- P16. Hauria de realitzar-se un repartiment de la riquesa que garanteixi que tothom tingui les necessitats bàsiques cobertes.
 Debería realizarse un reparto de la riqueza que garantice que todo el mundo tenga las necesidades básicas cubiertas.
- P17. **S'hauria d'establir un límit màxim a la riquesa que un individu pot acumular.**
 Se debería establecer un límite máximo a la riqueza que un individuo puede acumular.
- P18. Les persones pobres són responsables de la seva situació.
 Las personas pobres son responsables de su situación.
- P19. Totes les persones hauríem de rebre la mateixa proporció de la riquesa que genera **l'economia del país.**
 Todas las personas deberían recibir la misma proporción de la riqueza que genera la economía del país.
- P20. **S'haurien de reduir les desigualtats entre les persones més riques i les més pobres.**
 Se deberían reducir las desigualdades entre las personas más ricas y las más pobres.
- P21. És just que les persones més productives tinguin més si això fa que els pobres estiguin millor.
 Es justo que las personas más productivas tengan más si eso hace que los pobres estén mejor.
- P22. **La distribució justa de la riquesa és aquella que garanteix la igualtat d'oportunitats.**
 La distribución justa de la riqueza es aquella que garantiza la igualdad de oportunidades.

P23. Quan l'Administració dóna un ajut, creu que ha de tenir en compte... (LLEGIU) (RESPOSTA SIMPLE)

Cuándo la Administración da una ayuda, cree que debe tener en cuenta... (LEER)
(RESPUESTA SIMPLE)

Els ingressos de la persona que demana l'ajut.	1
Los ingresos de la persona que pide la ayuda	1
Els ingressos totals de la seva família	2
Los ingresos totales de su familia	2
TOTES DUES	3
LAS DOS	3
NS.....	98
NC	99

P24. I a qui s'haurien de destinar els recursos públics per satisfer les necessitats de la gent?
(LLEGIU) (RESPOSTA SIMPLE)

Y, ¿a quienes se deberían destinar los recursos públicos para satisfacer las necesidades de la gente? (LEER) (RESPUESTA SIMPLE)

Només a les persones sense ingressos suficients.....	1
Sólo a las personas sin ingresos suficientes	1
A tots els ciutadans	2
A todos los ciudadanos	2
NS.....	98
NC	99

B. PRESTACIONES SOCIALES I JUSTÍCIA DISTRIBUTIVA

[PROGRAMACIÓ: ROTAR ELS BLOCS B1, B2, B3 I C]

BLOC B1: PRESTACIONES D'ATUR

DISPLAY: Ara li faré unes preguntes sobre les prestacions d'atur.

Ahora le haré unas preguntas sobre las prestaciones de paro.

[PROGRAMACIÓ: ROTAR P25 A P30]

P25. Creu vostè que totes les persones en atur haurien de tenir dret a una prestació d'atur?
(RESPOSTA SIMPLE)

¿Cree usted que todas las personas en paro deberían tener derecho a una prestación de paro? (RESPUESTA SIMPLE)

Sí, totes.....	1
Sí, todas	1
Només si compleix certes condicions	2
Sólo si cumple ciertas condiciones.....	2
No, cap.....	3
No, ninguna.....	3
NS.....	98
NC	99

- P26. **Creu vostè que les prestacions d'atur haurien de ser... (LLEGIU) (RESPOSTA SIMPLE)**
 Cree usted que las prestaciones de paro deberían ser... (LEER) (RESPUESTA SIMPLE)
Limitades en el temps.....	1
Limitadas en el tiempo.....	1
Indefinides fins que la persona aturada trobi feina.....	2
Indefinidas hasta que la persona en paro encuentre trabajo	2
NS.....	98
NC	99
- P27. **Creu que han de tenir dret a cobrar prestacions d'atur... (LLEGIU) (RESPOSTA SIMPLE)**
 Cree que deben tener derecho a cobrar prestaciones de paro... (LEER) (RESPUESTA SIMPLE)
Només les persones aturades que no disposin de recursos suficients ..	1
Sólo las personas paradas que no dispongan de recursos suficientes ..	1
Només les persones aturades que hagin cotitzat el temps suficient.....	2
Sólo las personas paradas que hayan cotizado el tiempo suficiente.....	2
Totes les persones aturades	3
Todas las personas paradas.....	3
NS.....	98
NC	99
- P28. **Creu vostè que si una persona aturada rebutja una oferta de feina hauria de perdre el dret a cobrar la prestació d'atur? (RESPOSTA SIMPLE)**
 ¿Cree usted que si una persona en paro rechaza una oferta de empleo debería perder el derecho a cobrar la prestación de paro? (RESPUESTA SIMPLE)
Sí.....	1
No.....	2
NS.....	98
NC	99
- V29. **Segons la seva opinió, les prestacions d'atur haurien de ser... (LLEGIU) (RESPOSTA SIMPLE)**
 En su opinión, las prestaciones de paro deberían ser... (LEER) (RESPUESTA SIMPLE)
Només per a les persones aturades amb càrregues familiars.....	1
Sólo para las personas en paro con cargas familiares.....	1
Preferentment per a les persones aturades amb càrregues familiars	2
Preferentemente para las personas en paro con cargas familiares	2
Per a totes les persones aturades.....	3
Para todas las personas en paro.....	3
NS.....	98
NC	99

BLOC B2: RENDES MÍNIMES

DIPLAY: Ara li faré algunes preguntes sobre els ajuts econòmics per a les persones en situació de pobresa.

Ahora le haré algunas preguntas sobre las ayudas económicas para las personas en situación de pobreza

[PROGRAMACIÓ: ROTAR P31- P33]

- P31. Creu vostè que és responsabilitat dels poders públics proporcionar una renda mínima a totes les persones en situació de pobresa? (RESPOSTA SIMPLE)
[LLEGIU EN CAS DE DUBTE: es troben en situació de pobresa aquelles persones que tenen ingressos inferiors a 500 euros al mes]
¿Cree usted que es responsabilidad de los poderes públicos proporcionar una renta mínima a todas las personas en situación de pobreza? (RESPUESTA SIMPLE)
[LEER EN CASO DE DUDA: se encuentran en situación de pobreza aquellas personas que tienen ingresos inferiores a 500 euros al mes]
Sí..... 1
No..... 2
NS..... 98
NC 99
- P32. Vostè creu que han de tenir dret a rebre una renda mínima... (LLEGIU) (RESPOSTA SIMPLE)
[LLEGIU EN CAS DE DUBTE: es troben en situació de pobresa aquelles persones que tenen dificultats per satisfer les seves necessitats bàsiques de forma prolongada en el temps]
Usted cree que deben tener derecho a una renta mínima... (LEER) (RESPUESTA SIMPLE)
[LEER EN CASO DE DUDA: están en situación de pobreza aquellas personas que tienen dificultades para satisfacer sus necesidades básicas de forma prolongada en el tiempo]
Totes les persones en situació de pobresa 1
Todas las personas en situación de pobreza..... 1
Només aquelles persones pobres que hagin contribuït a la societat amb una feina productiva 2
Sólo aquellas personas pobres que hayan contribuido a la sociedad con un trabajo productivo 2
NS..... 98
NC 99
- P33. **Al seu parer, s'hauria de pagar una renda mínima... (LLEGIU) (RESPOSTA SIMPLE)**
Desde su punto de vista, se debería pagar una renta mínima... (LEER) (RESPUESTA SIMPLE)
A totes les persones en situació de pobresa 1
A todas las personas en situación de pobreza 1
Només a aquelles persones que es comprometin a realitzar activitats de formació i de reinserció laboral 2
Sólo a aquellas personas que se comprometan a realizar actividades de formación y reinserción laboral 2
NS..... 98
NC 99
- P35. **Digui'm si està d'acord o en desacord amb la frase: Qui sigui responsable de la seva situació de pobresa no ha de rebre cap prestació pública. (RESPOSTA SIMPLE)**
Dígame si está de acuerdo o en desacuerdo con la frase: Quien sea responsable de su situación de pobreza no debe recibir ninguna prestación pública. (RESPUESTA SIMPLE)
D'acord 1
De acuerdo..... 1
NI D'ACORD NI EN DESACORD 2
NI DE ACUERDO NI EN DESACUERDO..... 2
En desacord 3
En desacuerdo 3
NS..... 98
NC 99

BLOC B3: PENSIONS

DIPLAY: Ara li faré algunes preguntes sobre les pensions
Ahora le haré algunas preguntas sobre las pensiones

[PROGRAMACIÓ: ROTAR P37 A P39]

- P37. Creu que han de tenir dret a cobrar pensions mínimes de jubilació... (LLEGIU) (RESPOSTA SIMPLE)
Cree que deben tener derecho a cobrar pensiones mínimas de jubilación... (LEER) (RESPUESTA SIMPLE)
Només les persones grans que no disposin de recursos suficients.....	1
Sólo las personas mayores que no dispongan de recursos suficientes	1
Només les persones grans que hagin cotitzat el temps suficient	2
Sólo las personas mayores que han cotizado el tiempo suficiente	2
Totes les persones que arribin a l'edat de jubilació	3
Todas las personas que lleguen a la edad de jubilación	3
NS.....	98
NC	99
- P38. Qui creu que ha de pagar les pensions? (LLEGIU) (RESPOSTA SIMPLE)
¿Quién cree que debe pagar las pensiones? (LEER) (RESPUESTA SIMPLE)
Els treballadors i els empresaris, amb les seves cotitzacions	1
Los trabajadores y los empresarios, con sus cotizaciones	1
L'Estat, amb els impostos	2
El Estado, con los impuestos.....	2
Cadascú la seva, amb plans de pensions privats.....	3
Cada uno la suya, con planes de pensiones privados	3
NS.....	98
NC	99
- P39. Està vostè d'acord que les cotitzacions socials que paga cada persona s'haurien de destinar a finançar només la seva pensió, i no les pensions d'altres persones? (LLEGIU) (RESPOSTA SIMPLE)
¿Está usted de acuerdo en que las cotizaciones sociales que paga cada persona se deberían destinar a financiar sólo su pensión, y no las pensiones de otras personas? (LEER) (RESPUESTA SIMPLE)
D'acord	1
De acuerdo.....	1
NI D'ACORD NI EN DESACORD	2
NI DE ACUERDO NI EN DESACUERDO.....	2
En desacord	3
En desacuerdo	3
NS.....	98
NC	99

C. JUSTÍCIA DISTRIBUTIVA I FISCALITAT

DISPLAY: Ara li faré algunes preguntes sobre els impostos
Ahora le haré algunas preguntas sobre los impuestos

[PROGRAMACIÓ: ROTAR P40 A P51]

- P40. **Creu que els impostos són necessaris per tal d'assolir una societat més justa? (RESPOSTA SIMPLE)**
 ¿Cree que los impuestos son necesarios para alcanzar una sociedad más justa? (RESPUESTA SIMPLE)
Sí.....	1
No.....	2
NS.....	98
NC	99
- P41. **Vostè creu que hauria de pagar impostos... (LLEGIU) (RESPOSTA SIMPLE)**
 Usted cree que debería pagar impuestos... (LEER) (RESPUESTA SIMPLE)
Tothom, en funció de les seves capacitats	1
Todo el mundo, en función de sus capacidades	1
Només els més rics.....	2
Sólo los más ricos	2
Ningú	3
Nadie.....	3
NS.....	98
NC	99
- P42. **Creu que paga massa impostos en comparació amb el que rep vostè d l'Administració? (RESPOSTA SIMPLE)**
 ¿Cree que paga demasiados impuestos en comparación con lo que recibe usted de la Administración? (RESPUESTA SIMPLE)
Sí.....	1
No.....	2
NS.....	98
NC	99
- P43. **Considerant el nivell general de prestacions, ajuts i serveis públics actual, creu que en aquest país es paguen massa impostos? (RESPOSTA SIMPLE)**
 ¿Considerando el nivel general de prestaciones, ayudas y servicios públicos actuales, cree que en este país se pagan demasiados impuestos? (RESPUESTA SIMPLE)
Sí.....	1
No.....	2
NS.....	98
NC	99
- P44. **Segons la seva opinió, els impostos s'haurien de recaptar... (LLEGIU) (RESPOSTA SIMPLE)**
 En su opinión, los impuestos se deberían recaudar... (LEER) (RESPUESTA SIMPLE)
Sobretot amb impostos directes (tipus IRPF)	1
Sobre todo con impuestos directos (tipo IRPF)	1
Sobretot amb impostos indirectes (tipus IVA)	2
Sobre todo con impuestos indirectos (tipo IVA)	2
NS.....	98
NC	99
- P45. **Segons la seva opinió, quin d'aquests dos sistemes d'impostos és més just? (LLEGIU) (RESPOSTA SIMPLE)**
 ¿En su opinión, ¿cual de estos dos sistemas de impuestos es más justo? (LEER) (RESPUESTA SIMPLE)
Que tothom pagui el mateix percentatge dels seus ingressos (per exemple, que tothom pagui un 20%)	1

Que todo el mundo pague el mismo porcentaje de sus ingresos (por ejemplo, que todo el mundo pague un 20%)	1
Que, a més ingressos, es pagui un percentatge superior (per exemple, que el pobre pagui un 20% i el ric un 40%).....	2
Que, a más ingresos, se pague un porcentaje superior (por ejemplo, que el pobre pague un 20% y el rico un 40%)	2
NS.....	98
NC	99

- P46. En general, quin d'aquests dos tipus d'impostos prefereix? (LLEGIU) (RESPOSTA SIMPLE)
En general, ¿cuál de estos dos tipos de impuestos prefiere? (LEER) (RESPUESTA SIMPLE)
Un impost general, que serveix per pagar qualsevol despesa de l'Estat (Ex.: que l'impost sobre la gasolina es pogués destinar a qualsevol despesa de l'Estat)..... 1
Un impuesto general, que sirve para pagar cualquier gasto del Estado (Ej.: que el impuesto sobre la gasolina se pudiese destinar a cualquier gasto del Estado) 1
Impostos específics, que l'Estat només pot destinar a despeses determinades (Ex.: que l'impost sobre la gasolina anés tot destinat a construir autopistes) .. 2
Impuestos específicos, que el Estado sólo puede destinar a gastos específicos (Ex.: que el impuesto sobre la gasolina fuese totalmente destinado a construir autopistas) 2
NS..... 98
NC 99
- P47. Segons la seva opinió, s'haurien de reduir els impostos a les persones més productives i emprenedores com a incentiu perquè contribueixin a la riquesa social? (RESPOSTA SIMPLE)
¿En su opinión, se deberían reducir los impuestos a las personas más productivas y emprendedoras como incentivo para que contribuyan a la riqueza social? (RESPUESTA SIMPLE)
Sí..... 1
No..... 2
NS..... 98
NC 99
- P48. Creu vostè que està justificat no pagar els impostos que la llei estipula? (RESPOSTA SIMPLE)
¿Cree usted que está justificado no pagar los impuestos que la ley estipula? (RESPUESTA SIMPLE)
Sí, en qualsevol cas..... 1
Sí, en cualquier caso..... 1
Sí, en determinadas circumstàncies 2
Sí, en determinadas circunstancias 2
No..... 3
No..... 3
NS..... 98
NC 99
- P49. Si sabés que algú no paga impostos, denunciaria aquesta persona a les autoritats? (RESPOSTA SIMPLE)
¿Si supiese que alguien no paga impuestos, denunciaría a esta persona a las autoridades? (RESPUESTA SIMPLE)
Sí..... 1
No..... 2
NS..... 98

NC 99

- P50. Respecte del frau fiscal, diria que... (LLEGIU) (RESPOSTA SIMPLE)
[LLEGIU EN CAS DE DUBTE: El frau fiscal és no pagar els impostos que la llei estableix]
Respecto al fraude fiscal, diría que... (LEER) (RESPUESTA SIMPLE)
[LEER EN CASO DE DUDA: El fraude fiscal es no pagar los impuestos que establece la ley]
L'Administració el persegueix suficientment 1
La Administración lo persigue suficientemente 1
L'Administració l'hauria de perseguir més 2
La Administración lo debería perseguir más 2
NS..... 98
NC 99
- P51. Creu que els impostos sobre les rendes del capital haurien de ser: (LLEGIU) (RESPOSTA SIMPLE)
[LLEGIU EN CAS DE DUBTE: Les rendes del capital són els interessos que es cobren per tenir diners acumulats en diversos comptes, fons, inversions, etc.]
Cree que los impuestos sobre las rentas del capital deberían ser: (LEER) (RESPUESTA SIMPLE)
[LEER EN CASO DE DUDA: Las rentas del capital son los intereses que se cobran por tener dinero acumulado en varias cuentas, fondos, inversiones, etc.]
Superiors als de les rendes del treball 1
Superiores a los de las rentas del trabajo 1
Iguals als de les rendes del treball 2
Iguales a los de las rentas del trabajo 2
Inferiors als de les rendes del treball 3
Inferiores a los de las rentas del trabajo 3
NS..... 98
NC 99
- P52-P55 Si us plau, digui'm si considera just o injust que existeixin: (LLEGIU) (RESPOSTA SIMPLE)
Por favor, dígame si considera justo o injusto que existan: (LEER) (RESPUESTA SIMPLE)
- [PROGRAMACIÓ: ROTAR P52 A P58)
- P52. Impostos sobre la renda de les persones (i.r.p.f.).
Impuestos sobre la renta de las personas (i.r.p.f.)
Ho considero just 1
Lo considero justo 1
Ho considero injust..... 2
Lo considero injusto..... 2
NS..... 98
NC 99
- [ÍDEM PER A]
- P53. Impostos sobre el capital i els beneficis.
[LLEGIU EN CAS DE DUBTE: Són els impostos que es paguen pels interessos que es cobren per tenir diners acumulats en diversos comptes, fons, inversions, etc., i pels beneficis de les empreses]
Impuestos sobre el capital y los beneficios
[LEER EN CASO DE DUDA: Son los impuestos que se pagan por los intereses que se cobran por tener dinero acumulado en varias cuentas, fondos, inversiones, etc., y por los beneficios de las empresas]
- P54. Impostos sobre el consum (per exemple l'IVA)
Impuestos sobre el consumo (por ejemplo el IVA)

P55. Impostos sobre l'herència o successió de béns.

Impuestos sobre la herencia o sucesión de bienes

P56. Segons la seva opinió, s'han d'abaixar els impostos a qui estigui comprant un habitatge?

En su opinión, se deben bajar los impuestos a quien esté comprando una vivienda?

Sí..... 1
No..... 2
NS..... 98
NC 99

P57. Segons la seva opinió, s'han d'abaixar els impostos a qui contracti un pla de pensions privat?

En su opinión, se deben bajar los impuestos a quien contrate un plan de pensiones privado?

Sí..... 1
No..... 2
NS..... 98
NC 99

P59-60. Ara li llegiré unes frases, digui'm fins a quin punt hi està d'acord o en desacord.

(RESPOSTA SIMPLE)

Ahora le leeré unas frases, dígame hasta que punto está de acuerdo o en desacuerdo.

(RESPUESTA SIMPLE)

P59. El sistema d'impostos actualment vigent al nostre país és just.

El sistema de impuestos actualmente vigente en nuestro país es justo.

D'acord 1
De acuerdo..... 1
NI D'ACORD NI EN DESACORD 2
NI DE ACUERDO NI EN DESACUERDO..... 2
En desacord 3
En desacuerdo 3
NS..... 98
NC 99

P60. El sistema d'impostos vigent al nostre país serveix per reduir les desigualtats entre les persones més riques i les més pobres.

El sistema de impuestos vigente en nuestro país sirve para reducir las desigualdades entre las personas más ricas y las más pobres.

D'acord 1
De acuerdo..... 1
NI D'ACORD NI EN DESACORD 2
NI DE ACUERDO NI EN DESACUERDO..... 2
En desacord 3
En desacuerdo 3
NS..... 98
NC 99

D. POSSIBLES REFORMES DE LES PRESTACIONS SOCIALS I LA FISCALITAT

P61-P70. I ara li agrairia que expressi si està d'acord o en desacord amb les afirmacions següents:

(LLEGIU) (RESPOSTA SIMPLE)

Ahora le agradecería que exprese si está de acuerdo o en desacuerdo con las afirmaciones siguientes: (LEER) (RESPUESTA SIMPLE)

[PROGRAMACIÓ: ROTAR V61 A V70]

P61. **L'Administració** hauria de pagar a tots els ciutadans una renda suficient per cobrir les seves necessitats, sense cap condició.

La Administración debería pagar a todos los ciudadanos una renta suficiente para cubrir sus necesidades, sin ninguna condición.

D'acord	1
De acuerdo.....	1
NI D'ACORD NI EN DESACORD	2
NI DE ACUERDO NI EN DESACUERDO.....	2
En desacord	3
En desacuerdo	3
NS.....	98
NC	99

[ÍDEM PER A]

P62. **L'Administració** hauria de pagar a tots els ciutadans una renda suficient per cobrir les seves necessitats, **sense cap condició, però eliminant a canvi la sanitat i l'educació públiques i els serveis socials.**

La Administración debería pagar a todos los ciudadanos una renta suficiente para cubrir sus necesidades, sin ninguna condición, pero eliminando a cambio la sanidad y la educación públicas y los servicios sociales.

P63. **L'Administració** hauria de pagar a totes les persones majors de 65 anys una renda per cobrir les seves necessitats bàsiques, sense cap condició.

La Administración debería pagar a todas las personas mayores de 65 años una renta para cubrir sus necesidades básicas, sin ninguna condición.

P64. A cada família, **l'Administració** li hauria de pagar una renda per cobrir les necessitats bàsiques **de cada menor d'edat que hi hagi, sense cap condició.**

A cada familia, la Administración le debería pagar una renta para cubrir las necesidades básicas de cada menor de edad que haya, sin ninguna condición.

P65. Les persones amb pocs ingressos haurien de poder fer la declaració de la renda, i, si no arriben al mínim vital (5.000 euros l'any), **en lloc de pagar impostos, haurien de rebre la diferència fins a aquesta quantitat.**

Las personas con pocos ingresos deberían poder hacer la declaración de la renta, y, si no llegan al mínimo vital (5.000 euros al año), en vez de pagar impuestos, deberían recibir la diferencia hasta esta cuantía.

P66. **L'Administració hauria de pagar de cop a tota persona que arribi a l'edat adulta un capital igual per a tothom, i suficient per engegar un projecte de vida autònom.**

La Administración debería pagar de una sola vez a toda persona que llegue a la edad adulta un capital igual para todos, y suficiente para iniciar un proyecto de vida autónomo.

P67. **L'Administració** hauria de pagar a tota persona una renda per cobrir les seves necessitats, amb **la condició que treballi o realitzi alguna altra activitat d'utilitat social.**

La Administración debería pagar a toda persona una renta para cubrir sus necesidades, con la condición de que trabaje o realice alguna otra actividad de utilidad social.

P68. **L'Administració** hauria de pagar a tota persona en situació de pobresa una renda suficient per cobrir les necessitats bàsiques, i a canvi hauria de suprimir la resta de prestacions i serveis socials.

La Administración debería pagar a toda persona en situación de pobreza una renta suficiente para cubrir sus necesidades básicas, y a cambio debería suprimir el resto de prestaciones y servicios sociales.

P69. La gent s'hauria de preocupar del seu propi benestar i, per tant, s'haurien de suprimir tots els serveis i prestacions socials públics.

La gente debería preocuparse de su propio bienestar y, por tanto, se deberían de suprimir todos los servicios y prestaciones sociales públicos.

P70. Els impostos haurien de ser suprimits i substituïts per donacions voluntàries a entitats públiques o privades.

Los impuestos deberían ser suprimidos y sustituidos por donaciones voluntarias a entidades públicas o privadas.

DADES SOCIODEMOGRÀFIQUES

C1	On va néixer vostè? (NO LLEGIU) (RESPOSTA SIMPLE) ¿Dónde nació Ud.? (NO LEER) (RESPUESTA SIMPLE)	99
	CATALUNYA	1
	CATALUNYA	1
	ALTRES COMUNITATS AUTÒNOMES D'ESPANYA	2
	OTRAS COMUNIDADES AUTÓNOMAS DE ESPAÑA	2
	RESTA D'EUROPA	3
	RESTO DE EUROPA	3
	RESTA DEL MÓN	4
	RESTO DEL MUNDO	4
	NS	98
	NC	99
C2	Digui'm, si us plau, quin és el seu estat civil. (LLEGIU) (RESPOSTA SIMPLE) Dígame, por favor, cuál es su estado civil. (LEER) (RESPUESTA SIMPLE)	99
	Casat	1
	Casado	1
	Amb parella estable	2
	Con pareja estable	2
	Divorciat	3
	Divorciado	3
	Separat	4
	Separado	4
	Vidu	5
	Viudo	5
	Solter	6
	Soltero	6
	NS	98
	NC	99
C4.	Quants fills té? (NO SUGGERIU) (RESPOSTA SIMPLE) ¿Cuántos hijos tiene? (NO SUGERIR) (RESPUESTA SIMPLE)	99
	<input style="width: 30px; height: 15px; border: 1px solid black;" type="text"/> <input style="width: 30px; height: 15px; border: 1px solid black;" type="text"/>	
	NC	99

(SI CONVIU AMB ALGÚ: Piv > 1)

C6. Quantes persones a la seva llar depenen econòmicament de vostè (excepte fills)? (NO SUGGERIU) (RESPOSTA SIMPLE)

¿Cuántas personas en su hogar dependen económicamente de usted (excepto hijos)? (NO SUGERIR) (RESPUESTA SIMPLE)

--	--

NC 99

(TOTS)

C7. Quin és el nivell màxim de formació que ha assolit (estudis acabats)? (LLEGIU) (RESPOSTA SIMPLE)

¿Cuál es el nivel máximo de formación que ha alcanzado (estudios finalizados)? (LEER) (RESPUESTA SIMPLE)

Sense estudis.....	1
Sin estudios.....	1
Estudis primaris no acabats.....	2
Estudios primarios no terminados.....	2
ESO, EGB, FP-1, batxillerat elemental.....	3
ESO, EGB, FP-1, bachillerato elemental.....	3
Batxillerat, BUP, FP-2, COU, mòdul professional 2 i 3, batxillerat superior (l'antic).....	4
Bachillerato, BUP, FP-2, COU, módulo profesional 2 y 3, bachillerato superior (el antiguo).....	4
Universitari de grau mitjà.....	5
Universitario de grado medio.....	5
Universitari de grau superior.....	6
Universitario de grado superior.....	6
NS.....	98
NC.....	99

C8. Vostè actualment... (LLEGIU) (RESPOSTA SIMPLE)

Usted actualmente... (LEER) (RESPUESTA SIMPLE)

Treballa per compte propi.....	1
Trabaja por cuenta propia.....	1
Treballa per compte d'altri.....	2
Trabaja por cuenta ajena.....	2
No treballa.....	3
No trabaja.....	3
NS.....	98
NC.....	99

C9 (SI TREBALLA PER COMPTE PROPI: CODI 1 A C8)

Vostè és... (LLEGIU) (RESPOSTA SIMPLE)

Ud. es... (LEER) (RESPUESTA SIMPLE)

Empresari/ària o professional amb assalariats/ades.....	1
Empresario/a o profesional con asalariados.....	1
Professional o treballador/a autònom/a (sense assalariats/ades) ...	2
Profesional o trabajador autónomo (sin asalariados).....	2
NC.....	99

C10 (SI TREBALLA PER COMPTE D'ALTRI: CODI 2 A C8)

Vostè és... (LLEGIU) (RESPOSTA SIMPLE)

Ud. es... (LEER) (RESPUESTA SIMPLE)

Assalariat/ada indefinit/da	1
Asalariado/a indefinido/a	1
Assalariat/ada eventual o interí/ina	2
Asalariado/a eventual o interino/a	2
Membre de cooperativa	3
Miembro de cooperativa	3
Ajut en empresa o negoci familiar (sense remuneració reglamentada).....	4
Ayuda en empresa o negocio familiar (sin remuneración reglamentada).....	4
NS	98
NC	99

C11 (SI NO TREBALLA: CODI 3 A C8)

Vostè és...? (LLEGIU) (RESPOSTA SIMPLE)

¿Ud. es...? (LEER) (RESPUESTA SIMPLE)

Jubilat/da o pensionista (abans ha treballat)	1
Jubilado/a o pensionista (antes ha trabajado).....	1
Pensionista (abans no ha treballat)	2
Pensionista (no ha trabajado antes)	2
Aturat/da i ha treballat abans.....	3
Parado/a y ha trabajado antes.....	3
Aturat/da i busca la primera feina	4
Parado/a y busca su primer trabajo.....	4
Estudiant	5
Estudiante	5
Tasques de la llar no remunerades.....	6
Tareas del hogar no remuneradas.....	6
Està temporalment de baixa.....	7
Está temporalmente de baja	7
NO HO SAP	98
NO SABE	98
NO CONTESTA.....	99
NO CONTESTA.....	99

(SI ESTÀ A L'ATUR I HA TREBALLAT: C11 (3)

C12. Quan va ser la darrera vegada que va treballar? (LLEGIU) (RESPOSTA SIMPLE)

¿Cuándo fue la última vez que trabajó? (LEER) (REPUESTA SIMPLE)

Fa menys d'un any	1
Hace menos de un año	1
Entre un i tres any	2
Entre uno y tres años	2
Fa més de tres anys	3
Hace más de tres años	3
NS	98
NC	99

(SI TREBALLA O ESTÀ JUBILAT O DE BAIXA: C8 (1 |2) O (C8(3) & C11 (1 O 7))

- C13. Ha estat vostè aturat durant algun període els darrers dos anys?
¿Ha estado usted en paro durante algún periodo en los últimos dos años?
- Sí.....1
No.....2
NS.....98
NC99

(SI TREBALLA O NO TREBALLA PERÒ HO HA FET ABANS: C8(1|2) | (C8(3)&C11(1|3|7))

- C14. **Digui'm quina és (o ha estat) la seva professió (NO SUGGERIU) (RESPOSTA SIMPLE)**
Dígame cuál es (o ha sido) su profesión (NO SUGERIR) (RESPUESTA SIMPLE)
- ALTRES (ESPECIFIQUEU:).....1
OTROS (ESPECIFICAR:).....1
NS2
NC3

[PROGRAMACIÓ: SI NO TREBALLA I NO HO HA FET ABANS: NO (C8 (1 |2) O (C8(3) & C11 (1 O 7)) IMPUTAR CODI 99: NO PERTINENT]

(SI TREBALLA O NO TREBALLA PERÒ HO HA FET ABANS: C8(1|2) | (C8(3)&C11(1|3|7))

- C15. **Digui'm en quin sector treballa (o treballava) vostè (LLEGIU) (RESPOSTA SIMPLE)**
Dígame en qué sector trabaja (o trabajaba) usted (LEER) (RESPUESTA SIMPLE)
- Sector públic (Administració pública o empreses públiques)1
Sector público (Administración pública o empresas públicas)1
Sector privat2
Sector privado.....2
Organitzacions privades sense afany de lucre (ONG, associacions) .3
Organizaciones privadas sin ánimo de lucro (ONG, asociaciones) ...3
NS98
NC99

[PROGRAMACIÓ: SI NO TREBALLA I NO HO HA FET ABANS: NO (C8 (1 |2) O (C8(3) & C11 (1,3 O 7)) IMPUTAR CODI 97: NO PERTINENT]

- C16. **Digui'm la professió del seu pare (NO SUGGERIU) (RESPOSTA SIMPLE)**

Dígame la profesión de su padre (NO SUGERIR) (RESPUESTA SIMPLE)

ALTRES (ESPECIFIQUEU:).....1
OTROS (ESPECIFICAR:).....1
INACTIU (NO HA TREBALLAT).....2
INACTIVO (NO HA TRABAJADO).....2
NS3
NC4

- C17. **Digui'm, la professió de la seva mare (NO SUGGERIU) (RESPOSTA SIMPLE)**

Dígame la profesión de su madre (NO SUGERIR) (RESPUESTA SIMPLE)

ALTRES (ESPECIFIQUEU:).....1
OTROS (ESPECIFICAR:).....1
INACTIU (NO HA TREBALLAT).....2
INACTIVO (NO HA TRABAJADO).....2
NS3
NC4

C18. Segons la seva opinió, quin dels termes següents defineix millor la seva classe social? (LLEGIU) (RESPOSTA SIMPLE)

En su opinión, cuál de los términos siguientes define mejor su clase social (LEER) (RESPUESTA SIMPLE)

Classe baixa.....	1
Clase baja.....	1
Classe mitjana-baixa.....	2
Clase media-baja.....	2
Classe mitjana.....	3
Clase media.....	3
Classe mitjana-alta.....	4
Clase media-alta.....	4
Classe alta.....	5
Clase alta.....	5
NS.....	98
NC.....	99

C19. És vostè actualment beneficiari/ària de prestacions socials, o ho ha estat durant els darrers dos anys? (RESPOSTA SIMPLE)

¿Es usted actualmente beneficiario/a de prestaciones sociales, o lo ha sido durante los últimos dos años? (RESPUESTA SIMPLE)

Sí.....	1
No.....	2
NS.....	98
NC.....	99

(ÉS BENEFICIARI DE PRESTACIONS SOCIALS: C19 (1))

C20. De quin tipus de prestació és o ha estat beneficiari/ària? (LLEGIU) (RESPOSTA MÚLTIPLE)

¿De qué tipo de prestaciones ha sido beneficiario/a? (LEER) (RESPUESTA MÚLTIPLE)

Prestació o subsidi d'atur.....	1
Prestación o subsidio del paro.....	1
Pensió de jubilació.....	2
Pensión de jubilación.....	2
Pensió d'invalidesa	3
Pensión de invalidez.....	3
Pensió de viduitat.....	4
Pensión de viudedad.....	4
Incapacitat temporal.....	5
Incapacidad temporal.....	5
Rendes mínimes d'inserció (pirmi)	6
Rentas mínimas de inserción (pirmi).....	6
Ajuts familiars, maternitat/paternitat.....	7
Ayudas familiares, maternidad/paternidad.....	7
Ajuts per a persones dependents, o atenció a gent gran.....	8
Ayudas para personas dependientes o atención a la gente mayor.....	8
Beques o ajuts per a habitatge.....	9
Becas o ayudas para la vivienda.....	9
ALTRES.....	10
OTRAS.....	10

NS	98
NC	99

(SI CONVIU AMB ALGÚ: Piv > 1)

C21. Hi ha algú que convisqui amb vostè **és** que sigui beneficiari de prestacions socials, o ho hagi estat durant els darrers dos anys? (LLEGIU) (RESPOSTA MÚLTIPLE)
¿Hay alguien que conviva con usted que sea beneficiario de prestaciones sociales, o lo haya sido durante los últimos dos años? (LEER) (RESPUESTA MÚLTIPLE)

No	1
No	1
La seva parella	2
Su pareja	2
Un ascendent (pares, avis,...)	3
Un ascendiente (padres, abuelos,...)	3
Un descendent (fills, néts,...)	4
Un descendiente (hijos, nietos)	4
NS	98
NC	99

(CONVIU AMB ALGUN BENEFICIARI DE PRESTACIONS SOCIALS: C21 (2||3))

C22. [TEXT SI NOMÉS UN CODI A C21]De quina o quines prestacions és o ha estat beneficiari/ària la persona que conviu amb vostè? (LLEGIU) (RESPOSTA MÚLTIPLE)

[TEXTO SI SÓLO UN CÓDIGO EN C21]¿De cuál o cuáles prestaciones es o ha sido beneficiaria la persona que convive con usted? (LEER) (RESPUESTA MÚLTIPLE)

[TEXT SI MÉS D'UN CODI C21]De quina o quines prestacions són o han estat beneficiàries les persones que conviuen amb vostè? (LLEGIU) (RESPOSTA MÚLTIPLE)

[TEXTO SI MÁS DE UN CÓDIGO EN C21]¿De cuál o cuáles prestaciones son o han sido beneficiarias las personas que conviven con usted? (LEER) (RESPUESTA MÚLTIPLE)

Prestació o subsidi d'atur	1
Prestación o subsidio del paro	1
Pensió de jubilació	2
Pensión de jubilación	2
Pensió d'invalidesa	3
Pensión de invalidez	3
Pensió de viduitat	4
Pensión de viudedad	4
Incapacitat temporal	5
Incapacidad temporal	5
Rendes mínimes d'inserció (pirimi)	6
Rentas mínimas de inserción (pirimi)	6
Ajuts familiars, maternitat/paternitat	7
Ayudas familiares, maternidad/paternidad	7
Ajuts per a persones dependents, o atenció a gent gran	8
Ayudas para personas dependientes o atención a la gente mayor	8
Beques o ajuts per a habitatge	9
Becas o ayudas para la vivienda	9
ALTRES	10
OTRAS	10
NS	98
NC	99

(TOTS)

C23. Ara li presentaré una **sèrie d'intervalos d'ingressos nets mensuals**. Digui'm en quin d'aquests intervalos es troben els seus ingressos? (LLEGIU) (RESPOSTA SIMPLE)

Ahora le presentaré una serie de intervalos de ingresos netos mensuales. Dígame, ¿en cuál de éstos intervalos se encuentran sus ingresos? (LEER) (RESPUESTA SIMPLE)

Fins a 500€	1
Hasta 500€	1
Entre 501€ i 1.000€	2
Entre 501 € y 1.000€	2
Entre 1.001€ i 2.000€	3
Entre 1.001€ y 2.000€	3
Entre 2.001€ i 3.000€	4
Entre 2.001€ y 3.000€	4
Entre 3.001€ i 4.000€	5
Entre 3.001€ y 4.000€	5
Entre 4.001€ i 5.000€	6
Entre 4.001€ y 5.000€	6
Més de 5.000€	7
Más de 5.000€	7
NO TÉ INGRESSOS	8
NO TIENE INGRESOS	8
NS	98
NC	99

(SI CONVIU AMB ALGÚ: Piv > 1)

C24. És vostè la persona que més ingressos econòmics aporta a la seva unitat familiar? (LLEGIU) (RESPOSTA SIMPLE)

¿Es usted la persona que más ingresos económicos aporta a su unidad familiar? (LEER) (RESPUESTA SIMPLE)

Sí	1
Sí	1
No, a parts iguals	2
No, a partes iguales	2
No, és una altra persona	3
No, es otra persona	3
NS	98
NC	99

(SI CONVIU AMB ALGÚ: Piv > 1)

C25. Ara li presentaré una **sèrie d'intervalos d'ingressos nets mensuals**. Digui'm en quin d'aquests intervalos es troben la suma de tots els ingressos que entren cada mes a casa seva? (LLEGIU) (RESPOSTA SIMPLE)

Ahora le presentaré una serie de intervalos de ingresos netos mensuales. Dígame, ¿en cuál de estos intervalos se encuentra la suma de todos los ingresos que entran cada mes en su casa? (LEER) (RESPUESTA SIMPLE)

Fins a 500€	1
Hasta 500€	1
Entre 501€ i 1.000€	2
Entre 501 € y 1.000€	2
Entre 1.001€ i 2.000€	3
Entre 1.001€ y 2.000€	3
Entre 2.001€ i 3.000€	4
Entre 2.001€ y 3.000€	4
Entre 3.001€ i 4.000€	5
Entre 3.001€ y 4.000€	5

Entre 4.001€ i 5.000€	6
Entre 4.001€ y 5.000€	6
Més de 5.000€	7
Más de 5.000€	7
NS	98
NC	99

- C26. **Per acabar, quan es parla de política habitualment s'utilitzen les expressions esquerra i dreta. Si vostè s'hagués de situar en una escala de l'1 al 7, on 1 és extrema esquerra i 7 és extrema dreta, a quin punt se situaria vostè? (LEER) (RESPOSTA SIMPLE)**
 Para acabar, cuando se habla de política normalmente se utilizan las expresiones izquierda y derecha. Si usted tuviese que situarse en una escala de 0 a 7 en la que 0 es extrema izquierda y 7 es extrema derecha, ¿en qué punto se situaría Ud.? (LEER) (RESPUESTA SIMPLE)

Un: extrema-esquerra.....	1
Uno: extrema-izquierda.....	1
Dos: esquerra	2
Dos: izquierda	2
Tres: centre-esquerra	3
Tres: centro-izquierda.....	3
Quatre: centre	4
Cuatro: centro	4
Cinc: centre-dreta	5
Cinco: centro-derecha.....	5
Sis: dreta	6
Seis: derecha.....	6
Set: extrema-dreta.....	7
Siete: extrema-derecha.....	7
NS	98
NC	99

DISPLAY: Moltes gràcies per la seva col·laboració / Muchas gracias por su colaboración

HELP INFORMATIU:
HELP INFORMATIVO:

NOMÉS SI L'ENTREVISTAT PREGUNTA QUI FA L'ENQUESTA:

SOLO SI EL ENTREVISTADO PREGUNTA QUIEN HACE LA ENCUESTA:

Una empresa d'enquestes telefòniques que es diu DYPHONE CIF (A-08149304).

Truquem en nom del Centre d'Estudis d'Opinió (de la Generalitat de Catalunya).

Una empresa de encuestas telefónicas llamada DYPHONE. CIF (A-08149304).

Llamamos en nombre del Centre d'Estudis d'Opinió (de la Generalitat de Catalunya).

NOMÉS SI L'ENTREVISTAT PREGUNTA PEL TEMA DE L'ENQUESTA:

SÓLO SI EL ENTREVISTADO PREGUNTA POR EL TEMA DE LA ENCUESTA:

És un estudi per saber les seves opinions i valors sobre com haurien de ser una societat i unes polítiques socials justes.

Es un estudio para saber sus opiniones y valores sobre como deberían ser una sociedad y unas políticas sociales justas.

NOMÉS SI L'ENTREVISTAT PREGUNTA PER LA DURADA DE L'ENQUESTA:

SÓLO SI EL ENTREVISTADO PREGUNTA POR LA DURACIÓN DE LA ENCUESTA:

Uns 17 minuts.

Unos 17 minutos.

NOMÉS SI L'ENTREVISTAT PREGUNTA PER A QUI ÉS L'ENQUESTA:

SOLO SI EL ENTREVISTADO PREGUNTA PARA QUIÉN ES LA ENCUESTA:

És una enquesta per al Centre d'Estudis d'Opinió (de la Generalitat de Catalunya).

Es una encuesta para el Centre d'Estudis d'Opinió (de la Generalitat de Catalunya).

SI TÉ DUBTES DE CONTESTAR L'ENQUESTA O SOBRE LA CONFIDENCIALITAT DE LES DADES:

SI TIENE DUDAS EN CONTESTAR LA ENCUESTA O SOBRE LA CONFIDENCIALIDAD DE LOS DATOS:

Li garantim l'absolut anonimat i secret de les seves respostes, dins el més estricte compliment de les lleis sobre secret estadístic i protecció de dades personals. L'Administració o el personal de l'Administració que utilitzin aquesta informació estan obligats per llei a garantir-vos l'anonimat i el secret estadístic, és a dir, a no divulgar de cap manera les respostes individuals i a no utilitzar-les per a cap finalitat que no sigui l'elaboració d'un estudi d'opinió oficial. Teniu dret a no respondre totes les preguntes.

Le garantizamos el absoluto anonimato y secreto de sus respuestas, dentro del más estricto cumplimiento de las leyes sobre secreto estadístico y protección de datos personales. La Administración o el personal de la Administración que usen esta información están obligados por ley a garantizarles el anonimato y el secreto estadístico, es decir, a no divulgar de ninguna forma las respuestas individuales y a no utilizarlas para ninguna finalidad que no sea la elaboración de un estudio de opinión oficial. Tiene derecho a no responder todas las preguntas.

NOMÉS SI L'ENTREVISTAT PREGUNTA COM HEM ACONSEGUIT EL SEU TELÈFON INICIALMENT:

SOLO SI EL ENTREVISTADO PREGUNTA COMO HEMOS CONSEGUIDO SU TELÉFONO INICIALMENTE:

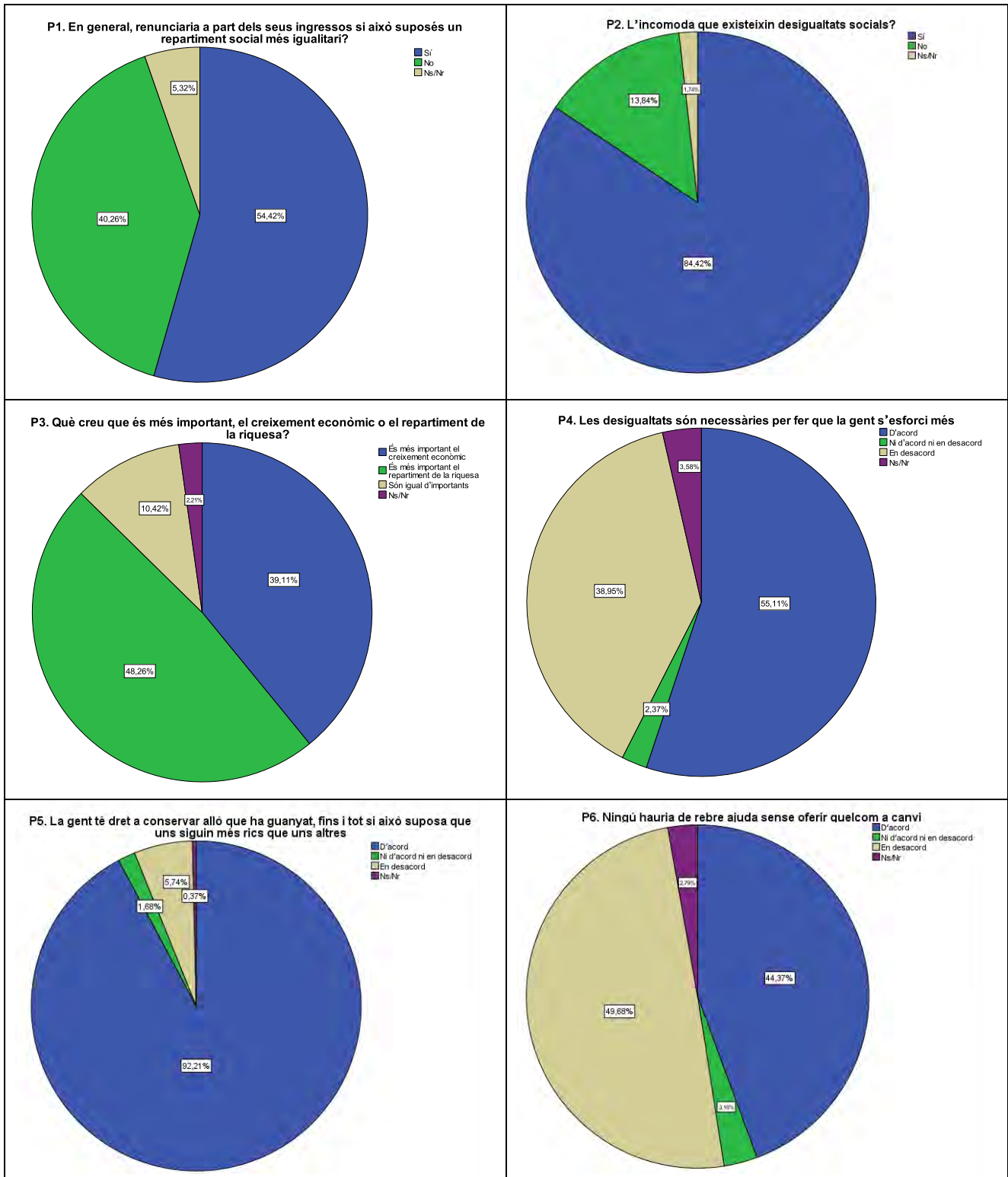
A partir d'una mostra de telèfons seleccionada a l'atzar de la guia telefònica.

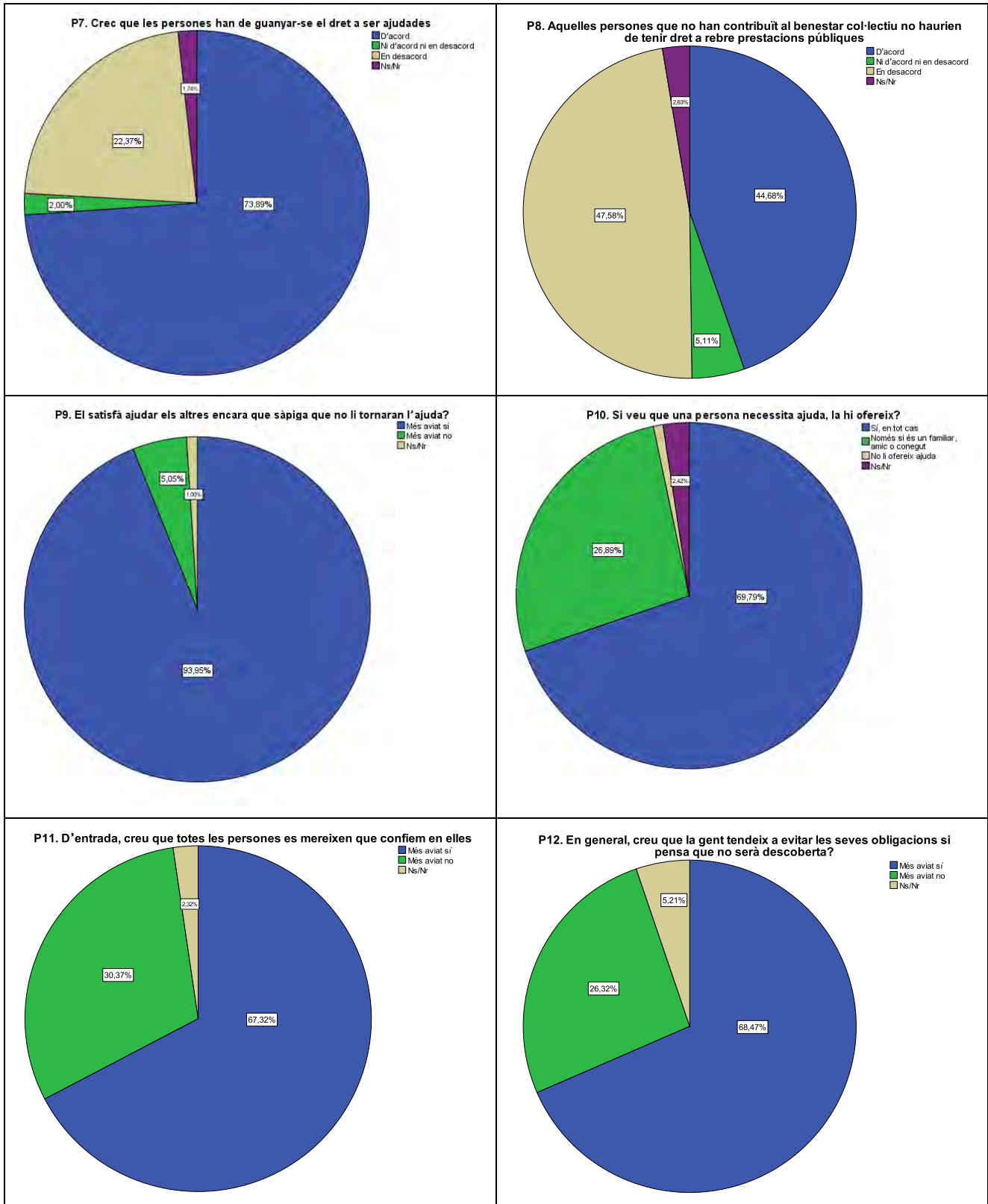
A partir de una muestra de teléfonos seleccionada al azar de la guía telefónica.

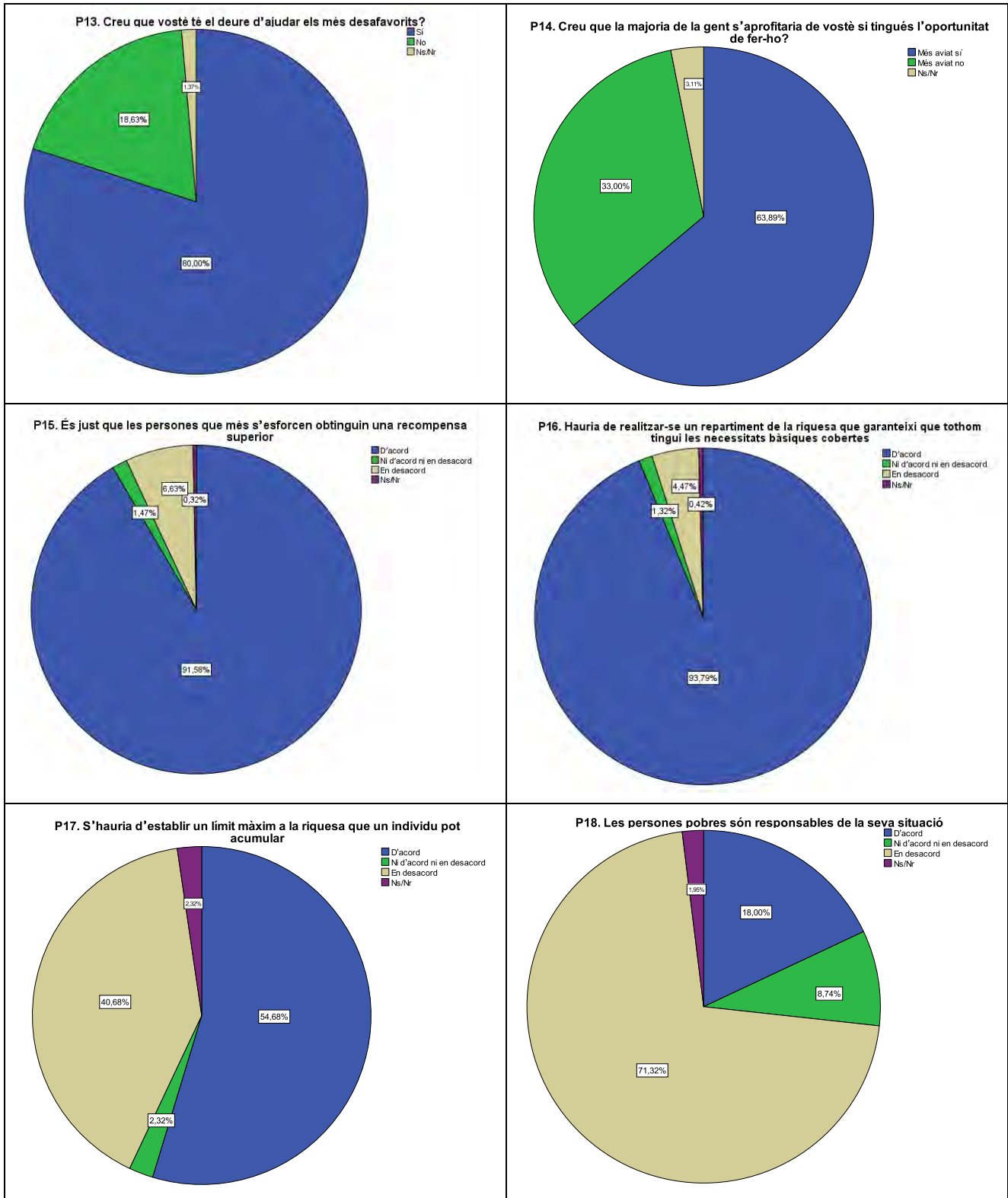
ANNEX 3

DADES ESTADÍSTIQUES

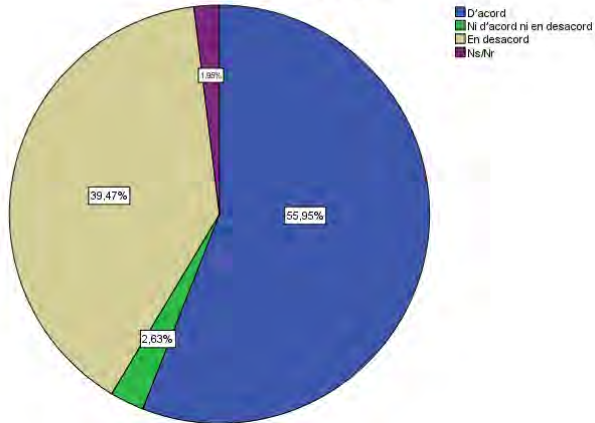
A3.1. Gràfics de freqüències de totes les preguntes del qüestionari

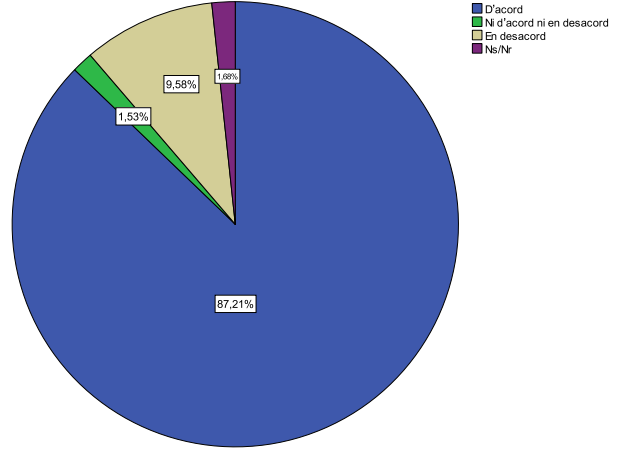

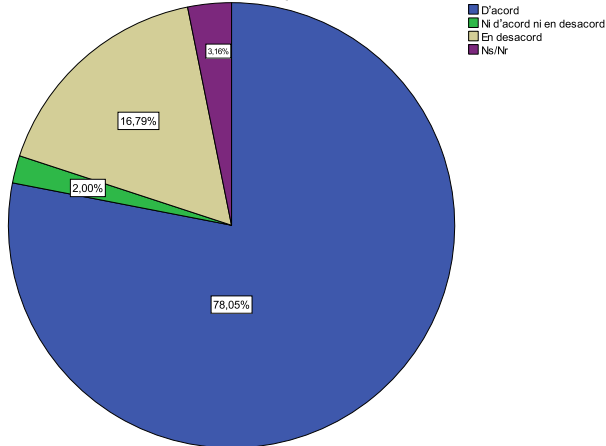
P19. Totes les persones hauriem de rebre la mateixa proporció de la riquesa que genera l'economia del país.

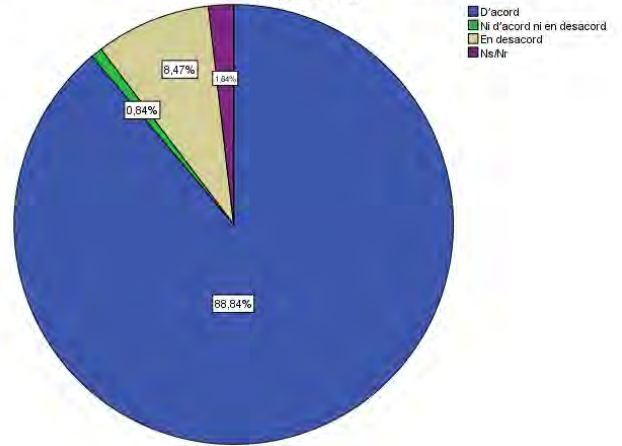
P20. S'haurien de prendre mesures per reduir les desigualtats entre les persones més riques i les més pobres

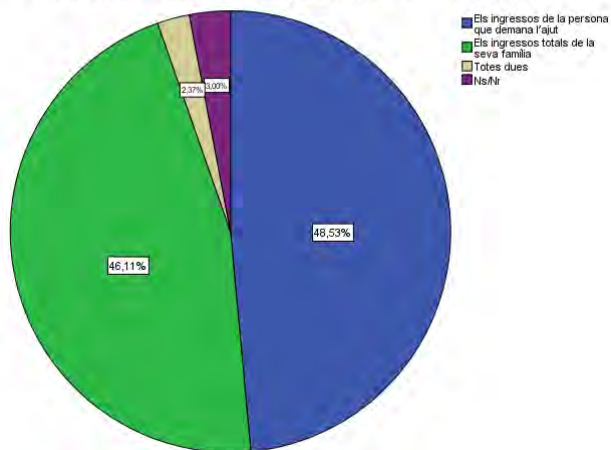
P21. És just que les persones més productives tinguin més si això suposa que millori la situació de les persones més desfavorides

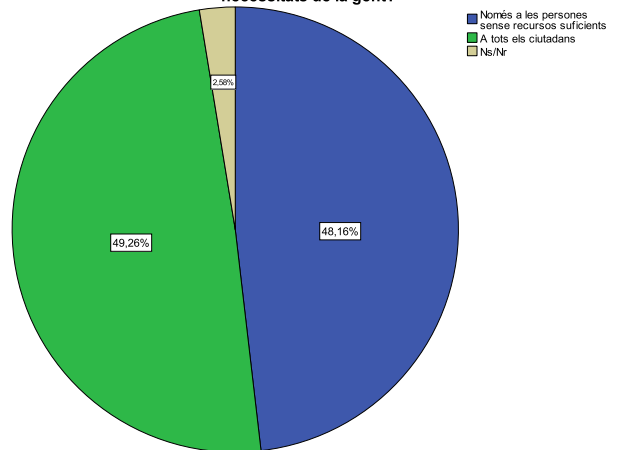
P22. La distribució justa de la riquesa és aquella que garanteix la igualtat d'oportunitats.

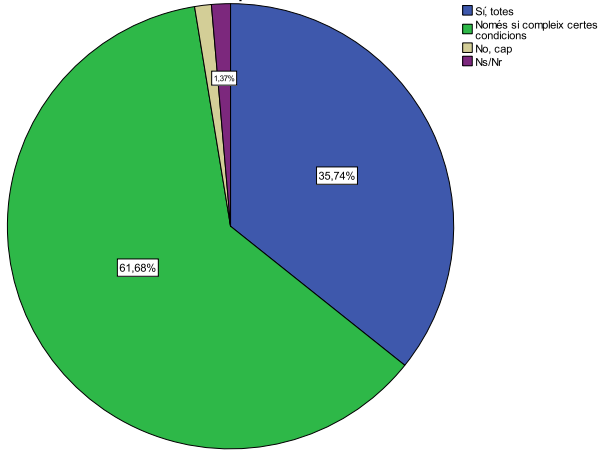
P23. Quan l'Administració dona un ajut, creu que ha de tenir en compte...

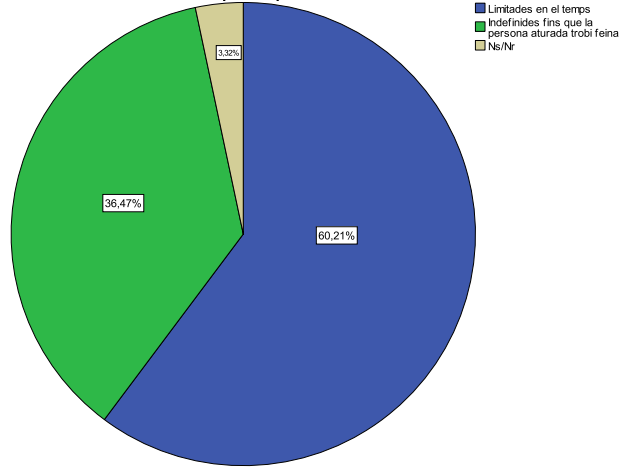
P24. I a qui s'haurien de destinar els recursos públics per satisfer les necessitats de la gent?

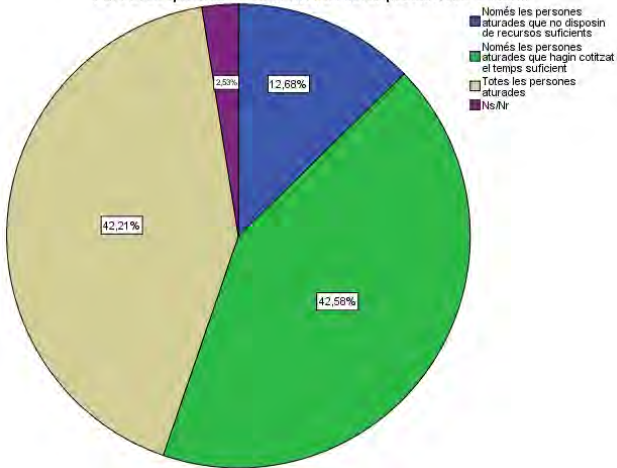
P25. Creu vostè que totes les persones en atur haurien de tenir dret a una prestació d'atur?

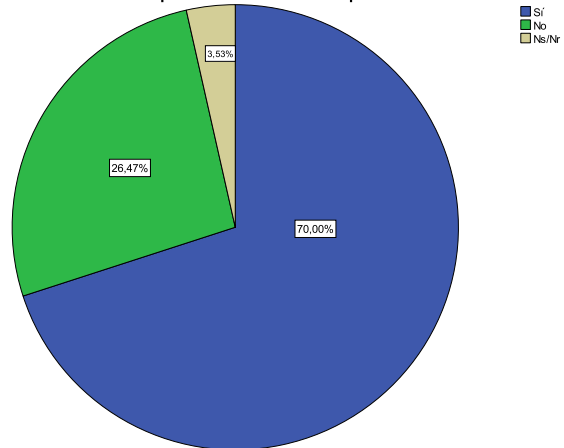
P26. Creu vostè que les prestacions d'atur haurien de ser...

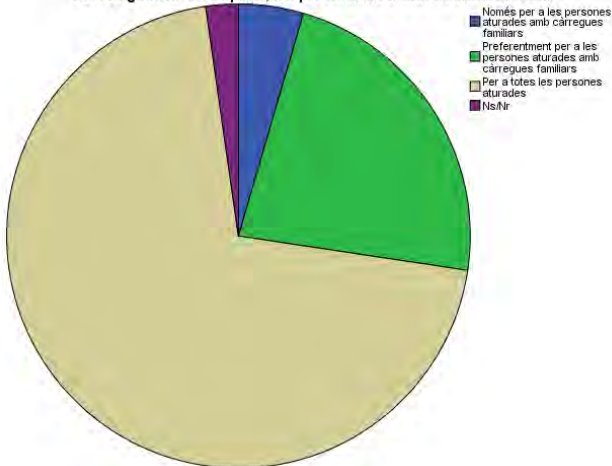
P27. Creu que han de tenir dret a cobrar prestacions d'atur...

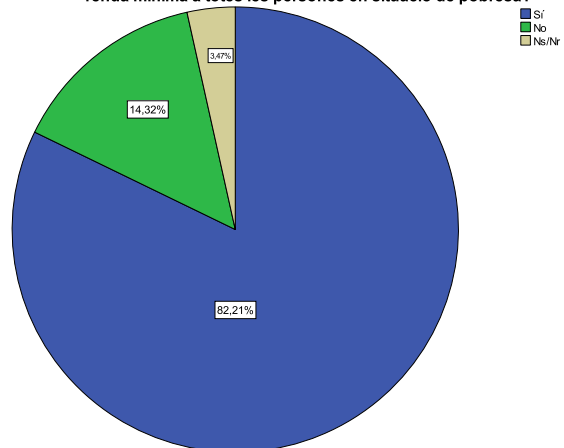
P28. Creu vostè que si una persona aturada rebutja una oferta de feina hauria de perdre el dret a cobrar la prestació d'atur?

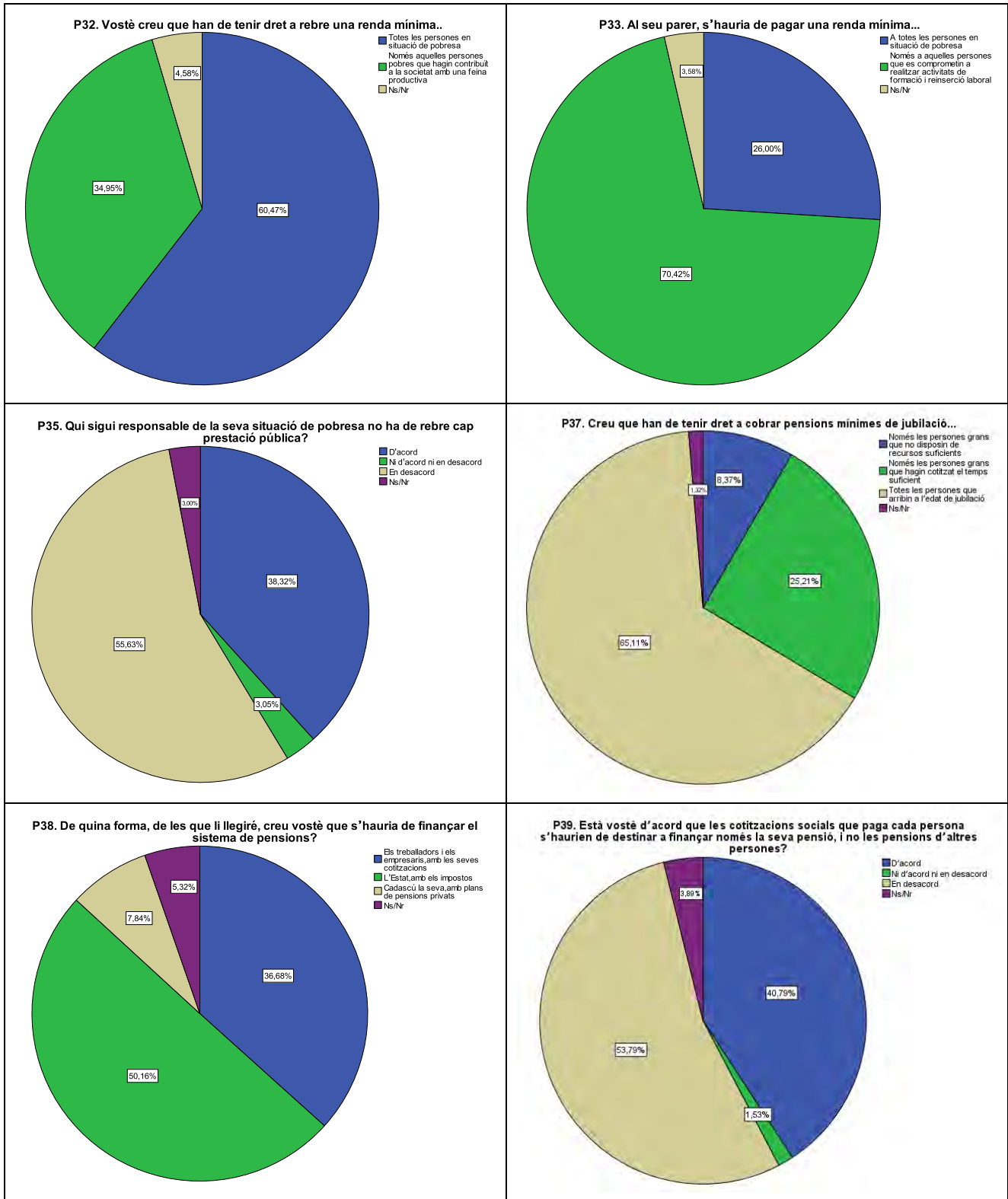

P29. Segons la seva opinió, les prestacions d'atur haurien de ser...

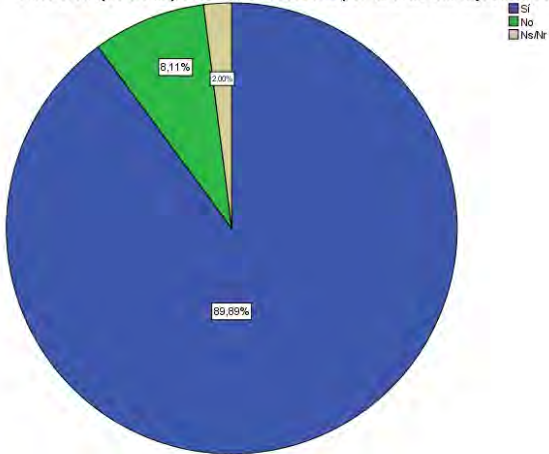

P31. Creu vostè que és responsabilitat dels poders públics proporcionar una renda mínima a totes les persones en situació de pobresa?

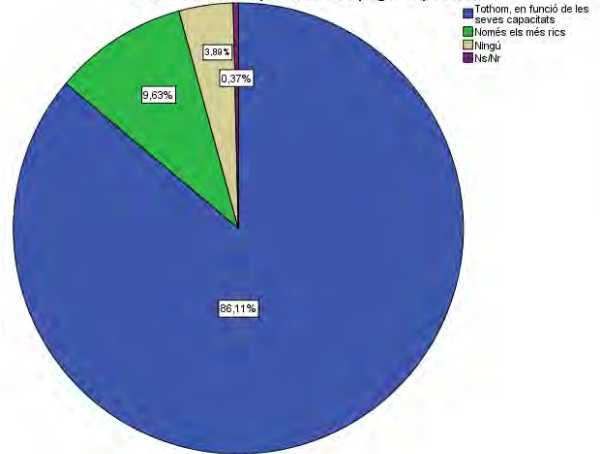

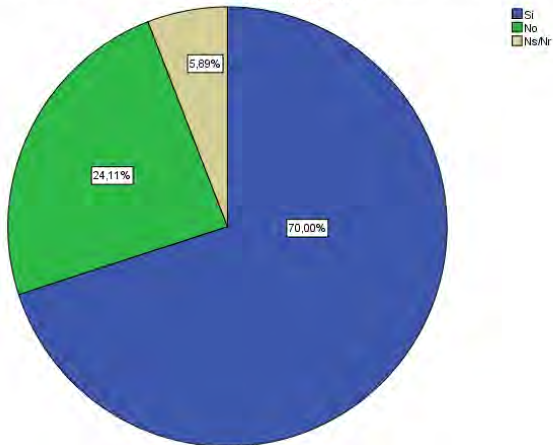
P40. Creu que els impostos són necessaris per tal d'assolir la justícia social?

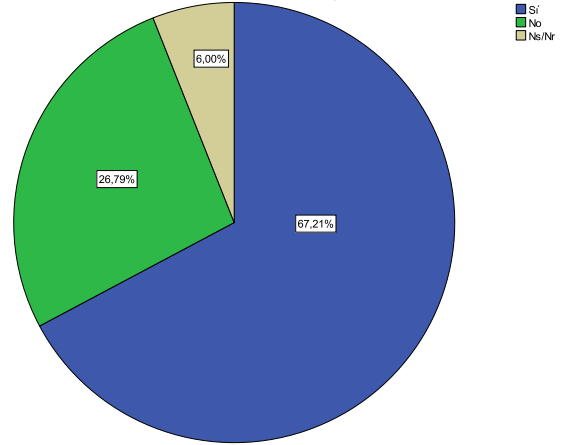
P41. Vostè creu que hauria de pagar impostos...

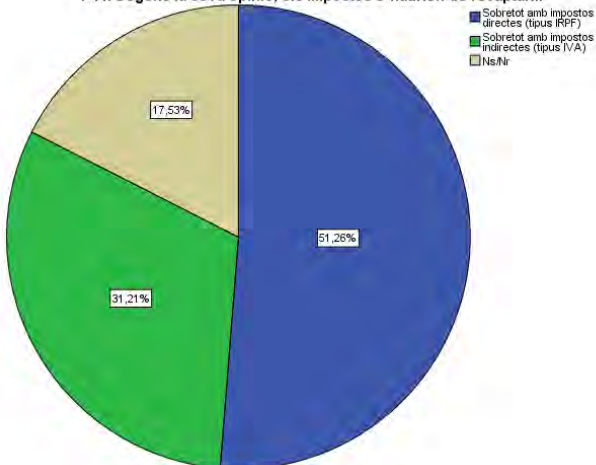
P42. Creu vostè que paga massa impostos en comparació amb el que rep de l'Administració?

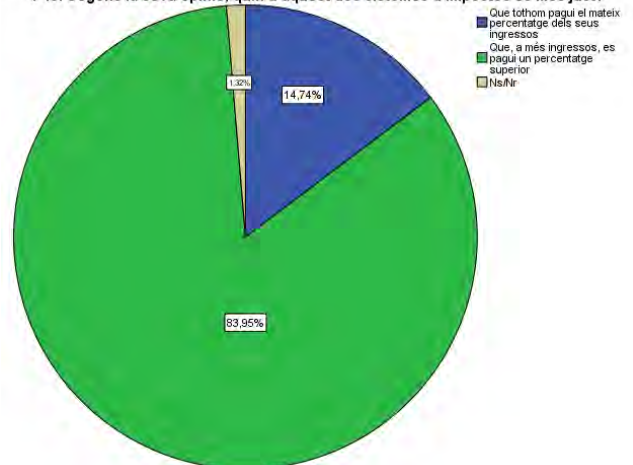
P43. Considerant el nivell general de prestacions, ajuts i serveis públics actual, creu que en aquest país es paguen massa impostos?

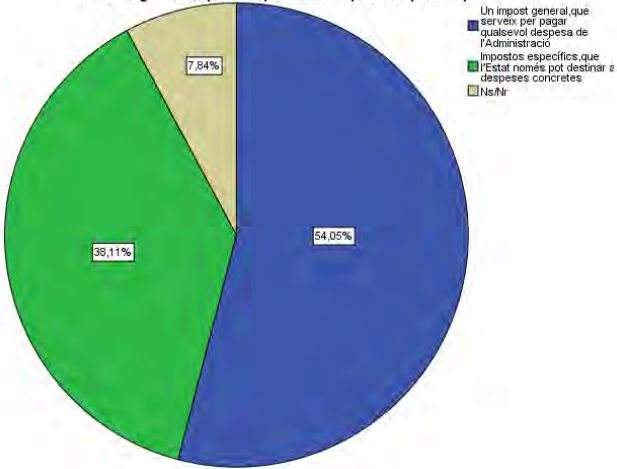
P44. Segons la seva opinió, els impostos s'haurien de recaptar...

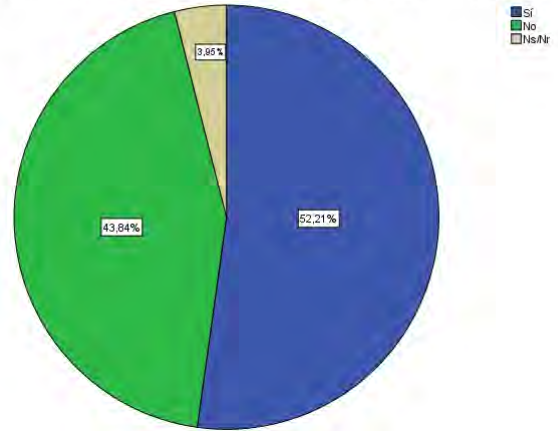
P45. Segons la seva opinió, quin d'aquest dos sistemes d'impostos és més just?

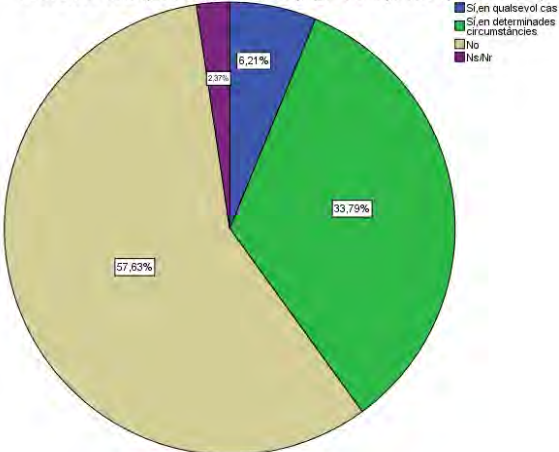
P46. En general, quin d'aquests dos tipus d'impostos prefereix?

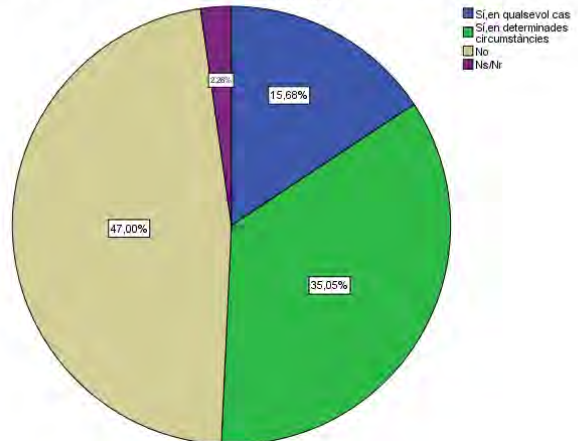
P47. Segons la seva opinió, s'haurien de reduir els impostos a les persones més productives i emprenedores com a incentiu perquè contribueixin a la riquesa social?

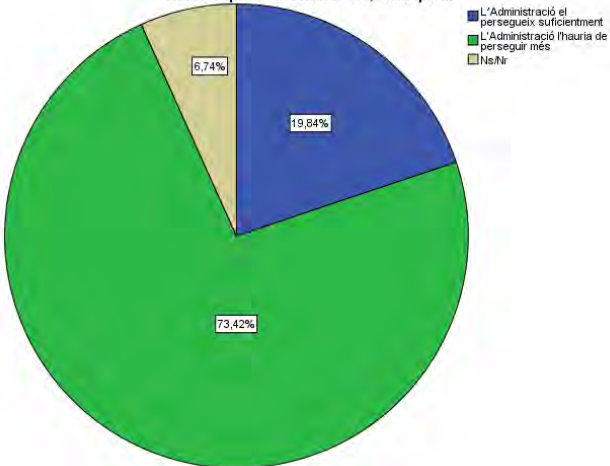
P48. Creu vostè que està justificat no pagar els impostos que la llei estipula?

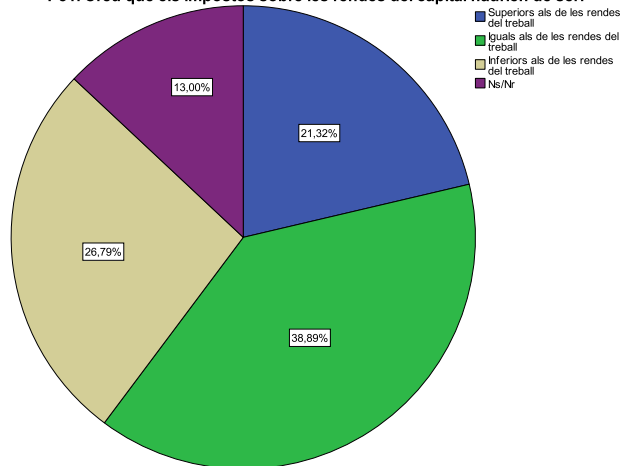
P49. Si sabés que algú no paga impostos, denunciaria aquesta persona a les autoritats?

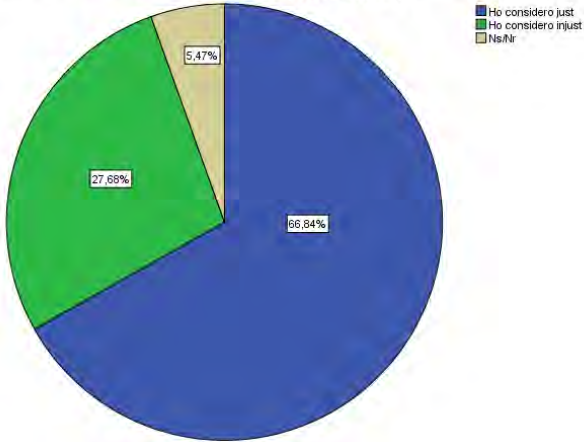
P50. Respecte del frau fiscal, diria que...

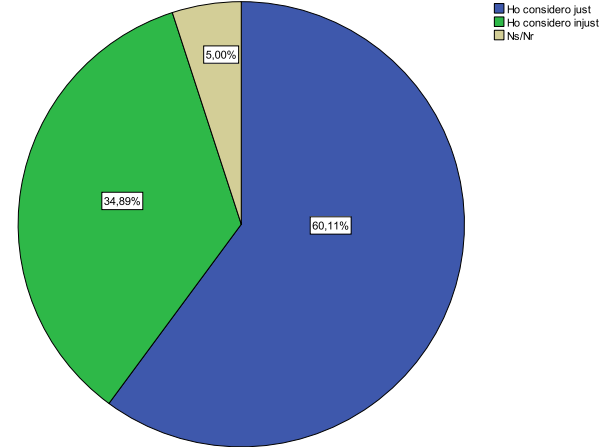
P51. Creu que els impostos sobre les rendes del capital haurien de ser:

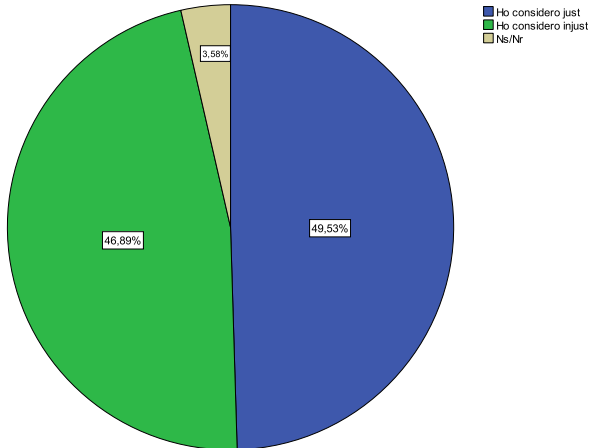
P52. Si us plau, digui'm si considera just o injust que existeixin: Impostos sobre la renda de les persones (IRPF)

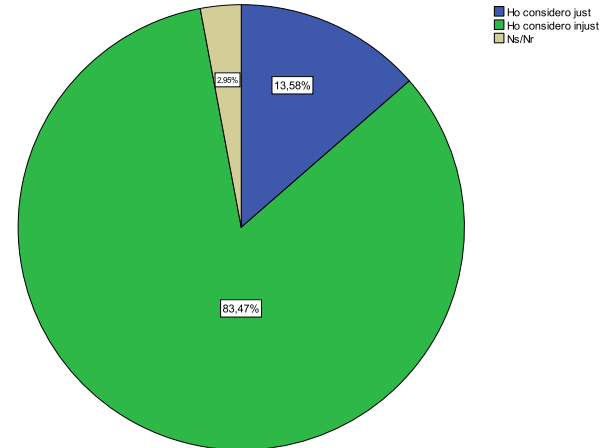
P53. Si us plau, digui'm si considera just o injust que existeixin: Impostos sobre el capital i els beneficis

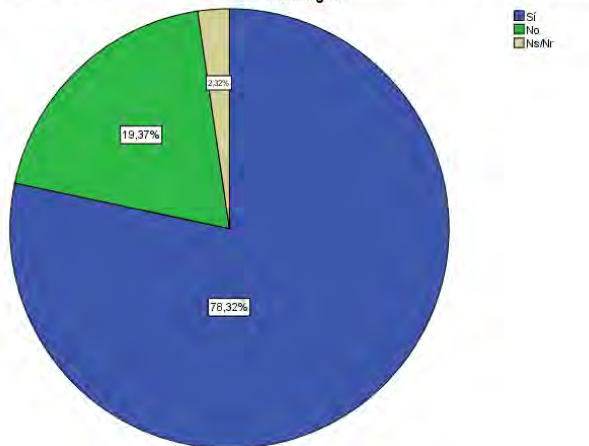
P54. Si us plau, digui'm si considera just o injust que existeixin: Impostos sobre el consum

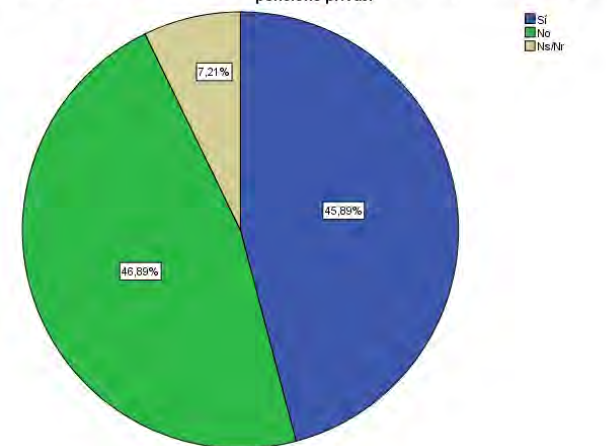
P55. Si us plau, digui'm si considera just o injust que existeixin: Impostos sobre l'herència o successió de béns.

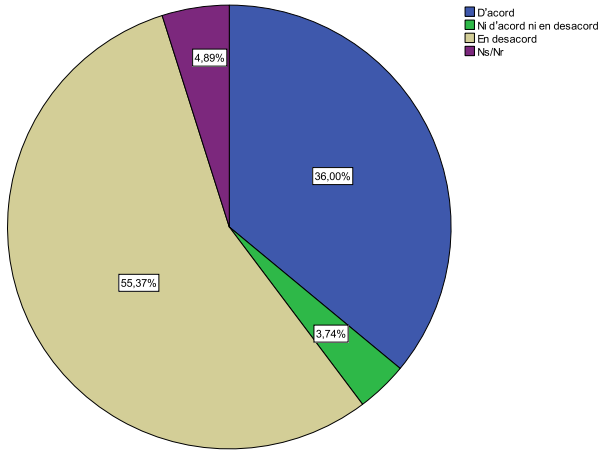
P56. Segons la seva opinió, s'han d'abaixar els impostos a qui estigui comprant un habitatge?

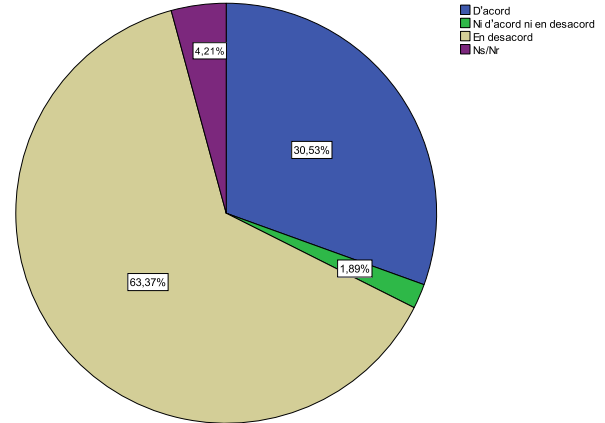
P57. Segons la seva opinió, s'han de baixar els impostos a qui contracti un pla de pensions privat?

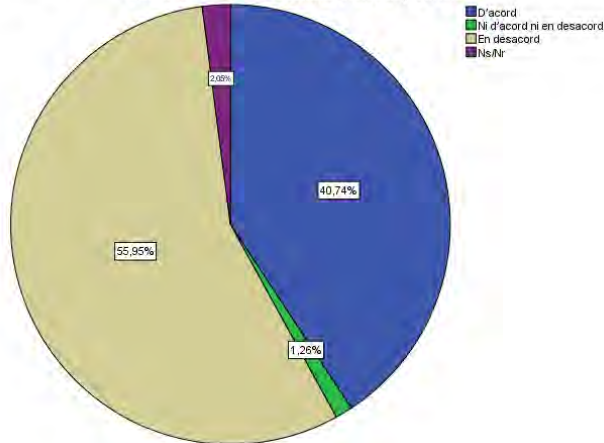
P59. El sistema d'impostos actualment vigent al nostre país és just

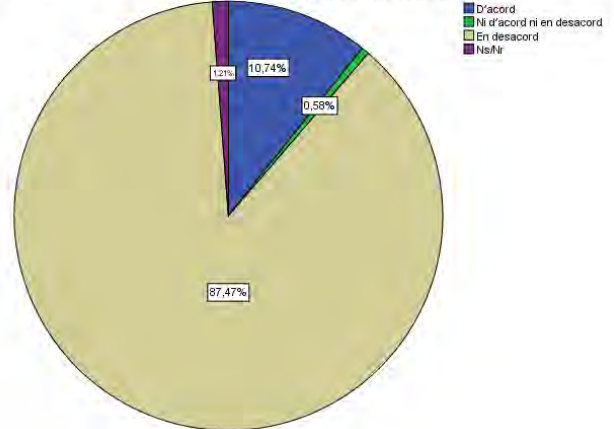
P60. D'acord o en desacord: El sistema d'impostos vigent al nostre país serveix per reduir les desigualtats entre les persones més riques i les més pobres

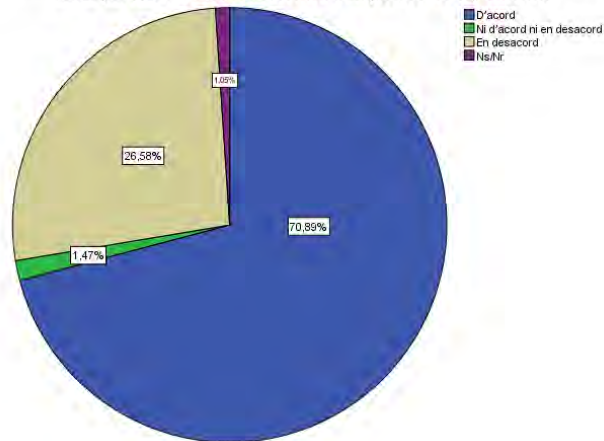
P61. L'Administració hauria de pagar a tots els ciutadans una renda suficient per cobrir les seves necessitats, sense cap condició.

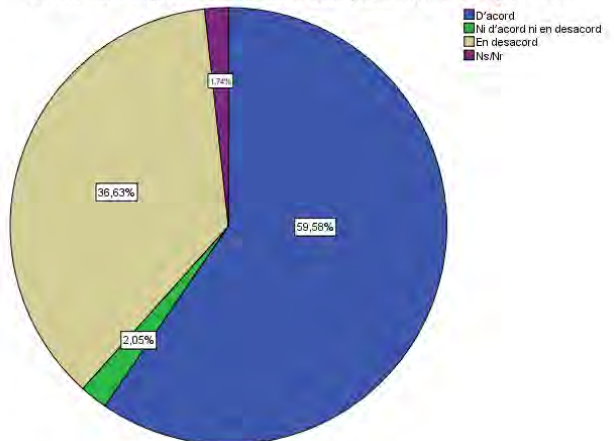
P62. L'Administració hauria de pagar a tots els ciutadans una renda suficient per cobrir les seves necessitats, sense cap condició, però eliminant a canvi la sanitat i l'educació públiques i els serveis socials.

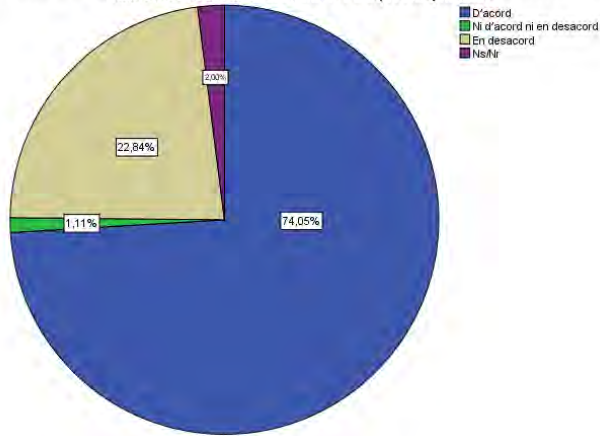
P63. L'Administració hauria de pagar a totes les persones majors de 65 anys una renda per cobrir les seves necessitats bàsiques, sense cap condició.

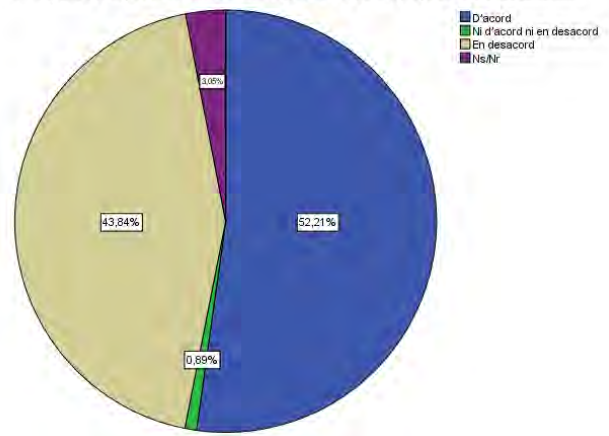
P64. A cada família, l'Administració li hauria de pagar una renda per cobrir les necessitats bàsiques de cada menor d'edat que hi hagi, sense cap condició.

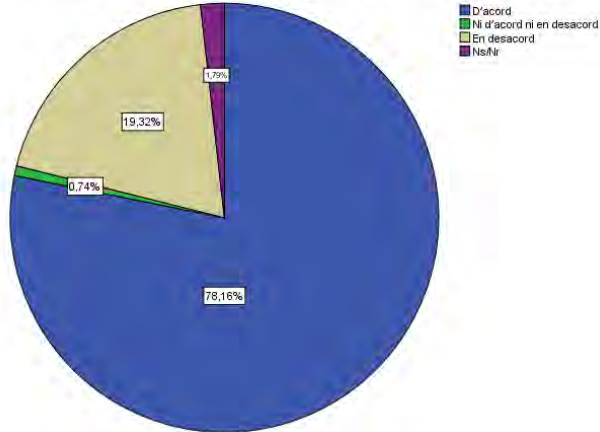
P65. Les persones amb pocs ingressos haurien de poder fer la declaració de la renda, i, si no arriben al mínim vital (5.000 euros l'any), en lloc de pagar impostos, haurien de rebre la diferència fins a aquesta quantitat

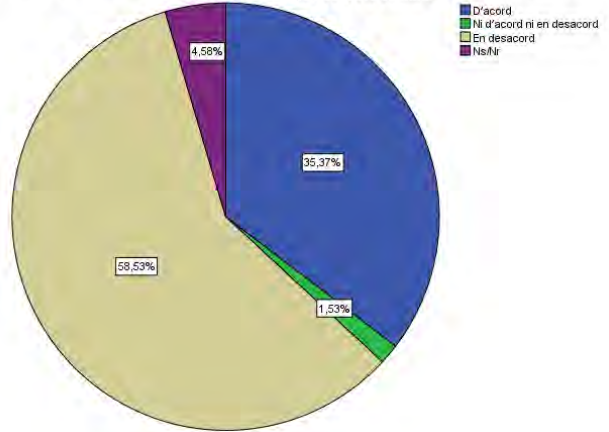
P66. L'Administració hauria de pagar de cop a tota persona que arribi a l'edat adulta un capital igual per tothom, i suficient per engegar un projecte de vida autònom.

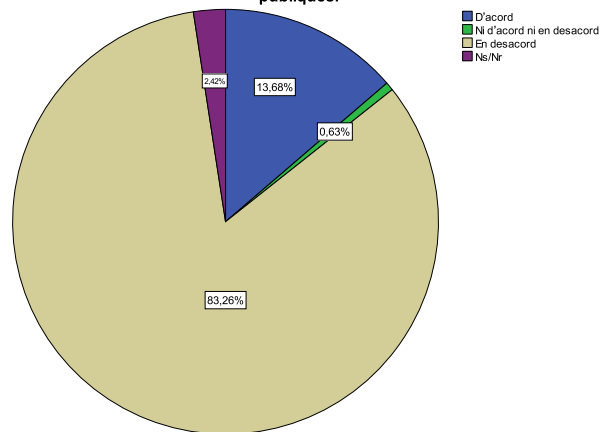
P67. L'Administració hauria de pagar a tota persona una renda per cobrir les seves necessitats, amb la condició que treballi o realitzi alguna altra activitat d'utilitat social

P68. L'Administració hauria de pagar a tota persona en situació de pobresa una renda suficient per cobrir les necessitats bàsiques, i a canvi hauria de suprimir la resta de prestacions i serveis socials.

P69. D'acord o en desacord: La gent s'hauria de preocupar del seu propi benestar i, per tant, s'haurien de suprimir tots els serveis i prestacions socials públiques.

P70. Els impostos haurien de ser suprimits i substituïts per donacions voluntàries a entitats públiques o privades.

